

2015

ŞANLIURFA

İŞGÜCÜ
PİYASASI ARAŞTIRMA
RAPORU

TÜRKİYE İŞ KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ
ŞANLIURFA ÇALIŞMA VE İŞ KURUMU İL MÜDÜRLÜĞÜ

İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMA RAPORU
(2015)

YAZARLAR

Mehmet UÇMAZ (İş ve Meslek Danışmanı)
İbrahim BİRGÜL (İş ve Meslek Danışmanı)

SUNUŞ

Günümüz dünyanın en önemli problemlerinden biri kuşkusuz işsizlik ve yeterince istihdam yaratamama sorunudur. Bu iktisadi sorun aynı zamanda sosyal-psikolojik sorunları ve huzursuzlukları da beraberinde getirmektedir. Bu nedenle istihdam artırıcı yatırım ve politikalara ağırlık vermek birçok kamu politikasında öncelik haline gelmiştir. Bu bakımdan ülkemizde de istihdamın arttırılabilmesi için ciddi atılımlar yapılmıştır. Bu süreci daha etkin yürütebilmek ve etkili istihdam politikaları oluşturabilmek amacıyla işgücü piyasasının talep ve isteklerini detaylı bir şekilde inceleme gerekliliği de kaçınılmazdır. Bu amaçla yerel düzeyde oluşturulan istihdam politikası uygulamalarının etkin olması bir zorunluluk halini almıştır.

Bölgemizin en önemli problemlerinden biride kadın istihdamında Türkiye ortalamasının altında kalmamızdır. Bunun için kadınlarımızın işgücüne katılması için alt yapının oluşturulması, çalışma ortamlarının iyileştirilmesi gerekmektedir. İŞKUR İl Müdürlüğü 2010 yılından bu yana yerel düzeyde uygulanacak aktif işgücü piyasası politikalarını etkin ve ihtiyaca uygun olmasını sağlamak amacıyla işverenlerimizin görüşlerine başvurmaktadır. İşverenlerimizin işgücü talepleri doğrultusunda kamu istihdam hizmetlerinin yürütülmesi hedeflenmektedir. İşverenlerimizin nitelikli işgücüne daha hızlı ulaşabilmesi amacıyla İŞKUR kendi bünyesinde olan işsizleri işgücü uyum programlarına tabi tutarak yetiştirmektedir. Yani işverenin nitelikli işgücü talebi karşılanırken aynı zamanda işsizlerimize meslek kazandırılmakta ve onlara yeni iş kapıları açılmaktadır.

İŞKUR, sunduğu hizmetleri daha etkin sunabilmek ve il düzeyinde mesleki eğitim programlarını ihtiyaca uygun yönlendirmek amacıyla kapsamlı bir İşgücü Piyasası Talep Araştırması gerçekleştirmiştir. İl düzeyinde işgücü arzı ve talebi verilerini içeren bu çalışmanın raporu bu konuda genel bir rehber olmuştur.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında gösterdikleri özenli çalışma nedeniyle İŞKUR İl Müdürlüğü personeline, araştırma sürecinde işyeri bilgi formlarına titiz bir şekilde yanıt veren tüm işverenlerimize ve emeği geçen herkese teşekkür ediyor, Şanlıurfa İşgücü Piyasası Talep Araştırması Analiz Çalışmasının ilimiz ve tüm ilgililer için yararlı olmasını diliyorum.

İzzettin KÜÇÜK

Şanlıurfa Valisi

ÖNSÖZ

İşgücü piyasası araştırma raporu ile ildeki işgücü hakkında detaylı bilgi almak olanak haline gelmiştir. İşgücü piyasası verilerini yerel ve ulusal bazda derleyen, analiz eden, yorumlayan, işgücünün istihdam edilebilirliğini artırmaya yönelik işgücü yetiştirme, mesleki eğitim ve işgücü uyum programları geliştirerek uygulanması konusunda önemli görevler icra eden, üstlendiği yasal, yönetsel ve sosyal sorumluluğun bilinciyle faaliyetlerini özveri ile sürdüren İŞKUR, işgücü piyasası analizleri aracılığıyla Kuruma erişemeyen birçok işverenle yüz yüze görüşerek işgücü taleplerini derlemektedir.

İşgücü piyasası araştırmalarının etkin bir şekilde yapılabilmesi sadece İŞKUR için değil sosyal politikayla ilgilenen tüm kişi ve kurumlar için sağlıklı öngörü ve planlama yapılması açısından önemli ve gereklidir. Her yıl yapılan ve il için büyük önem arz eden rapor sayesinde ilin işgücü yapısı, ihtiyaç duyulan ve/veya temininde güçlük çekilen meslekler ve bu meslekler için gerek duyulan beceriler, yetkinlikler, eğitimler tespit edilmeye çalışılmıştır. İlin gelecek istihdam politikalarında karşılaşılabilecek durumlar ve beklentileri tespit edilmeye çalışılmıştır.

Bu noktadan hareketle 2015 yılı Mart-Nisan aylarında, Türkiye genelinde Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) ve Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliği ile belirlenen 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerine, İş ve Meslek Danışmanlarımız işveren veya işveren temsilcisi ile yüz yüze görüşme gerçekleştirmeye çalışmıştır. Bu kapsamda Şanlıurfa ilinde 1857 işyeri ile görüşülüp bilgi alınmıştır.

Şanlıurfa İşgücü Piyasası Analiz Raporu çalışmasının kamu kurum ve özel sektör kuruluşlarına faydalı ve hayırlı olmasını diler, bu çalışmanın ortaya çıkmasında zamanını ayırarak bilgi formumuzu dolduran tüm işverenlerimize emeği geçen Kurum çalışanlarımıza ve sosyal paydaşlarımıza teşekkür ederim.

Ali İhsan Arslan

İl Müdürü

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	i
ÖNSÖZ.....	ii
TABLO LİSTESİ.....	v
GRAFİK LİSTESİ.....	vii
KISALTMALAR.....	viii
YÖNETİCİ ÖZETİ.....	1
GİRİŞ.....	2
BİRİNCİ BÖLÜM.....	3
İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ.....	3
İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR:ARKA PLAN.....	3
İŞKUR GÖSTERGELERİ.....	5
Kayıtlı İşsiz.....	5
Açık İşler.....	6
İşe Yerleştirmeler.....	8
Mesleki Eğitim Faaliyetleri.....	9
İşsizlik Ödeneği.....	10
İKİNCİ BÖLÜM.....	12
İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI.....	12
AMAÇ VE YÖNTEM.....	12
İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM.....	14
İşyeri Verileri.....	14
AÇIK İŞLER.....	32
Aranma Kanalı.....	42
Açık işlerde Aranan Beceriler.....	49
Eğitim Düzeyi.....	50
TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER.....	55
Eleman Temininde Güçlük Çekilen Meslekler.....	59
Güçlük Çekme Nedenleri.....	62
İSTİHDAM ARTIŞ/AZALIŞ BEKLENTİSİ.....	70
İstihdam Artış/Azalış Beklenen Meslekler.....	73
SONUÇ.....	77
KAYNAKÇA.....	79
EKLER.....	80
Ek 1 - 2015 Yılı İşyeri Bilgi Formu.....	80
Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve örnek Sayıları.....	87
Ek 3 – Tanım ve Kavramlar Sözlüğü.....	90

Ek 4 – Ek Tablolar.....	97
-------------------------	----

TABLO LİSTESİ

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri
Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı
Tablo 3: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı
Tablo 4: İşe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı
Tablo 5: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)
Tablo 6: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödenəğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)
Tablo 7: İşsizlik Ödenəğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)
Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı
Tablo 9: Şanlıurfa'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı
Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı
Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler
Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları
Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar
Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler
Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler
Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler
Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı
Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler
Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanan Hizmetlerin Dağılımı
Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları
Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İş Olan İşyerlerinin Dağılımları
Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı
Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı
Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı
Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı
Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı
Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları
Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları
Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Aranma Kanalları
Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları
Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi
Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı
Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı
Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı
Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Aranma Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı
Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı
Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi
Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi
Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi
Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı
Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi
Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi
Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi
Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi
Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı
Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı
Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler
Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*
Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalama Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu
Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu
Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu
Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları
Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları
Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları
Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek
Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler
Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi
Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

GRAFİK LİSTESİ

Grafik 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri
Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı
Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş
Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme
Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları
Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı
Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar
Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları
Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı
Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan Sürelerinin Dağılımı
Grafik 11: Açık İş Olan İşyerleri
Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları
Grafik 13: Açık İş Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı
Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı
Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi
Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu
Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı
Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri
Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*
Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri
Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri
Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

KISALTMALAR

AB: Avrupa Birliği

ABD: Amerika Birleşik Devletleri

ADNKS: Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi

AİO: Açık iş Oranı

Bk.: Bakınız

EUROSTAT: Avrupa Birliği İstatistik Ofisi

ILO: International Labor Organization (Uluslararası Çalışma Örgütü)

ISCO: International Standard Classification of Occupations (Uluslararası Meslek Sınıflama Standardı)

İBBS: İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflaması

İEP: İşbaşı Eğitim Programı

İO: İşsizlik oranı

İKO: İşgücüne katılma oranı

İŞKUR: Türkiye İş Kurumu

İPA: İşgücü Piyasası Analizi

NACE: European Classification of Economic Activities (Avrupa Birliği'nde Ekonomik Faaliyetlerin İstatistikî Sınıflaması)

NİDO: Net İstihdam Değişim Oranı

OECD: Organization for Economic Co-operation And Development (Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü)

TİPA: Türkiye İşgücü Piyasası Analizi

TMS: Türk Meslekler Sözlüğü

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

TYP: Toplum Yararına Program

YÖNETİCİ ÖZETİ

İl bazında mevcut işgücü piyasası temel değişkenler itibariyle ele alındığında Şanlıurfa ilinde dikkati çeken önemli husus işsizlik oranının yüksekliğidir. 2013 yılı verilerine göre il işsizlik oranı % 16,3'tür. İşgücüne katılım oranı % 38,7'tir. İstihdam oranı %32,4'tür. Şanlıurfa'nın işsizlik oranı Türkiye ortalamasının üstündedir ve yıllar itibariyle Şanlıurfa'da işsizlik oranının azaldığı, istihdam oranının ise arttığı görülmektedir. 2013 yılında bu verilerden işsizlik oranı azalmayıp yüksek bir artış sergilemiştir.

İşgücü Talebine ilişkin olarak 2015 yılı için yapılan araştırma sonuçlarına göre işyerleri en çok İnşaat sektöründe faaliyet göstermektedir(511). Bunları sırasıyla Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı(480) ve İmalat(248) sektörü takip etmektedir. En fazla çalışan olan sektör 10052 çalışan ile İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür. Bu sektörü 9690 ile İnşaat, 7034 ile İmalat sektörü takip etmektedir.

Geçen yıl çalışanların içinde kadınların payı sadece % 14 iken bu oran bu yıl %12'ye düşmüştür. Çalışan sayılarının en fazla olduğu sektörlerde birinci sırada olan İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektöründe kadınların çalışma içindeki pay oranı %9,8'dir. Birinci sırada nitelik gerektirmeyen meslekler yer alırken bunu tesis ve makine operatörleri ve montajcılar, hizmet ve satış elemanları takip etmektedir. Ana meslek gruplarının cinsiyetlere göre dağılımı farklılık göstermektedir. Toplam çalışanların % 12'sini kadınlar teşkil ederken, nitelik gerektirmeyen meslekler % 9,2'sini, Tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubunda kadın temsil oranı %3,3'tür. Kadın oranının en fazla olduğu meslek grubu % 40 ile büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubu iken en fazla kadın çalışanın olduğu meslek grubu yine aynı meslek grubudur.

İlde açık iş oranı % 4'tür ve bu Türkiye ortalamasının altındadır. Ana meslek grupları itibariyle en fazla ihtiyaç duyulan meslek grubu %64 ile büro hizmetlerinde çalışan elemanlardır. Bu ana meslek grubunu % 10 ile hizmet ve satış elemanları meslek grubu takip etmektedir. Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek Müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı mesleğinde 272 kişilik açık iş bulunmaktadır. Bundan sonra sırasıyla 20 kişi ile Satış danışmanı mesleği oluşturmaktadır.

İşyerlerinin %14,7'si eleman temininde zorluk çektiğini belirtmiştir. En fazla temininde zorluk çektiği meslekler sırasıyla %17,8 ile Müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı, %5,2 ile çağrı merkezi müşteri temsilcisi, %4,8 ile elektrikçi meslekleri yer almaktadır. Diğer meslekler arasında oranlar birbirine yakındır.

Araştırmaya cevap veren işyerlerinin almayı planladıkları eleman sayısı, çıkartmak istediklerinden farklıdır. Yani ilde istihdam artışı beklenmektedir. En çok istihdam artışı bekleyen meslekler müşteri hizmetleri görevlisi ve beden işçisi(İNŞAAT) iken en çok azalış beklenen meslekler ise beden işçisi(temizlik), beden işçisi(İNŞAAT) olarak yer almıştır. Burada İnşaat sektöründe sirkülasyonun çok fazla olduğu görülmektedir.

GİRİŞ

Şanlıurfa ili işgücü piyasası araştırma raporunun nihai hedefi illerde istihdam ve işsizlik sorununun çözümüne yönelik işgücü yapısı ile sektörler bazında personel, eğitim, nitelik gibi ihtiyaçların belirlenmesine yönelik güncel bilgi derlenmesini sağlamaktır.

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına rağmen etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle işgücü açığı karşılanamayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle de zamanında doldurulamamaktadır.

İller bazında etkin bir işgücü piyasası analizi için, illerin arz ve talep yapısını aynı dönem itibariyle yansıtan arz ve talep verilerine ihtiyaç vardır. Bu ihtiyaç doğrultusunda ideal olan, il işgücü piyasasının her iki boyutunu ortaya koyan araştırmaların eşzamanlı yapılmasıdır. Böyle bir çalışmanın gerek işgücü gerekse mali açıdan yaratacağı büyük yük dikkate alındığında, pratik bir çözüm işgücü piyasası arz analizlerinde mevcut veri setlerinin kullanımınıdır. İşgücü Piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) ile Hane halkı İşgücü Anketi (HİA) sonuçlarına dayanmaktadır.

İşgücü piyasası talep verileri Çalışma ve İş Kurumuna kayıtlı işverenler itibariyle idari kayıt olarak mevcuttur, ancak bu kayıtlar ilin genel talep yapısı hakkında yeterince fikir verememektedir. İşgücü talebinin illerdeki tüm işverenleri kapsayacak şekilde üretilmesi işgücü piyasasının doğru takibi açısından son derece önemlidir ve bu nedenle de özel bir talep araştırmasının periyodik olarak düzenlenmesi bir gerekliliktir.

İşgücü talep verilerinin elde edilmesine yönelik çalışmalar Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlükleri tarafından 2007 yılından beri sürdürülmektedir. Bu çalışmalarda değişik yöntemlerin kullanılması sonucu, hem illerin işgücü piyasalarının yıllar itibariyle değişimlerinin izlenmesinde hem de iller arası karşılaştırmalarda problemler yaşanmıştır. Problemlerin giderilmesi için tüm iller için standart bir talep araştırması uygulanması ve işgücü piyasası analiz raporunun yazımı olmuştur.

İhtiyaçlar doğrultusunda Şanlıurfa ili için 16 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında İşgücü Piyasası Talep Araştırması uygulanmış ve işgücü piyasasının arz ve talep boyutunu ele alan İşgücü Piyasası Analiz Raporu hazırlanmıştır.

Bu rapor iki bölüm olarak ele alınmıştır.

Birinci bölüm, ilin işgücü piyasasını etkileyen temel unsurlardan ekonomik veriler, nüfus ve eğitim göstergeleri ile işgücü göstergeleri birlikte ele alınarak, il işgücü piyasasının genel görünümü analiz edilmiştir. Bu bölümde ayrıca İŞKUR verileri de ele alınarak ilin işgücü piyasası İŞKUR verileri ile analiz edilmiştir.

İkinci bölüm, İşgücü Talep Araştırması sonuçlarını analiz ederek Şanlıurfa işgücü talep yapısını ortaya koymaktadır. İşgücü Talep verilerine yönelik veri setlerinin temini doğrultusunda uygulanan İşgücü Talep Araştırmasının amacı işverenlerin açık işlerini tespit etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişimleri izlemektir.

Tüm iller ve Türkiye Geneli için ayrı ayrı hazırlanan İşgücü Piyasası Analiz Raporlarına www.iskur.gov.tr adresi üzerinden erişebilirsiniz.

BİRİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASININ GENEL GÖRÜNÜMÜ

İŞGÜCÜ PİYASASINI ETKİLEYEN UNSURLAR: ARKA PLAN

İşgücü bir ülkedeki emek arzını insan sayısı yönünden ifade eden bir kavramdır. Bir ülkedeki nüfusun üretici durumda bulunan yani ekonomik faaliyete katılan kısmıdır. İşgücünün çalışma hayatıyla bulunduğu piyasa koşullarına ise işgücü piyasası denmektedir. İşgücü piyasasının etkilendiği birçok faktör bulunmaktadır. Bu nedenle işgücü piyasasını çok yönlü değerlendirmek gerektiğinden analizler zorlaşmaktadır. İşgücü piyasası; nüfus, ekonomik yapı, sosyal yapı, eğitim yapısı, işgücü göstergeleri, yatırımlar, teşvikler, göç durumu gibi birçok faktörden etkilenmektedir.

Bu faktörleri incelerken kullanılan veri setlerinin tümünü iller bazında elde etmek mümkün değildir. Bu veri setlerinin büyük bir kısmı bölgesel veri setleridir. Bölgeler mümkün oldukça illerin sosyo-ekonomik yapıları dikkate alınarak bir araya getirilmeye çalışılsa da iller arası gelişmişlik endeksi dikkate alındığında bölgelerin olduğu iller arasında farklılıklar ortaya çıkabilmektedir. Türkiye İstatistiki Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) çerçevesinde 26 bölgeden oluşmaktadır.

Bu bölümde özellikle işgücü piyasasının arz yönü üzerinde durulmaya çalışılacaktır. Yukarıda da anlatıldığı gibi işgücü piyasasını birçok faktör etkilemektedir. Bu çalışmada bu faktörlerin hepsine yer verilmesi mümkün değildir. Bu nedenle Şanlıurfa ilinin işgücü piyasası hakkında bilgi sahibi olunabilecek temel veriler ile İŞKUR verilerine yer verilecektir.

Tablo 1’de Şanlıurfa iline ait temel işgücü göstergeleri mevcuttur. 2008 yılından 2013 yılına kadar olan; işgücüne katılım oranı, istihdam oranı ve işsizlik oranı başlıkları altında oransal değerler ile Şanlıurfa ilinin işgücü piyasası yorumlanmaya çalışılacaktır.

Tablo 1: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri¹

Yıllar	İşgücüne Katılma Oranı	İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2008	36,1	31,5	12,8
2009	36,2	30	17
2010	35,5	31,1	12,4
2011	34,9	32,1	8
2012	30,4	28,5	6,2
2013	38,7	32,4	16,3

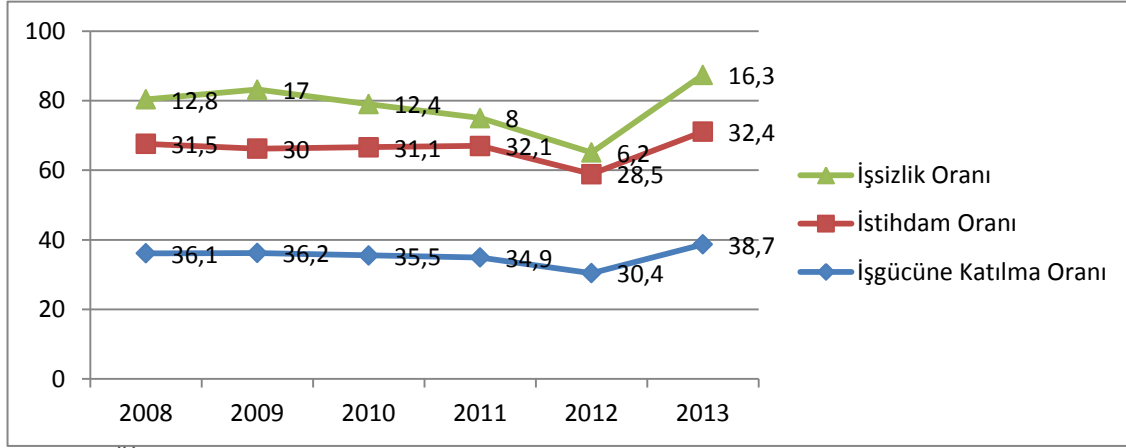
Kaynak: TÜİK

İşgücü piyasasının en önemli unsurlarından biri de istihdamdır. Bir ülkedeki istihdamı gösteren en önemli verilerden biri de istihdam oranıdır. İstihdam oranı, çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Bu oran ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü göstermekte iken; yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdam politikalarının oluşturulmasında da kilit unsurdur.

¹ TÜİK’in İl Düzeyinde açıkladığı Hanehalkı İşgücü Anketi Sonuçları eski veri setine aittir. 2014 yılı Şubat Döneminden beri yayınlanan yeni veri setine göre İl düzeyinde veri yayınlanmamıştır.

İstihdam oranındaki değere bakılarak ülke ekonomisini pozitif veya negatif yönde değerlendirilmek mümkün değildir. Bunun yanında istihdam oranları değerlendirilirken çalışma saatleri, kayıt dışı istidam ve ücret gibi unsurlar da etkilidir.

Grafik 2: İl Düzeyinde Temel İşgücü Göstergeleri

Kaynak: TÜİK

Tablo ve grafikte görüldüğü üzere, işgücüne katılma oranı 2008 yılından itibaren 2012 yılına kadar azalış göstermiş olup, 2012-2013 yılları arasında sert bir yükseliş yaşamıştır. İşgücüne katılım oranı ise ekonomik olarak aktif olan yani üreten nüfusun çalışabilir yaş aralığındaki toplam nüfusa oranını göstermekte olup, ekonomik olarak üreten nüfusun 2008'den 2012'ye kadar sürekli azaldığını ancak 2012-2013 arasında arttığını göstermektedir.

Çalışanların, çalışabilir yaştaki nüfusa oranını ifade eden İstihdam oranı ise 2008-2009 yıllarında azalan bir seyir izlerken, 2009 sonrasında 2011'e kadar artan bir seyir izlemiştir. 2011-2012 arasında sert bir düşüş yaşamış ancak 2012-2013 arasında da sert bir yükseliş yaşamıştır. Bu eğri yorumlanacak olursa iki farklı analiz söz konusu olmaktadır. Birinci durumda çalışabilir yaştaki kişi sayısının çoğalması, ikinci durumda ise istihdam alanlarının yeterli seviyede gelişmemesiyle, çalışabilir çağa gelen insanların işgücüne katılım gösterememesi söz konusu olmuştur. Ancak 2012 sonrasında artan istihdam alanları işgücüne belirgin şekilde katılımın olduğu da gözlenmektedir.

İşsizlik oranı eğrisi incelendiğinde ise, işsizlik oranı 2008-2009 yılları arasında artış gösterse de 2009'dan 2012'ye kadar azalış, 2012'den sonra ise sert yükseliş göstermiştir. Bu oran diğerleri ile birlikte yorumlandığında ise, Şanlıurfa ilinde istihdam alanları artmıştır ancak işgücü piyasasında çalışma çağına giren nüfusun ve kayıtsız Suriyeli misafirlerin işgücüne katılımının arttığı söylenebilir.

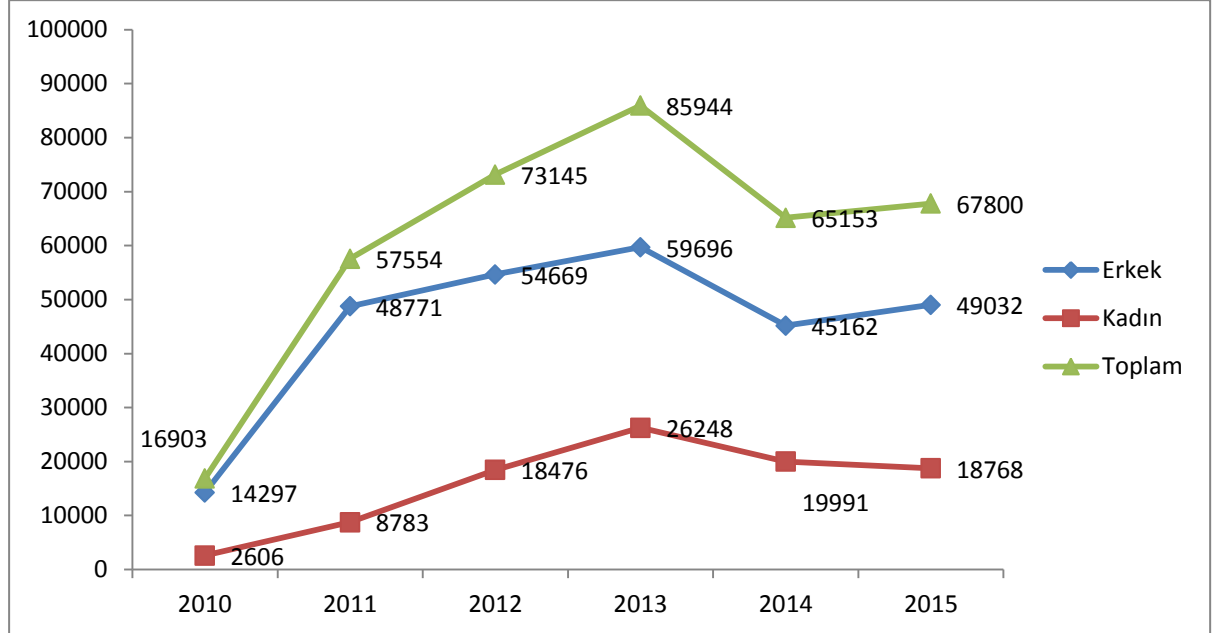
İŞKUR GÖSTERGELERİ

İŞKUR verileri işgücü piyasasının nabzının tutulması için önemli göstergelerdendir. Kuruma kayıtlı olanlar ile ilgili veriler olup oldukça detaylıdır.

KAYITLI İŞSİZ

Kayıtlı işsizler İŞKUR'a kayıt olup işsiz olduğunu bildiren kişilerdir. Bir kişi İŞKUR'a kayıt olduktan sonra 18 ay boyunca herhangi bir işlemde bulunmazsa kişinin kaydı aktif kayıtlardan kaldırılır. Grafik 2'de yıllar itibarıyla Şanlıurfa ili için İŞKUR'a kayıtlı işsizlerin cinsiyete göre dağılımı verilmiştir.

Grafik 2: Kayıtlı İşsizlerin Cinsiyete Göre Dağılımı

Kaynak: İŞKUR *2015 yılı HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

2010 yılında Şanlıurfa ilinde 16 bin 903 kişi İŞKUR'a kayıtlı iken, 2015 yılı Haziran ayı sonu itibarıyla bu sayı dört kattan fazla artarak 67 bin 800'e yükselmiştir. Rakamlardaki yükseliş İŞKUR'un tanınırlığının artmasından ve işgücü piyasasında aktif bir oyuncu hale gelmesinden kaynaklanmaktadır. İŞKUR'a kayıtlı erkeklerin sayısında genelde bir artış gözlemlenirken 2013 yılında bir düşüş yaşanmıştır. Kadınlarda ise 2010 yılında 2 bin 606 kişi kayıtlı iken, 2015 yılında bu sayı yaklaşık yedi kat artarak 18 bin 768 kişiye çıkmıştır. Kadınların ekonomik değer üretmek ve ev ekonomisine katkı sağlamak amacıyla işgücü piyasasında yer almak istemeleri, bu sayıda belirgin bir artış olmasını sağlamıştır. Bu sebeplerin dışında İŞKUR'un kadınlara yönelik düzenlediği mesleki eğitim kurslarına ve diğer aktif işgücü programlarına katılımın fazla olması İŞKUR'un işgücü piyasasında tanınırlığının ve etkinliğinin arttığının göstergesidir.

Tablo 2: Kayıtlı İşsizlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	Kayıtlı İşsiz
Beden İşçisi (Genel)	35233
Beden İşçisi (Temizlik)	2922
Satış Danışmanı	958
Büro Memuru (Genel)	906
Şoför-Yük Taşıma	702
Kamyonet Şoförü	645
Sekreter	643
Garson (Servis Elemanı)	639
Traktör Şoförü	629
Temizlik Görevlisi	538
Diğer Meslekler	23985
Toplam	67800

Kaynak: İŞKUR *HAZİRAN ayı sonu itibarıyla

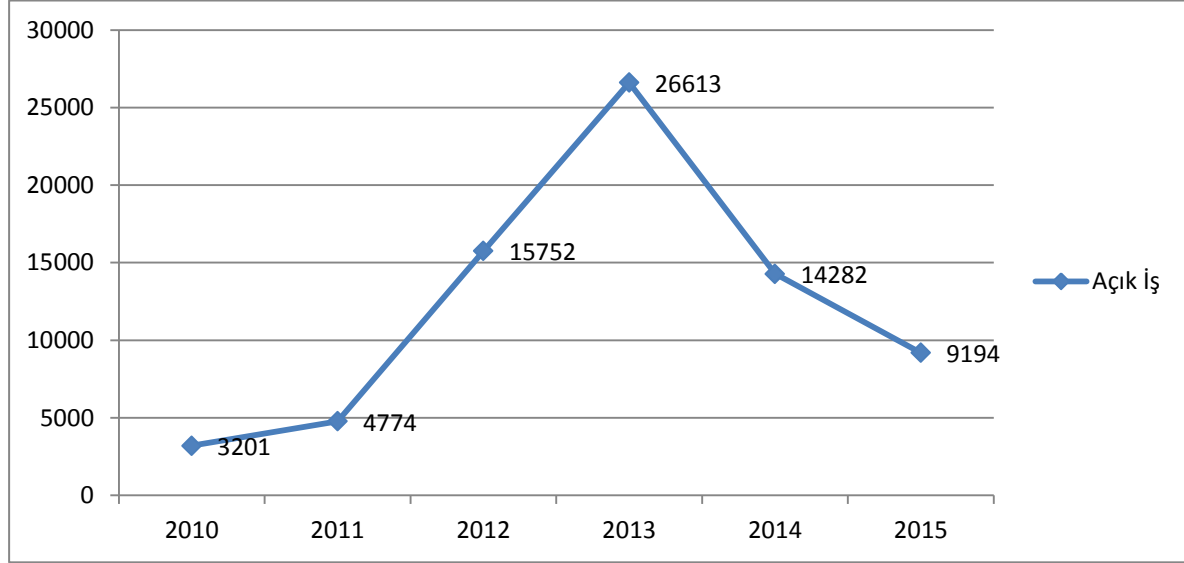
İŞKUR’a kayıtlı işsiz sayısı 2015 yılı Haziran ayı sonu itibarı ile 67 bin 800’dir. Kayıtlı işsizlerin mesleklere göre dağılımı sıralamasında yer alan ilk iki meslek nitelik gerektirmeyen meslekler iken devamında satış danışmanı, büro memuru, şoför-yük taşıma, kamyonet şoförü, sekreter garson (servis elemanı) ve traktör şoförü mesleklerinin sıralandığı görülmektedir.

Herhangi bir niteliği olmayan kişilerin çokça müracaat ettiği “Toplum Yararına Programlar” (TYP) neticesinde nitelik gerektirmeyen mesleklerde kayıtlı işgücü göstergelerinde bir takım nicel değişiklikler olmuştur. Beden İşçisi (Genel) ve Beden İşçisi (Temizlik) mesleklerinde yaşanan genel artış bu noktada ortaya çıkmaktadır.

AÇIK İŞLER

İşverenlerin İŞKUR’dan eleman talepleri açık iş olarak adlandırılmaktadır. Grafik 3’te görüleceği üzere 2010 yılında 3 bin 201 kişi olan açık iş sayısı yıllar itibarı ile katlanarak artmış ve 2013 yılında toplam 26 bin 613 kişiye ulaşmıştır. 2015 yılı Haziran ayı sonu itibarı ile de açık iş sayısı 9 bin 194 olarak gerçekleşmiş ve bu artış seyri devam ettiği takdirde 2013 yılında yakalanan açık iş sayısından daha büyük bir sayıya ulaşılacağı tahmin edilmektedir. İŞKUR’un tanınırlığının ve personel sayısının artması ve bununla birlikte hizmetlerinin çeşitlenmesi ile işverenlerin İŞKUR ile irtibatları giderek artmış ve işverenler eleman taleplerini İŞKUR’a iletmeye başlamıştır

Grafik 3: Yıllara Göre Açık İş

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı Ocak-HAZİRAN dönemini içermektedir.

2015 Yılı Haziran ayı sonu itibari ile açık işlerde birinci ve ikinci sırayı müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı, satış danışmanı almış, bu meslekleri sırasıyla diğer özel eğitim öğretmenleri, pazarlamacı, servis komisi, ekskavatör (kazıma ve yükleme) operatörü, muhasebeci, fırıncı ustası-çunlu mamuller, oto bakım-onarımcısı (oto mekanikeri) ve sekreter izlemiştir Şanlıurfa ilinde son yıllarda artan çağrı merkezlerinden talep edilen müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı mesleğinin buna göre şekillendiğini söylemek mümkündür.

Tablo 2: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	Açık İş
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	272
Satış Danışmanı	20
Diğer Özel Eğitim Öğretmenleri	9
Pazarlamacı	8
Servis Komisi	6
Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Operatörü	6
Muhasebeci	6
Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	5
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	5
Sekreter	5
Diğer	99
Toplam	441

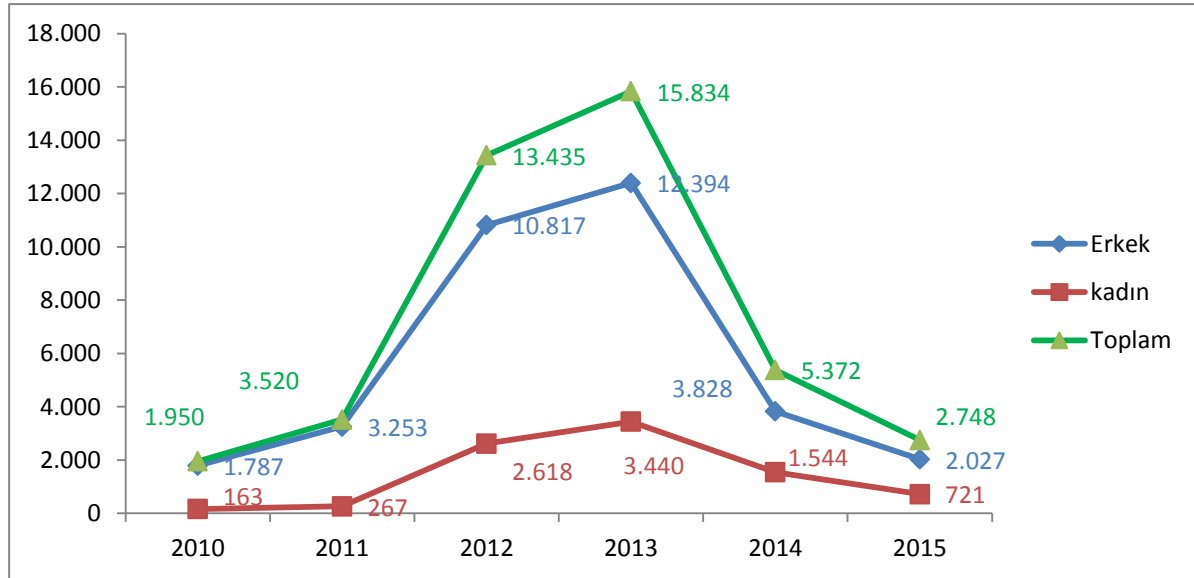
Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran dönemi

İŞE YERLEŞTİRMELER

Grafik 4'te yer alan yıllar itibariyle işe yerleştirme sayıları karşılaştırıldığında, 2010 yılında bin 950 olan işe yerleştirme sayısı sekiz kattan fazla artarak 2013 yılında 15 bin 834'e çıkmıştır. 2014 yılında ise büyük bir düşüşle 5 bin 372'ye düştüğü görülmektedir. Söz konusu azalış, kamuda işe yerleştirme sayısının az olarak olarak gerçekleşmesinden kaynaklanmıştır. 2012 ve 2013 yıllarında kamudaki yoğun işe alım bu yıllarda işe yerleştirmeleri artırmıştır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde ise işe yerleştirme sayısı 2 bin 746 olarak gerçekleşmiş olup yıl sonunda 2014 yılı işe yerleştirme rakamının aşılabacağı tahmin edilmektedir.

İşe yerleştirme rakamlarındaki belirgin artışın arkasında; aktif işgücü programları ve İŞKUR'un işgücü piyasasında aktif bir şekilde rol üstlenmesi yatmaktadır. Bunların neticesinde İŞKUR'un tercih edilirliliği; hem kayıtlı işsiz göstergelerine hem de işe yerleştirme sayılarına yansımıştır.

Grafik 4: Yıllar İtibari ile Cinsiyete Göre İşe Yerleştirme

Kaynak: İŞKUR * 2015 yılı OCAK-HAZİRAN Dönemi

2015 yılının ilk altı ayında gerçekleşen işe yerleştirmelere meslek bazında bakıldığında; ilk iki sırada dokuma konfeksiyon makineci ve Beden İşçisi (Genel) meslekleri yer almaktadır. Bu meslekleri sırasıyla; müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı, bahçıvan, zabıta memuru, beden işçisi (temizlik), büro memuru (genel), Güvenlik Görevlisi, büro yönetimi ve sekreterlik/büro yönetimi ve yönetici asistanı ve destek personeli (yardımcı hizmetler) meslekleri takip etmektedir.

Tablo 3: İŖe Yerleştirmelerin Mesleklere Göre Dağılımı

2015*	
Meslek	İŖe Yerleştirme
Dokuma Konfeksiyon Makineci	522
Beden İŖçisi (Genel)	288
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	255
Bahçıvan	133
Zabıta Memuru	106
Beden İŖçisi (Temizlik)	104
Büro Memuru (Genel)	101
Güvenlik Görevlisi	99
Büro Yönetimi Ve Sekreterlik/Büro Yönetimi Ve Yönetici Asistanı	88
Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)	83
Diğer	969
Toplam	2.748

Kaynak: İŖKUR * HAZİRAN ayı sonu itibariyle

MESLEKİ EĞİTİM FAALİYETLERİ

2015 yılının ilk altı aylık bölümünde aktif işgücü programları kapsamında 430 adet program düzenlenmiş ve bu programlara toplam 5666 kişi katılmıştır.

Toplum Yararına Program (TYP) dâhilinde ise ilk altı ayda 13 bin 480 kişi programdan yararlanmıştır.

İşbaşı Eğitim Programı (İEP) ise piyasa tarafından oldukça rağbet gören, işe alımlarda ve meslekte tecrübe edinme noktasında en anlamlı geri dönüşlerin olduğu ve en fazla istihdamın sağlandığı programdır. 2015 yılının ilk altı aylık döneminde 258 İEP düzenlenmiş olup 827 kişi bu programlardan faydalanmıştır.

Mesleki eğitim kurslarında ise 166 adet kurs düzenlenmiş olup 4681 kişi bu kurslardan faydalanmıştır.

İŖKUR'un düzenlediğı aktif işgücü programları kişilerin işgücü piyasasının gerekleri hakkında bilgisini artırmakla kalmayıp hem kişilere meslek kazandırmakta, hem de kişilerin işgücü piyasasına girişinde aracı rol oynamaktadır.

Tablo 4: Kurs ve Kursiyer Göstergeleri (2015*)

Yıllar	Aktif İşgücü Programları								Toplum Yararına Programlar	
	Meslek i Eğitim Kurs Sayısı	Mesleki Eğitim Kursiyer Sayısı	İEP Sayısı	İEP Katılımcı Sayısı	Girişimcilik Eğitim Program Sayısı	Girişimcilik Eğitim Katılımcı Sayısı	Toplam Kurs Sayısı	Toplam Kursiyer Sayısı	TYP Sayısı	TYP Katılımcı Sayısı
2015	166	4681	258	827	6	158	430	5666	65	13.480
2014	166	4810	324	1961	10	314	500	7.085	93	15.111
2013	282	7655	318	2215	1	25	601	9895	74	16.897
2012	329	8089	133	884	12	569	474	9.542	96	22.190
2011	86	1.903	48	309	17	413	151	2.625	78	9845
2010	126	2.134	14	33	8	198	148	2.365	29	1500

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞSİZLİK ÖDENEĞİ

İşsizlik sigortası, kişinin bir işyerinde çalışırken; çalışma istek, yetenek, sağlık ve yeterliliğinde olmasına rağmen, kendi istek ve kusuru dışında işini kaybetmesi halinde uğradıkları gelir kayıplarını kısmen de olsa karşılayabilmek için, sigortacılık tekniği ile faaliyet gösteren sigorta koludur. Şanlıurfa ilinde 2015 yılının ilk altı ayında toplam 5 bin 918 kişi işsizlik ödeneğine başvurmuş, bu kişilerden 1659'u işsizlik ödeneği almaya hak kazanmıştır

Tablo 5: Yıllar İtibariyle İşsizlik Ödeneğine Başvuran ve Hak Eden Sayısı (2015*)

Yıllar	İşsizlik Ödeneği	İşsizlik Ödeneği
	Başvuru Sayısı	Hak Eden Sayısı
2015*	5.918	1659
2014	7.703	3106
2013	4.978	2006
2012	3.717	1926
2011	1.995	1497
2010	1.927	1398

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

İŞKUR'un tanınırlığının ve işgücü piyasasındaki etkinliğinin artması, işsizlik sigortasından yararlanma şartlarındaki değişikliklerle birlikte değerlendirildiğinde işsizliği ödeneğine başvuruların sayısı artmıştır.

Tablo 7: İşsizlik Ödeneğini Hak Edenlerin Mesleklere Göre Dağılımı (2015*)

Meslekler	İşsizlik Ödeneğini Hak Edenler
Beden İşçisi (Genel)	553
Büro Memuru (Genel)	50
Beden İşçisi (Temizlik)	40
Şoför-Yük Taşıma	25
Şoför (Yolcu Taşıma)	25
Ön Muhasebeci	24
Satış Danışmanı	24
Aşçı	23
Diğer Meslekler	895
Genel Toplam	1659

Kaynak: İŞKUR *Ocak-Haziran

Tablo 7 incelendiğinde mesleklere göre işsizlik ödeneğini hak edenlerin en çok nitelik gerektirmeyen mesleklerde olduğu tespit edilmiştir. Diğer mesleklerde ise işsizlik ödeneğini hak edenlerin sayılarının birbirlerine yakın değerler olduğu görülmektedir. Bu durum meslek sahibi olan kişilerin daha az iş kaybına uğradıklarını veya kişilerin çalıştıkları işlerden memnun olduklarını ifade etmektedir.

İKİNCİ BÖLÜM

İŞGÜCÜ PİYASASI TALEP ARAŞTIRMASI SONUÇLARI

AMAÇ VE YÖNTEM

İyi işleyen bir işgücü piyasasının oluşabilmesi, işgücü arz ve talebinin temel niteliklerinin incelenip bunlara uygun önlemlerin zamanında alınmasına bağlıdır. Birçok ülkede yüksek işsizlik oranlarına rağmen özellikle kısa dönemli işgücü talebinin hep yüksek olduğu da sık sık ifade edilmektedir. Birçok sektörde işgücü fazlalığı olmasına karşın etkin eşleştirme eksikliği ve beceri uyumsuzlukları nedeniyle de işgücü açığı karşılanamayabilmektedir. Açık işler, işgücünün mobilitesinin yetersizliği ve işverenin talep ettiği niteliklere sahip eleman olmayışı nedenlerinin yanı sıra bazı mesleklerde iş ortamı ve ücretin beğenilmemesi nedeniyle zamanında doldurulamamaktadır. İşgücü piyasasının talep boyutuyla ele alınıp mevcut durumda işgücü, mevcut açık iş ve gelecek dönemde işgücünün eğilimlerinin bilinmesi kısa dönemli işgücü yetiştirilmesi için temel verileri sağlamaktadır.

İşgücü piyasasında arz ve talebin etkin bir şekilde uyumlaştırılabilmesi için işgücü piyasası bilgileri oldukça önemlidir. İşgücü piyasasının arz tarafına yönelik veriler ağırlıklı olarak Türkiye İstatistik Kurumu'nun yapmış olduğu Sürekli Hanehalkı İşgücü Anketi sonuçlarından elde edilmektedir. Ancak işgücü piyasasının talep tarafına yönelik pek fazla veri bulunmamaktadır. Bu açığı da Türkiye İş Kurumu İşgücü Piyasası Araştırmaları ile doldurmaya çalışmaktadır. Arz tarafı ile ilgili verilerde il düzeyinde yeterli veri bulunmamaktadır. Talep tarafı ile ilgili yapılan araştırmalar ise henüz istenen düzeyde değildir.

4904 sayılı Kanunda Türkiye İş Kurumuna verilen görevlere istinaden işgücü piyasası ihtiyaçlarının tespit edilmesi amacıyla Türkiye İş Kurumunca 2007 yılından beri işgücü piyasası araştırmaları (İPA) periyodik olarak sürdürülmektedir. Değişik yöntemler kullanılarak 2007'den beri devam ettirilen araştırmalar 2009 yılından itibaren yılda iki defa yapılmıştır. İşgücü piyasası araştırmalarının EUROSTAT (Avrupa Birliği İstatistik Ofisi) normlarına uygun şekilde yürütülmesi ve Resmi İstatistik Programı (RİP) kapsamına alınmasına yönelik çalışmalar 2011 yılı ikinci yarısından itibaren Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) işbirliğiyle devam etmektedir.

Bu çalışmaların temel amaçları, işgücü piyasası ile ilgili periyodik bilgi elde etmek, işgücü piyasasında mevcut, geçmiş ve gelecek dönemde meydana gelen veya gelmesi beklenen mesleki değişim ve gelişmeleri izlemek, işgücü piyasasının talep yapısını ortaya koymak ve bu sonuçlar üzerinden aktif istihdam politikalarına veri kaynağı teşkil etmek şeklindedir. Bu çalışmalar dışında Türkiye için bir açık iş sayısına erişebilir olunmasına yönelik EUROSTAT'ın talep ettiği açık iş istatistikleri için veri toplanabilmiş olacaktır. Bu çalışmanın önemli amaçlarından biride İŞKUR dışında da diğer kurum ve kuruluşların işgücü talebi hakkında bilgi ihtiyacını karşılamaktır.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam

eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

İşyerleriyle yüz yüze görüşme yöntemiyle (Araştırmanın saha çalışmasının tamamı İŞKUR personeli tarafından gerçekleştirilmiştir.) gerçekleştirilen “İl İşgücü Piyasası Talep Araştırması İşyeri Bilgi Formu” 2 kapsamında,

Temel işyeri bilgileri

Mevcut istihdam bilgileri (Cinsiyet, Meslek)

Açık iş (Meslek, Talep Edilen Eğitim ve Beceri düzeyleri, Karşılama Yolları, Cinsiyet, Aranma Süresi)

Temininde güçlük çekilen meslekler (Meslek, Güçlük Nedeni)

30 Nisan 2016 tarihleri itibarıyla artış/azalış olacağı düşünülen mesleklere ilişkin sorular sorulmuştur.

Talep Araştırması, bahsi geçen 17 sektörde işyeri bazında il ve Türkiye tahmini vermek üzere planlandığından mesleklere göre yapılan genellemelerin ihtiyatla karşılanması gerekmektedir. Çünkü mesleklere göre bir çerçeve olmadığı için, örneklem çekimine mesleki kısımları dahil edilememiştir. Dolayısıyla rapordaki mesleklere ilişkin bilgiler detay olarak sunulmuştur.

İŞYERLERİ VE MEVCUT İSTİHDAM

Bu bölümde Şanlıurfa ilinde gerçekleştirilen işgücü piyasası talep araştırması kapsamında bulunan işyerleri ile işyerlerinde çalışanlar üzerinde durulmaya çalışılacaktır. İşyerlerinin kuruluş yılı, İŞKUR hizmetlerinden yararlanıp yararlanmadığı, İŞKUR’un sunduğu hizmetlerden yararlananların hangi tür hizmetlerden yararlandığı, işyerlerinin vardiyalı çalışma yapma durumları, ihracat yapıp yapmama durumları ile part-time çalışanı olup olmama durumlarına ilişkin toplanan bilgilere yer verilecektir. Çalışma kapsamında Şanlıurfa ilinde 2016 işyeri için veri derlenmiştir. Bu işyerlerinde 51 bin 861 çalışan tespit edilmiştir.

İŞYERİ VERİLERİ

Şanlıurfa ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden ve çalışma kapsamına giren işyerleri için veriler derlenmiştir. Araştırma kapsamında toplam 2016 işyeri için veri üretilmiştir. Araştırma kapsamındaki 17 sektörün tümünde işyeri bulunmaktadır. İşyerlerinin sektörel dağılımı Tablo 8’de gösterilmiştir.

² Soru Formu Ek 1’de verilmiştir.

Tablo 8: Sektörlere Göre İşyerlerinin Dağılımı

Sektörler	10+
İnşaat	511
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	480
İmalat	248
Ulaştırma ve depolama	190
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	165
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	104
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	82
Eğitim	71
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	54
Diğer hizmet faaliyetleri	45
Gayrimenkul faaliyetleri	18
Madencilik ve taş ocaklığı	14
Bilgi ve iletişim	10
Finans ve sigorta faaliyetleri	9
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	7
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	4
Genel Toplam	2016

Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa ilindeki işyerlerinin sektörlere göre dağılımı incelendiğinde en fazla işyerinin İnşaat sektöründe olduğu görülmektedir. Yaklaşık olarak her 4 işyerinden biri İnşaat sektöründedir. Bu sektörü daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret (yüzde 23,8) ile İmalat (yüzde 12,3) sektörleri takip etmektedir. Bu üç sektör işyerlerinin yüzde 61'ini oluşturmaktadır. Türkiye genelinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde de bu 3 sektörün ağırlığı yüzde 70'ler civarındadır. Ancak Türkiye genelinde en fazla işyeri İmalat sektöründe daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörü gelmektedir. Bu açıdan Şanlıurfa ilinin Türkiye geneli ile farklılaştığı görülmektedir. İşyeri sayıları bakımından illerin yarısından fazlasında İmalat sektörü ilk sırada iken Şanlıurfa'da üçüncü sıradadır.

Şanlıurfa ilinde en az işyeri Elektrik, gaz buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile Su temini; kanalizasyon, atık yönetim ve iyileştirme faaliyetleri sektörlerindedir. Türkiye genelinde de en az işyeri Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri sektöründedir.

Şanlıurfa ilinde araştırma kapsamına giren işyerlerinde toplam 51 bin 861 kişi çalışmaktadır. Çalışanların yüzde 88,2'si erkek, yüzde 11,7'si kadındır. Türkiye genelinde ise 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde çalışanların yüzde 72,5'i erkek, yüzde 27,5'i kadındır. Şanlıurfa'da kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşüktür. Ancak bölgede özellikle Tarım sektöründe kadınlar yaygın olarak ücretsiz aile işçisi

olarak çalışmaktadır. Tarım sektörünün bu çalışmada kapsam dışı olması nedeniyle kadınların toplam çalışanlar içerisindeki oranı düşük olarak gerçekleşmiştir.

Türkiye genelinde Eğitim ile Sağlık sektörlerinde çalışan kadın sayısı çalışan erkek sayısından daha fazla iken Şanlıurfa'da ise bütün sektörlerde erkek sayısı kadın sayısından daha fazladır.

Şanlıurfa'da araştırma kapsamındaki işyerlerinde kadın çalışanların oranı Türkiye geneline göre daha düşüktür. Sektörler arasında da farklılaşma görülmektedir

Tablo 9: Şanlıurfa'da Çalışanların Sektörlere ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	10+		
	Erkek	Kadın	Toplam
Madencilik ve taş ocaklığı	189	1	190
İmalat	6.204	830	7.034
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	345	11	356
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	73	0	73
İnşaat	9.504	176	9.680
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	8.290	1.182	9.472
Ulaştırma ve depolama	4.831	149	4.980
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	1.187	65	1.252
Bilgi ve iletişim	539	369	908
Finans ve sigorta faaliyetleri	55	13	68
Gayrimenkul faaliyetleri	255	15	270
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	777	91	868
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	9.063	989	10.052
Eğitim	1.380	493	1.873
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2.123	1.613	3.736
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	251	17	268
Diğer hizmet faaliyetleri	683	100	782
Genel Toplam	45.748	6.112	51.861

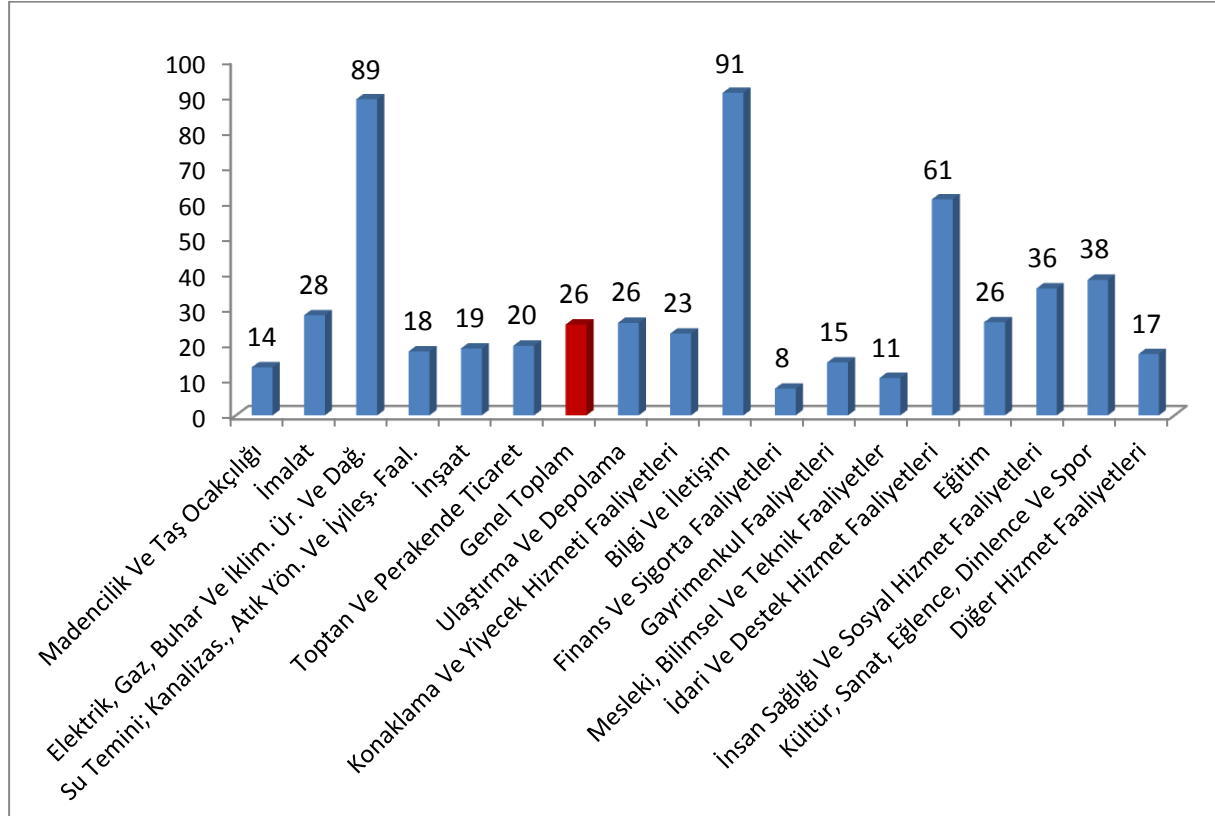
Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa'da en fazla çalışan İnşaat, Toptan ve Perakende Ticaret ile İmalat sektörlerindedir. Çalışanların yüzde 50'si bu sektörlerdedir. İşyerlerinin yüzde 61'i bu sektörlerde iken çalışanlarda 11 puanlık bir düşüş söz konusudur. Erkeklerde en fazla çalışılan sektörler İnşaat, İdari ve destek hizmet faaliyetleri ile Toptan ve Perakende Ticaret iken kadınlarda en fazla İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri daha sonra sırası ile Toptan ve Perakende Ticaret ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörlerindedir.

En az çalışanı olan sektörler ise işyeri sayısı ile bağlantılıdır. İşyeri sayısı en az olan sektörlerde çalışan sayısı da azdır.

Sektörlerdeki işyeri sayısı ve çalışan sayılarından ortalama bir işyerinin büyüklüğü bulunabilmektedir. Grafik 5'te sektörlerde bir işyerinde ortalama çalışan sayısına yer verilmiştir.

Grafik 5: Sektörlere Göre Ortalama Çalışan Sayıları

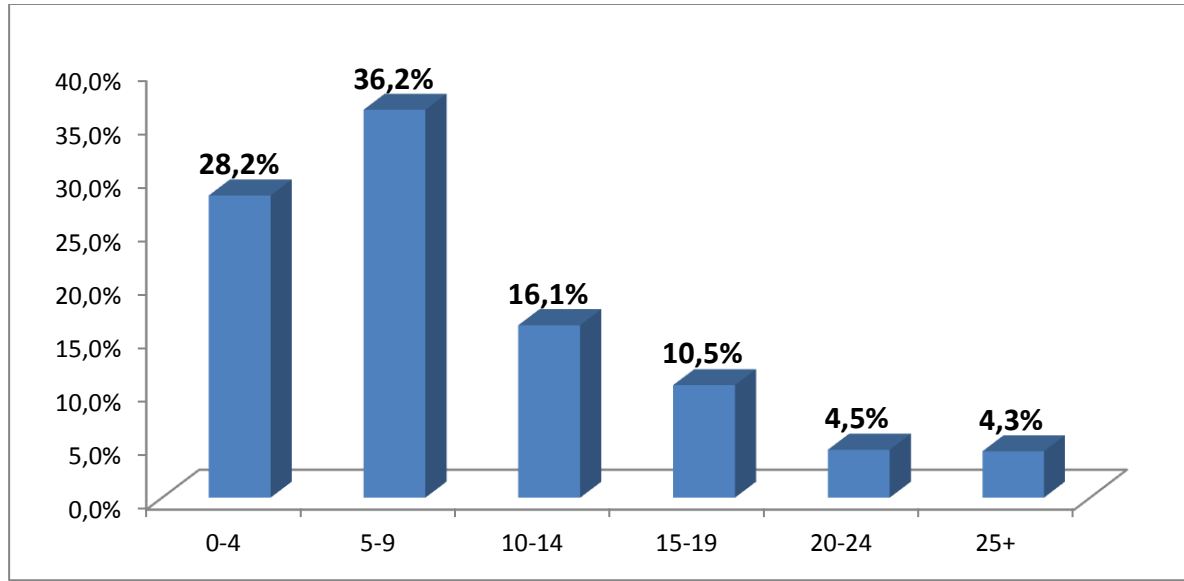
Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinde ortalama çalışan sayısı 26'dır. Türkiye genelinde ise bu sayı 35'tir. Şanlıurfa'daki işyerleri Türkiye geneline göre daha küçük ölçekli işyerleridir.

Türkiye genelinde en fazla işyeri ve çalışan olan ilk üç sektörden İmalat sektörü ortalamanın üzerinde iken Toptan ve Perakende Ticaret ile İnşaat sektörleri ortalamanın altındadır. Şanlıurfa'da da aynı durum gözükmemektedir. Özellikle İmalat sektöründe Türkiye genelinde ortalama çalışan sayısı 50 kişi iken Şanlıurfa'da bu sayı 28'dir. Şanlıurfa'da ortalama çalışan sayısı en yüksek sektörler Bilgi ve iletişim, Elektrik, gaz buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımını ile İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri sektörleridir.

Şanlıurfa ilinde 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yarısından fazlası 9 yıl ve daha kısa süredir faaliyet gösteren işyerleridir. 25 yıl ve daha fazla süre faaliyet gösteren işyeri sayısı ise en azdır.

Grafik 6: İşyerlerinin Yaş Grubuna Göre Dağılımı

Kaynak: İPA 2015

Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Türkiye genelinde her yaş grubuna işyerlerinin dengeli dağıldığı ve en fazla işyerinin yüzde 27 ile 5-9 yaş grubunda olduğu görülmektedir. Türkiye genelinde 25 ve üzeri yaştaki işyerlerinin oranı yüzde 13'tür. Türkiye geneli işyerlerinin yaş grupları ile Şanlıurfa ilindeki işyerlerinin yaş grupları farklılaşmaktadır. Şanlıurfa'daki işyerleri daha kısa süredir faaliyet gösteren işyerleridir.

Çalışanların meslek gruplarına göre dağılımı incelendiğinde; en fazla çalışan Nitelik Gerektirmeyen Meslekler Elemanlarıdır. Çalışanların yüzde 29'u bu meslek grubundadır.

Tablo 10: Çalışanların Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grubu	10+		
	Erkek	Kadın	Toplam
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	2174	1424	3598
Hizmet Ve Satış Elemanları	6956	843	7799
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	13731	1386	15117
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	191	30	221
Profesyonel Meslek Mensupları	3947	1327	5274
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	6072	248	6320
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	2832	472	3303
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	9058	307	9365
Yöneticiler	789	75	864
Genel Toplam	45748	6112	51861

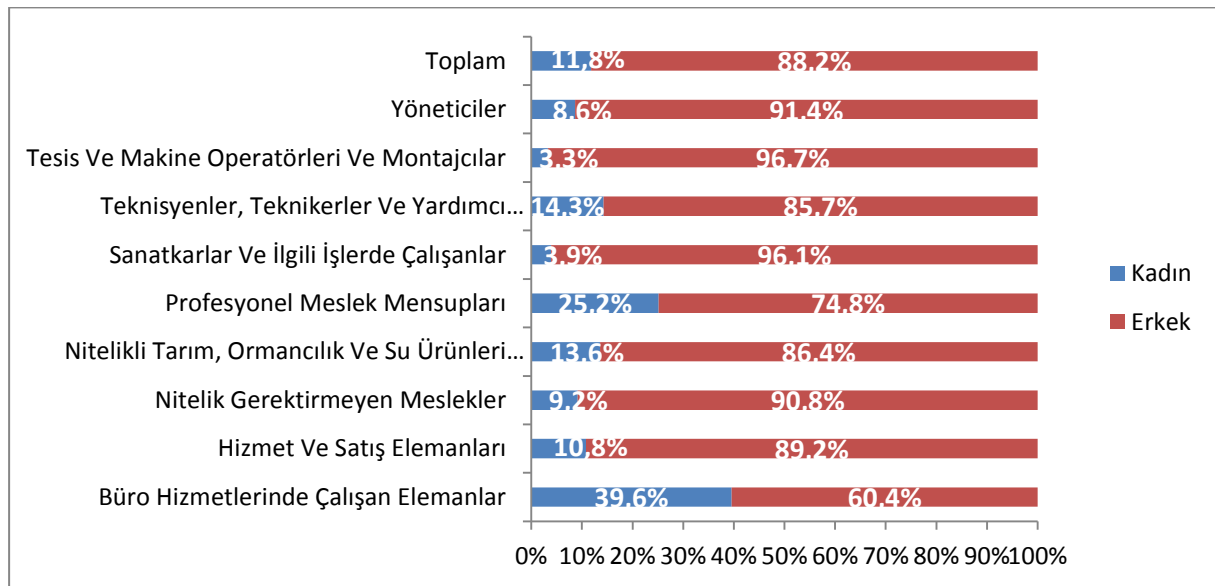
Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa ilinde çalışanların yüzde 29'u Nitelik Gerektirmeyen İşlerde Çalışmaktadır. Bu oran Türkiye genelinde yüzde 16,7'dir. Şanlıurfa'da erkeklerin yüzde 30'u, kadınların ise 22,6'sı nitelik gerektirmeyen işlerde

çalışmaktadır. Türkiye genelinde bu oranlar erkekler için yüzde 15,4, kadınlar için ise yüzde 20,2'dir. Kadınlarda niteliksiz işlerde çalışma oranı erkeklere göre daha yüksektir. Diğer yandan genellikle lisans mezunlarının çalıştıkları Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubu incelediğinde Şanlıurfa'da kadınların yüzde 21,7'sinin, erkeklerin ise yüzde 8,6'sının bu meslek grubunda çalıştığını görülmektedir. Fotoğrafa bu açıdan bakıldığında da kadınların yüksek eğitim gerektiren meslek grubunda daha yoğun çalıştığı tespit edilmiştir.

Şanlıurfa'da erkekler en fazla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler, Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubunda çalışırken, kadınlar ise Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek grubunda çalışmaktadırlar.

Grafik 7: Meslek Grubu ve Cinsiyete Göre Çalışanlar

Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa ili Türkiye geneli ile paralellik göstermekte, kadınların erkeklerden fazla çalıştığı bir meslek grubu bulunmamaktadır. Şanlıurfa'da kadınlar özellikle büro işlerinde çalışmaktadır. Kadınların çalışma oranının il genelinde düşük olması dikkat çekici bir noktadır.

Tablo 11: Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

10+		
Erkek	Kadın	Toplam
Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi	Temizlik Görevlisi
Beden İşçisi (Temizlik)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Beden İşçisi (Temizlik)
Beden İşçisi (Genel)	Hemşire	Beden İşçisi (Genel)
Servis Şoförü (Okul)	Müşteri Temsilcisi	Servis Şoförü (Okul)
Beden İşçisi (İnşaat)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Beden İşçisi (İnşaat)
Güvenlik Görevlisi	Beden İşçisi (Temizlik)	Güvenlik Görevlisi
Şoför (Yolcu Taşıma)	Beden İşçisi (Genel)	Şoför (Yolcu Taşıma)
Minibüs Şoförü	Konfeksiyon İşçisi	Minibüs Şoförü
Şoför-Yük Taşıma	Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	Şoför-Yük Taşıma
Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Sekreter	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi

Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa ilinde en fazla çalışanı olan mesleklere baktığımızda ilk sırada Temizlik Görevlisi mesleği görülmektedir. İlk üç sırada nitelik gerektirmeyen mesleklerin bulunması dikkat çekicidir.

En fazla çalışılan ilk on meslek dikkate alındığında kadınların erkeklere göre daha fazla mesleki nitelik ve beceri gerektiren işlerde çalıştığı görülmektedir.

Çalışma kapsamında işyerlerine İŞKUR hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadıkları sorulmuştur. Türkiye genelinde işyerlerinin yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalandığını belirtmiş iken bu oran Şanlıurfa ilinde yüzde 36'dır. Şanlıurfa Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü Şanlıurfa'daki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden her üç işyerinden birine hizmet sunma imkanı bulmuştur.

Tablo 12: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerleri Oranları

Sektör	İŞKUR Hizmetlerinden Faydalama Oranı	İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Dağılımı
Madencilik ve taş ocakçılığı	58,3%	15,9%
İmalat	46,8%	0,4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	66,7%	0,1%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	25,0%	17,8%
İnşaat	25,4%	28,2%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	42,8%	5,6%
Ulaştırma ve depolama	21,3%	3,9%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	52,9%	0,8%
Bilgi ve iletişim	60,0%	0,4%
Finans ve sigorta faaliyetleri	33,3%	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	17,6%	4,1%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	36,5%	9,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	40,0%	3,2%
Eğitim	32,4%	5,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	40,4%	0,5%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	50,0%	2,7%
Diğer hizmet faaliyetleri	43,2%	31,6%
Genel Toplam	36,1%	1,1%

Kaynak: İPA 2015

İşyeri sayısı ile bağlantılı olarak en fazla İŞKUR hizmetlerinden faydalanan sektörler Madencilik ve Taş Ocakçılığı, İmalat ve Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı sektörleridir. Gayrimenkul faaliyetleri, Ulaştırma ve Depolama, Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ile İnşaat sektörlerinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanma oranları oldukça düşüktür. Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı ile Bilgi ve iletişim sektöründe ise İŞKUR'un hizmet ağı oldukça geniştir. İmalat sektörü il ortalamasının biraz üzerinde olup daha fazla etkinliğin sağlanması gereken bir sektör olarak dikkat çekmektedir.

Şanlıurfa ilinde işyerlerinin yüzde 7'si part-time çalışana sahiptir. Bu oran Türkiye geneli için yüzde 8,6'dır. Şanlıurfa'da part-time çalışanı olan işyeri oranı daha düşüktür.

Tablo 13: Part-Time Çalışanı Olan İşyerleri ve Çalışanlar

Sektör	Oran	Kadın Çalışan Sayısı	Erkek Çalışan Sayısı	Toplam Çalışan Sayısı
Madencilik ve taş ocaklığı	8%	0	50	50
İmalat	4%	9	218	227
İnşaat	3%	4	603	606
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	5%	37	294	331
Ulaştırma ve depolama	17%	7	1238	1245
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	22%	13	237	250
Bilgi ve iletişim	40%	215	400	615
Finans ve sigorta faaliyetleri	11%	0	9	9
Gayrimenkul faaliyetleri	12%	8	38	47
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	5%	6	123	129
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5%	13	824	837
Eğitim	10%	22	105	127
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	24%	890	1205	2094
Diğer hizmet faaliyetleri	5%	0	59	59
Genel Toplam	7%	1223	5404	6627

Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa’da araştırma kapsamına giren 16 sektörde işyeri bulunurken part-time çalışanı olan 14 sektör bulunmaktadır. Türkiye genelinde ise bütün sektörlerde part-time çalışma yapıldığı görülmektedir. İlde en fazla part-time çalışanı olan işyeri sayısı İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründedir. Bilgi ve iletişim sektöründeki hemen hemen her iki işyerinden birinin part-time çalışanı bulunmaktadır. İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektöründe part-time çalışanı olan işyeri oranı yüzde 24’dür. Türkiye genelinde en yüksek orana Sağlık sektörü sahiptir. En düşük Madencilik sektöründedir.

Şanlıurfa ilinde çalışanların yüzde 13’ü part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 20,8’dir. Türkiye genelinde Şanlıurfa geneline göre part-time çalışma daha yaygındır. Şanlıurfa’da part-time çalışanı olan işyerlerinde çalışanların yüzde 18,5’i kadındır. Türkiye genelinde de part-time çalışanı olan işyerlerinde istihdamda olanların yüzde 39’u kadındır.

Part-time çalışanı olan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 14’te gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların part-time çalışmıyor olabilecekleri de dikkate alınmalıdır. Sonuçta araştırma kapsamındaki işyerlerine part-time çalışanlarının olup olmadığı sorulmuş olup part-time çalışanların hangi mesleklerde çalıştığı bilgisi sorulmamıştır.

Tablo 14: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

10+		
Kadın	Erkek	Toplam
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Servis Şoförü (Okul)	Servis Şoförü (Okul)
Hemşire	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	Hemşire
Bilgi İşlem Destek Elemanı	Şoför (Yolcu Taşıma)	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)
Sekreter	Güvenlik Görevlisi	Şoför (Yolcu Taşıma)
Temizlik Görevlisi	Hemşire	Temizlik Görevlisi
Acil Tıp Teknisyeni	Temizlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi
Ebe	Beden İşçisi (Genel)	Hasta Kabul-Kayıt Görevlisi
Hasta Ve Yaşlı Bakım Elemanı	Temizlik Görevlisi (Hastane)	Temizlik Görevlisi (Hastane)
Temizlik Görevlisi (Hastane)	Beden İşçisi (İnşaat)	Bilgi İşlem Destek Elemanı

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanın olduğu işyerlerinde en fazla çalışanın olduğu meslekler Servis Şoförü (okul), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi ve Hemşire olmuştur.

Şanlıurfa ilinde araştırma kapsamındaki işyerlerinin yüzde 13'ü vardiyalı çalışma yapmaktadır. Bu oran Türkiye'de yüzde 17,7 olarak gerçekleşmiştir. Şanlıurfa ilinde vardiyalı çalışma yapan işyeri oranı genel olarak Türkiye ortalamasının altındadır.

Tablo 15: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde En Fazla Çalışılan Meslekler

Sektör	İşyeri Oran	Çalışan Sayısı		
		Kadın	Erkek	Toplam
Madencilik ve taş ocaklığı	8%	0	50	50
İmalat	23%	171	2694	2865
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	67%	7	211	217
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	25%	0	32	32
İnşaat	5%	49	1035	1085
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	17%	700	2010	2710
Ulaştırma ve depolama	8%	29	639	668
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	45%	43	773	816
Bilgi ve iletişim	50%	359	501	860
Finans ve sigorta faaliyetleri	11%	0	9	9
Gayrimenkul faaliyetleri	12%	8	38	47

İdari ve destek hizmet faaliyetleri	14%	264	2247	2511
Eğitim	4%	4	45	49
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	23%	614	682	1296
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	17%	7	134	141
Genel Toplam	13%	2256	11100	13356

Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa iline sektörel bazda baktığımızda vardiyalı çalışma Bilgi ve iletişim sektörlerinde faaliyet gösteren işyerlerinin yarısında uygulanmaktadır. Şanlıurfa ilinde oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapan sektörler; Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı ile Bilgi ve iletişim sektörü iken, Türkiye genelinde ise sektörel olarak yüzde 47,2 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü olmuştur. Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı sektörü Türkiye genelinde ikinci sırada yer almaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanlara cinsiyet yönüyle baktığımızda, Şanlıurfa ilinde sektörel bazda oransal olarak en fazla vardiyalı çalışma yapılan ilk sektördeki erkeklerin oranı yüzde 97'ler civarında iken, Türkiye'de bu oran daha düşüktür.

Şanlıurfa ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde çalışanların yüzde 17'si kadındır. İlde araştırma kapsamındaki işyerlerinde çalışan kadınların yüzde 37'si vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Çalışma kapsamında işyerlerinin vardiyalı çalışma yapıp yapmadıkları sorulmuştur. Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde kadın çalışanların vardiyaya kalıp kalmadıklarına dair bilgi toplanmamıştır. Bu durum göz önüne alınarak Şanlıurfa ilinde vardiyalı çalışmanın kadın istihdamını olumsuz yönde etkilemediği sonucuna ulaşılmaktadır.

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan meslekler Tablo 16'da gösterilmiştir. Tabi ki bu tablo yorumlanırken bu mesleklerde çalışanların vardiyalı çalışmıyor olabilecekleri dikkate alınmalıdır.

Tablo 16: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinde Cinsiyete Göre En fazla Çalışılan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Müşteri Temsilcisi	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	Güvenlik Görevlisi (Silahlı)
Beden İşçisi (Genel)	Temizlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi (Silahsız)
Hemşire	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Temizlik Görevlisi
Güvenlik Görevlisi (Silahlı)	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Müşteri Temsilcisi
Temizlik Görevlisi	Güvenlik Görevlisi	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)
Sekreter	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Bilgi İşlem Destek Elemanı	Open End Makinesi Operatörü	Güvenlik Görevlisi
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Garson (Servis Elemanı)	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)

KAYNAK: İPA 2015

Şanlıurfa ilinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı meslek bazında cinsiyete göre sıralandığında; kadınlarda ilk üç sırayı Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Müşteri Temsilcisi ile Müşteri Hizmetleri Görevlisi/asistanı almaktadır. Türkiye’de ise bu sıralama Temizlik Görevlisi, Beden İşçisi (Genel) ve Makineci (Dikiş) olarak sıralanmaktadır. Şanlıurfa ilinde erkeklerde Beden İşçisi (genel), Güvenlik Görevlisi (silahsız) ve Güvenlik Görevlisi (silahlı) iken, Türkiye’de Beden İşçisi (Genel), Güvenlik Görevlisi ve Temizlik Görevlisi olarak sıralanmaktadır.

Şanlıurfa ilinde kadınlarda hem part-time çalışanı olan işyerlerinde hem de vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi ilk sırada olması dikkat çekicidir.

10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yüzde 4’ü ihracat yapmaktadır. İlde 9 sektörde ihracat yapılmaktadır. Çalışanların yüzde 7,8’i ihracat yapan işyerlerinde istihdam edilmektedir. Türkiye genelindeki işyerlerinin ise yüzde 17,4’ü ihracat yapmaktadır. İhracat yapan işyeri oranı Türkiye genelinde Şanlıurfa’ya göre daha yüksektir.

Tablo 17: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel ve Çalışan Olarak Dağılımı

	İşyeri	Çalışan Sayısı		
Sektör	Oran	Kadın	Erkek	Toplam
İmalat	13%	509	2341	2849
İnşaat	1%	21	332	353
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	5%	74	618	692
Ulaştırma ve depolama	2%	2	36	38
Bilgi ve iletişim	20%	5	20	25
Gayrimenkul faaliyetleri	6%	8	17	25
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1%	0	1	1
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	1%	0	14	14
Diğer hizmet faaliyetleri	2%	31	31	62
Genel Toplam	4%	651	3411	4061

KAYNAK: İPA 2015

Türkiye’de ihracat yapan firma sıralamasında ilk üç sırayı İmalat, Madencilik ve Taş ocakçılığı, Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri alırken, Şanlıurfa ili için bakıldığında, en fazla ihracat yapılan sektörün yüzde 20 ile Bilgi ve İletişim sektörü olduğu görülmektedir. İkinci sırada yüzde 13 ile İmalat sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 6 ile Gayrimenkul faaliyetleri sektörü yer almaktadır. Şanlıurfa ilinde İhracat yapan işyerlerinde çalışanların büyük çoğunluğu erkeklerden oluşmaktadır.

İhracat yapılan işyerlerinde en fazla çalışılan mesleklere baktığımızda Konfeksiyon işçisi, Beden işçisi (genel) ve Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili) gibi meslekler öne çıkmaktadır.

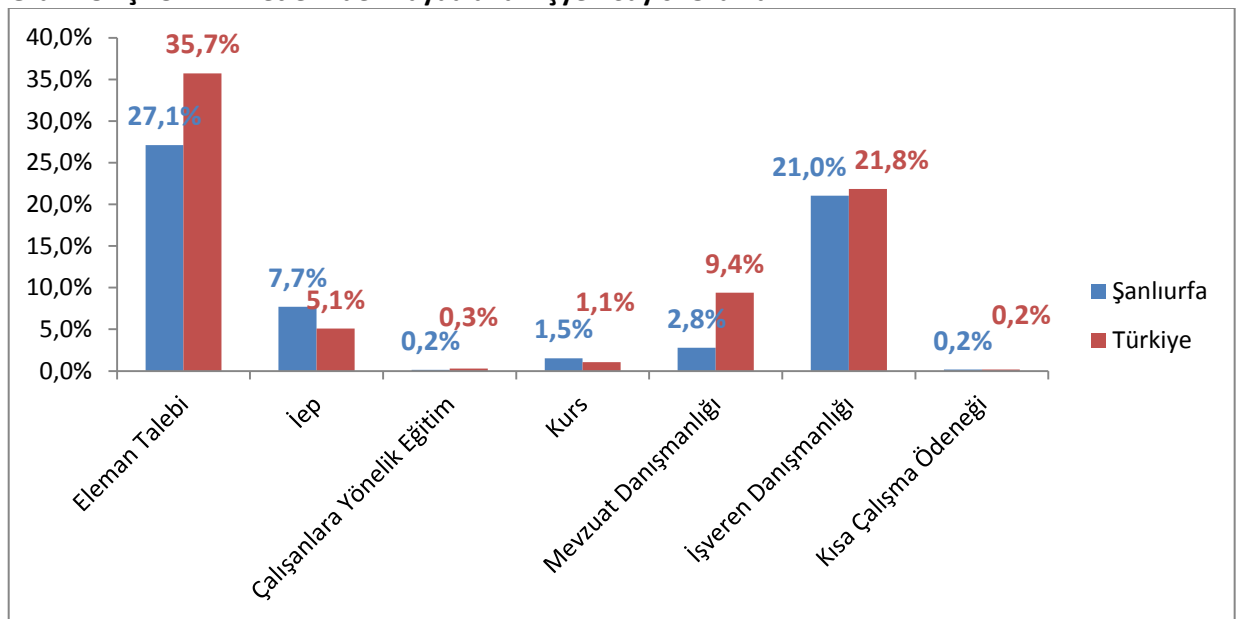
Tablo 18: İhracat Yapan İşyerlerinde Cinsiyete Göre Çalışan Sayısı En Fazla Olan Meslekler

Kadın	Erkek	Toplam
Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi	Konfeksiyon İşçisi
Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	Beden İşçisi (Genel)	Beden İşçisi (Genel)
Meyve Ve Sebze Yetiştiricisi (Sera)	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)
Beden İşçisi (Genel)	Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)
İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel)	Mobilya Montaj İşçisi	Satış Danışmanı
Model Makineci (Yuvarlak Örmeye Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	Tekstil Terbiye İşçisi	Mobilya Montaj İşçisi
Temizlik Görevlisi	Satış Danışmanı	Tekstil Terbiye İşçisi
Paketleme İşçisi (El İle)	Düz Dokuma Kumaş İşçisi	Düz Dokuma Kumaş İşçisi
Sekreter	Kompleci (Yuvarlak Örmeye Makinesi Operatörü)	Kompleci (Yuvarlak Örmeye Makinesi Operatörü)
Satış Danışmanı	Makine Teknikeri	Muhasebeci

KAYNAK: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde cinsiyete göre çalışan sayısı en çok olan mesleklere bakıldığında kadınlarda ilk üç sırayı Konfeksiyon işçisi, Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili) ve Meyve ve Sebze Yetiştiricisi (sera) alırken, erkeklerde ise Konfeksiyon işçisi, Beden İşçisi (genel) ve İplik Eğirme Operatörü (Ring/Vater/Vargel) olarak sıralanmaktadır.

İŞKUR hizmetlerinden faydalanma durumu incelendiğinde; Şanlıurfa'daki işyerlerinin yüzde 36'sı, Türkiye genelindeki 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin ise yüzde 41,9'u İŞKUR hizmetlerinden faydalanmıştır. Hangi hizmetlerden ağırlıklı olarak yararlanıldığına ilişkin veriler grafik 8'de sunulmuştur.

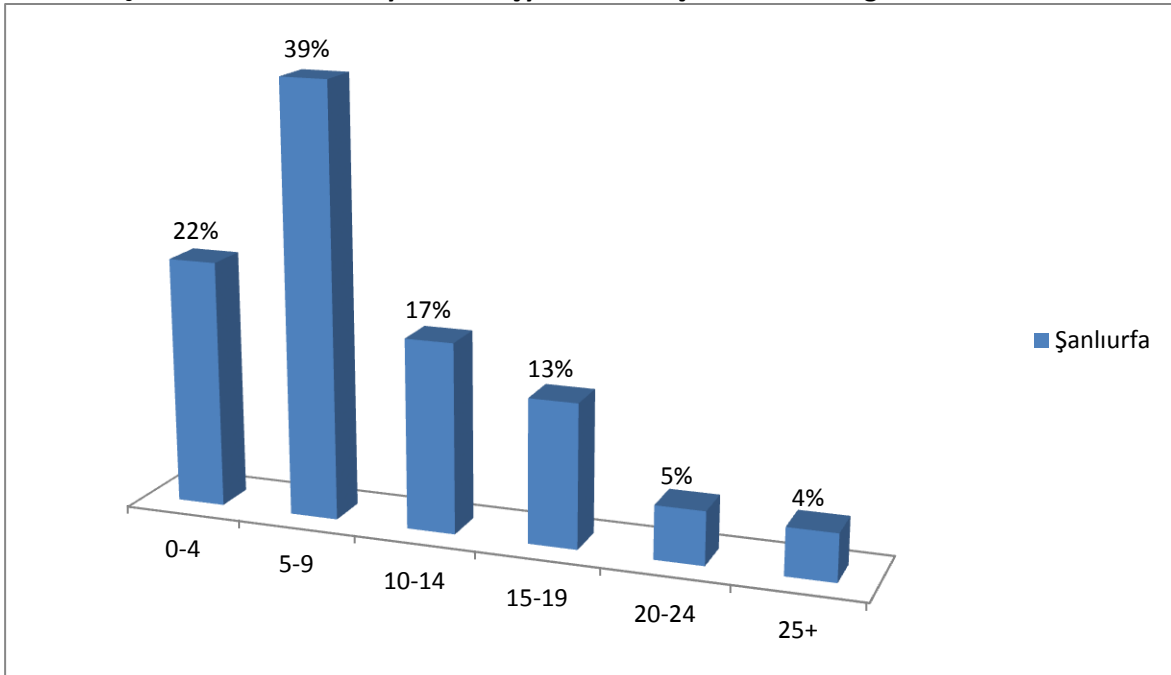
Grafik 8: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyeri Sayısı Oranları

KAYNAK: İPA 2015

Şanlıurfa ilinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan firmalar İŞKUR'dan hizmet olarak yüzde 27,1 ile en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bunu sırasıyla yüzde 21 ile işveren danışmanlığı, yüzde 7,7 işbaşı eğitim programları, yüzde 2,8 mevzuat danışmanlığı ile, yüzde 1,5 ile kurs hizmetleri takip etmiştir. Türkiye genelinde ise benzer bir sıralama ile eleman talebi, işveren danışmanlığı, mevzuat danışmanlığı, işbaşı eğitim programı olarak sıralanmıştır. Şanlıurfa ilinde işbaşı eğitim programları ve Kurs hizmetleri Türkiye genelinin üzerinde bir orana sahip iken, Mevzuat danışmanlığında Türkiye genelinin oldukça altında kalmıştır.

Şanlıurfa ilinde İŞKUR hizmetlerinden en fazla 5-9 yaş arasında faaliyet gösteren işyerleri faydalanmıştır. Daha sonra 0-4 yaş arasında yaşa sahip işyerleri faydalanmıştır. Yaş Grupları ilerledikçe İŞKUR hizmetlerinden faydalanma oranının düştüğü dikkate çarpmaktadır.

Grafik 9: İŞKUR Hizmetinden Faydalanan İşyerlerinin Yaşlarına Göre Dağılımı

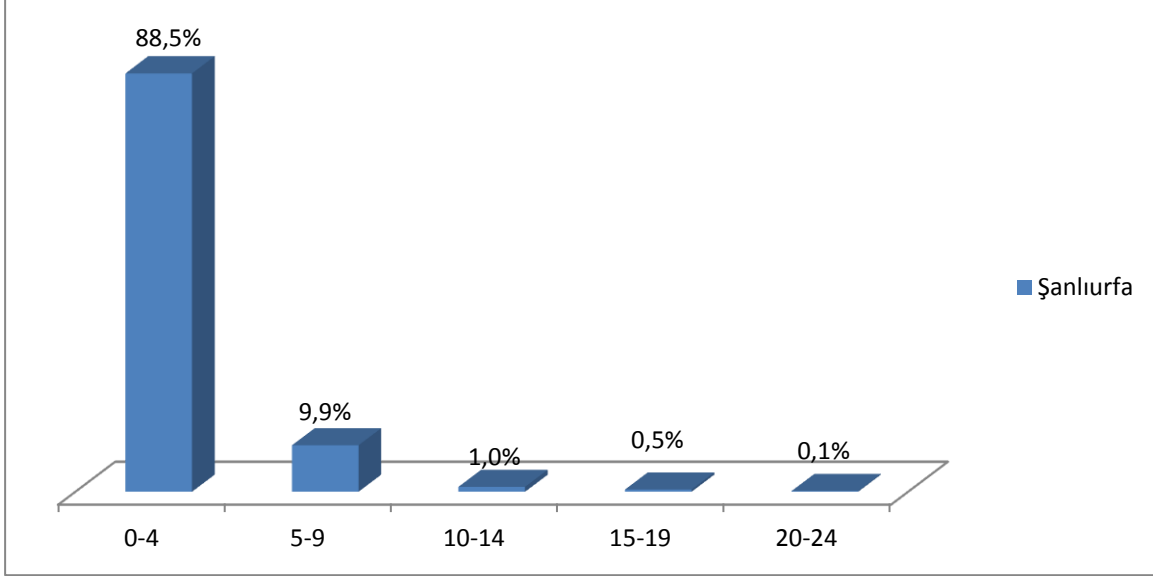

KAYNAK: İPA 2015

Şanlıurfa ilinde bütün yaş aralıklarındaki firmalar İŞKUR'dan oransal olarak en fazla eleman talebinde bulunmuşlardır. Bu hizmetten oransal olarak en fazla 5-9 arası yaşa sahip firmalar faydalanmışlardır. İŞKUR'un diğer hizmetlerinden faydalanma oranlarına göre sıralama yapıldığında yaş grupları arasında farklılık görülmektedir. 0-4, 5-9, 10-14 ve 25+ yaşa sahip firmaları kendi içerisinde aldıkları hizmetler sıralandığında birinci sırada eleman talebi, ikinci sırada işveren danışmanlığı yer almaktadır. Söz konusu hizmetlerin birbiri ile benzerlik göstermeleri dikkat çekmektedir. 15-19 yaş arası firmaların İŞKUR'dan aldıkları hizmetler oransal olarak sıralandığında; eleman talebi, işveren danışmanlığı ve işbaşı eğitim programı hizmetleri ilk üç sırayı almaktadır.

Araştırma kapsamında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerine bu hizmetlerden ne kadar süredir faydalandığı sorulmuştur.

Grafik 10: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Sürelerinin Dağılımı

KAYNAK: İPA 2015

Şanlıurfa ilinde İŞKUR hizmetlerinden yararlanan işyerlerinin yüzde 88,5'nin 0-4 yıl arasında bir süredir bu hizmetlerden yararlandığı tespit edilmiştir. En düşük oran ise 20-24 yıl arasındır. 25 yıl ve üzerinde İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyeri tespit edilememiştir. Şanlıurfa ilinde sektörel bazda firmaların İŞKUR hizmetlerinden faydalanması en çok son dört yılda olmuştur. İŞKUR son dört yıl içerisinde büyük bir atılım yapmıştır. İŞKUR'un personel sayısındaki artış, sunduğu hizmetlerdeki hem nitel hem de nicel iyileşme ile birlikte İŞKUR imajındaki değişim, İŞKUR'un değer olarak geliştiğinin göstergesidir.

Sektörlere göre İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerlerinin yararlandıkları hizmet türlerine ilişkin verilere Tablo 19'da yer verilmiştir.

Tablo 19: Sektörlere Göre İŞKUR'dan Faydalanılan Hizmetlerin Dağılımı

Sektörler	Eleman Talebi	İEP	İşveren Danışmanlığı	Kurs	Mevzuat Danışmanlığı
Madencilik ve taş ocakçılığı	57%	14%	57%	0%	29%
İmalat	84%	28%	63%	8%	4%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	50%	0%	50%	0%	0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	100%	0%	0%	0%	0%
İnşaat	64%	9%	71%	2%	7%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	78%	20%	50%	4%	10%
Ulaştırma ve depolama	78%	11%	54%	0%	3%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	89%	26%	56%	4%	7%
Bilgi ve iletişim	100%	67%	67%	67%	17%
Finans ve sigorta faaliyetleri	67%	33%	67%	0%	33%
Gayrimenkul faaliyetleri	67%	33%	67%	0%	0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	81%	22%	67%	0%	4%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	69%	7%	69%	0%	14%
Eğitim	77%	45%	36%	5%	9%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	61%	53%	45%	5%	0%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	67%	33%	67%	0%	0%
Diğer hizmet faaliyetleri	79%	32%	42%	11%	5%

KAYNAK: 2015 İPA

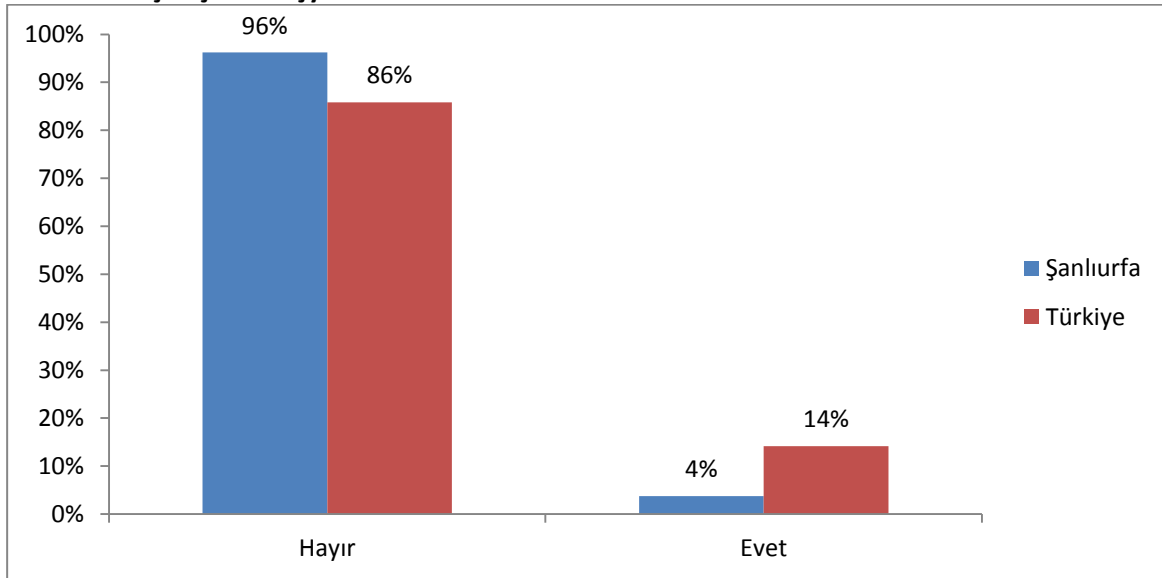
Şanlıurfa ilinde hemen hemen bütün sektörlerde en fazla yararlanılan İŞKUR hizmeti eleman talebi olmuştur. İşveren danışmanlığı hizmetinde ise Eğitim, Sağlık ile Bilgi ve İletişim sektörleri ön planda olmuştur. Kurs hizmeti en az faydalanılan hizmet türü olmuştur. Bu hizmet yapısı gereği işyerlerinden ziyade işsizlerin faydalandığı bir hizmettir. Diğer Hizmet Faaliyetleri ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörleri kurs hizmetinden diğer sektörlerle göre daha yüksek oranda yararlanmışlardır.

İŞKUR hizmetlerinden yararlanan bütün işyerlerinin işveren ve mevzuat danışmanlığı hizmetlerinden yararlanıp sunulan diğer hizmetler hakkında bilgi alması İŞKUR'un etkinliği açısından dikkate değer bir durumdur.

AÇIK İŞLER

Açık işlere ilişkin veriler işgücü piyasasının talep yönünü ifade eden verilerdir. Araştırma kapsamında 15 Mart - 30 Nisan 2015 tarihleri arasında işyerlerine ziyaret esnasında açık işlerinin bulunup bulunmadığı sorulmuştur. Bir anlamda ziyaret edilen tarihler arasında işyerlerinin eleman ihtiyaçları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu çalışmada referans tarihi veya döneminin olmayışı, ziyaret sırasındaki mevcut durumun sorulması çalışmanın istatistiksel olarak sınırlılığını ortaya koymaktadır. Çalışma kapsamında işyerlerine açık iş bulunan mesleklerin yanında, bu meslekte cinsiyet tercihlerinin olup olmadığı, açık iş olan meslekler için talep edilen asgari eğitim düzeyi, aranan beceriler, açık işleri hangi kanallar ile aradıkları ve aranma süresi de sorulmuştur. Bu kapsamda toplanan verilere bu bölümde detaylı bir şekilde yer verilecektir.

Grafik 11: Açık İşi Olan İşyerleri

KAYNAK: İPA 2015

Şanlıurfa ilindeki işyerlerinin yüzde 4'ü açık işi olduğunu belirtmiştir. Türkiye genelinde ise bu oran yüzde 14'dür. Şanlıurfa'da açık işi olan işyeri oranı Türkiye genelinden düşüktür.

Şanlıurfa ilinde 81 işyerinde toplam 442 kişilik açık iş tespit edilmiştir. Bu açık işlerin sektörel dağılımı ve sektörlere göre açık iş oranı Tablo 20'de gösterilmiştir.

Tablo 20: Sektörlere Göre Açık İşlerin Dağılımları

Sektör	Şanlıurfa			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Madencilik ve taş ocaklığı	6	1%	3,0%	0,6%	1,0%
İmalat	31	7%	0,4%	44,6%	2,0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0%	0,0%	0,2%	0,4%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0%	0,0%	0,1%	0,4%
İnşaat	14	3%	0,1%	7,8%	1,4%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	336	76%	3,4%	17,1%	1,8%
Ulaştırma ve depolama	1	0%	0,0%	3,7%	1,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	7	2%	0,6%	8,8%	2,1%
Bilgi ve iletişim	1	0%	0,1%	1,0%	1,2%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0	0%	0,0%	0,8%	0,4%
Gayrimenkul faaliyetleri	7	2%	2,7%	0,6%	1,6%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	6	1%	0,6%	3,4%	2,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	5	1%	0,0%	6,1%	1,5%
Eğitim	0	0%	0,0%	1,1%	0,7%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	22	5%	0,6%	2,0%	1,1%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0	0%	0,0%	0,3%	1,3%
Diğer hizmet faaliyetleri	5	1%	0,6%	1,8%	2,7%
Genel Toplam	442	100%	0,8%	100,0%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Şanlıurfa ilinde en fazla açık iş oransal olarak yüzde 76 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe yer almaktadır. İkinci olarak yüzde 7 ile İmalat sektörü, üçüncü olarak yüzde 5 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü gelmektedir. Bu sektörleri İnşaat, Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri ile Gayrimenkul faaliyetleri sektörleri izlemiştir. İmalat, İnşaat ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörleri işyerlerinin yüzde 61'ini oluştururken açık işlerin yüzde 85'inin üzerinde paya sahip olmuşlardır. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü açık işlerde büyük farkla ön plana çıkan sektör olmuştur.

Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Ulaştırma ve Depolama, Finans Ve Sigorta Faaliyetleri, Eğitim, Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence Ve Spor sektörlerinde açık iş bulunmamaktadır.

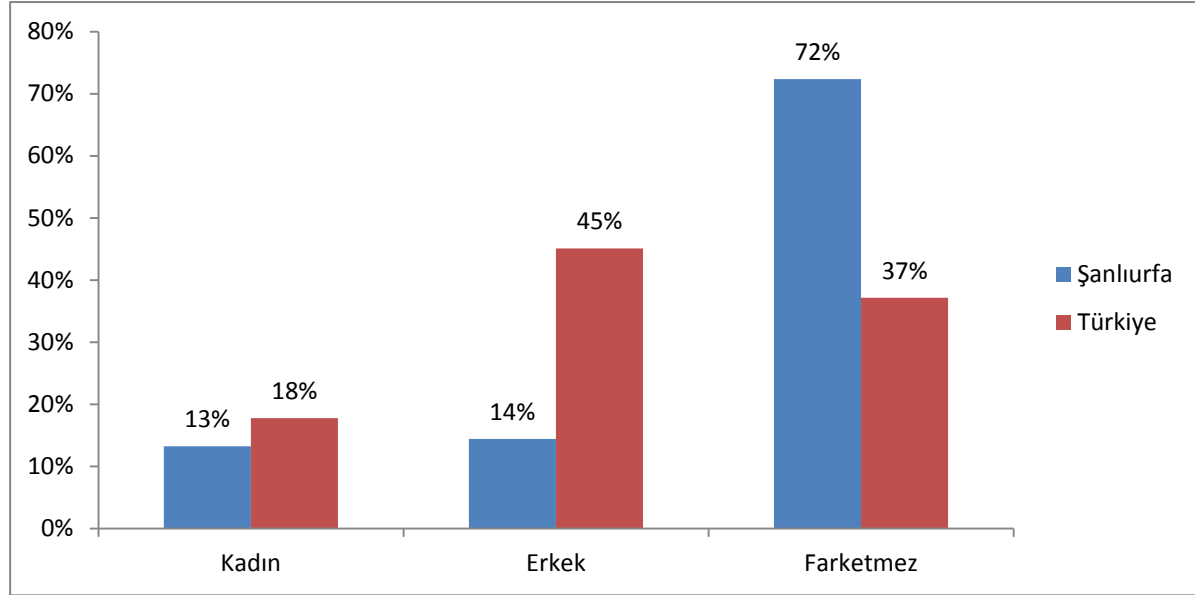
Türkiye genelinde sektörel bazda açık iş sayısı ilk sırayı yüzde 44,6 ile İmalat sektörü, ikinci sırayı 17,1 ile Toptan ve Perakende Ticaret sektörü üçüncü sırayı ise yüzde 8,8 ile Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü almaktadır.

Şanlıurfa ilinde açık iş oranı yüzde 0,8 ile Türkiye geneli açık iş oranının yaklaşık 1 puan altındadır. Şanlıurfa'da sektörel bazda en yüksek açık iş oranı yüzde 3,4 ile Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründedir. Bunu yüzde 3 ile Madencilik ve taş ocaklığı sektörü ve yüzde 2,7 ile Gayrimenkul faaliyetleri sektörü takip etmektedir. Bu üç sektörün dışındaki sektörlerin açık iş oranı

il geneli açık iş oranının altında kalmaktadır. Türkiye genelinde ise farklı bir sıralama göze çarpmaktadır. İlk sırada yüzde 2,7 ile Diğer Hizmet Faaliyetleri, ikinci sırada yüzde 2,1 ile Mesleki, Bilimsel Ve Teknik Faaliyetler, üçüncü sırada ise yüzde 2 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü yer almaktadır. İmalat sektöründe ise açık iş oranı yüzde 2 seviyesinde gerçekleşmiştir.

Açık işlerde cinsiyet tercihi sorulmuştur. Grafik 12’den açık işlerde cinsiyet bakımından farklılaşma olduğu görülmektedir.

Grafik 12: Cinsiyete Göre Açık İşlerin Dağılımları

KAYNAK: İPA 2015

Şanlıurfa’da toplam açık işlerin yüzde 13’ü için yalnızca kadınlar talep edilmiştir. Bu oran Türkiye geneline göre düşüktür. Erkeklerde açık iş talebi ise yüzde 14 ile Türkiye geneli erkekler açık iş talebinin çok altındadır. Açık işi olan firmaların talep ettikleri açık işteki fark etmez seçeneği yüzde 72 iken, Türkiye genelinde yüzde 37’dir. Şanlıurfa ilindeki açık işlerin çoğu için erkek veya kadın farketmez diye talep edilirken, Türkiye genelinde oransal olarak talep bu büyüklükte olmamıştır. Şanlıurfa’da, Türkiye genelinden farklı olarak açık işlerde cinsiyet farklılaşması görülmemektedir.

Tablo 21: Sektörlere Göre Açık İşi Olan İşyerlerinin Dağılımları

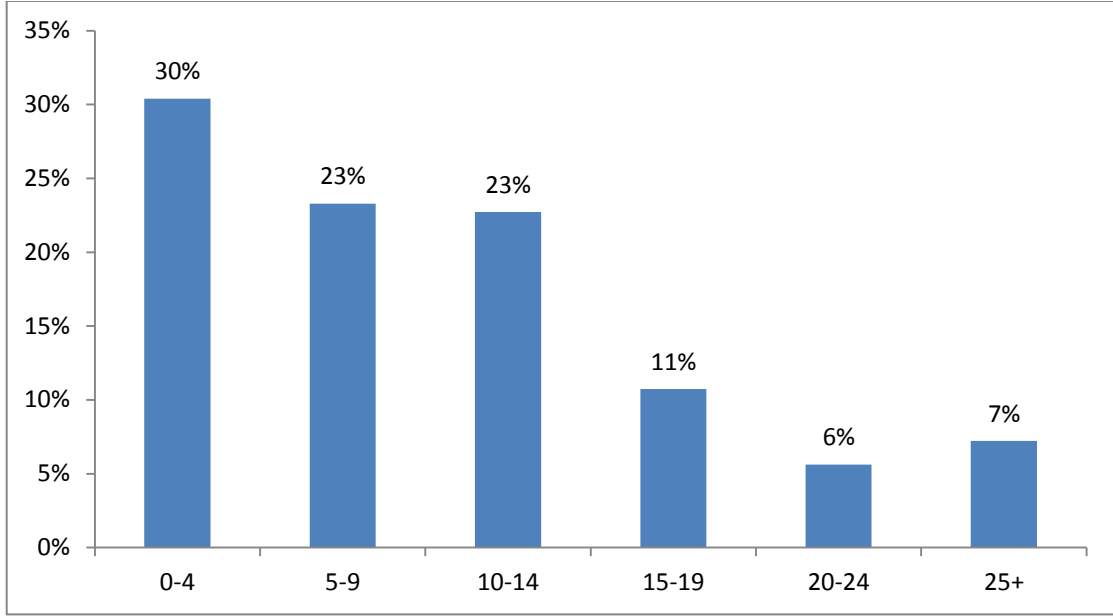
Sektör	10+ Açık İş Verme Oranı
Madencilik ve taş ocakçılığı	8,3%
İmalat	4,1%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0,0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0,0%
İnşaat	1,6%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	6,8%
Ulaştırma ve depolama	0,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	5,9%
Bilgi ve iletişim	10,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	5,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	4,1%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	2,9%
Eğitim	0,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	7,4%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	2,2%
Genel Toplam	3,7%

KAYNAK: İPA 2015

Şanlıurfa ilinde toplamda açık işi olan işyeri sayısı oranı yüzde 3,7 iken, Türkiye genelinde bu oran yüzde 14,2 olarak gerçekleşmiştir. Şanlıurfa’da sektörel bazda en fazla açık iş verme oranı yüzde 10 ile Bilgi ve İletişim sektöründeyken, Türkiye’de yüzde 20 ile İmalat sektöründedir. Şanlıurfa’da ikinci sırada yüzde 8,3 ile Madencilik ve Taş Ocakçılığı sektörü yer alırken, üçüncü sırada yüzde 7,4 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü bulunmaktadır. Türkiye’de sektörel bazda ikinci sırada yüzde 19,7 ile Konaklama Ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri sektörü, üçüncü sırada ise yüzde 18,1 ile İnsan Sağlığı Ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri sektörü yer almaktadır.

Şanlıurfa ilinde sektörel bazda; Elektrik, Gaz, Buhar Ve İklimlendirme Üretimi ve Dağıtımı, Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi Ve İyileştirme Faaliyetleri, Finans ve Sigorta Faaliyetleri ve Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor sektörlerinde açık iş talebi bulunmamaktadır.

Grafik 13: Açık İşi Olan İşyerlerinin Sektörlere Ve Yaş Grubuna Göre Dağılımı

KAYNAK: İPA 2015

Açık işi olan işyerlerinin yaş gruplarına göre dağılımına baktığımızda; en fazla açık işi olan işyerlerinin 0-4 yaş arası grupta olduğunu görülmektedir. Daha sonra sırası ile 5-9 ile 10-14 yaş grubuna sahip işyerleri aynı oranda ve 15-19 yaş arası işyerleri gelmektedir. Diğer yaş gruplarındaki işyerlerinin ise açık iş verme oranları birbirine yakındır.

Açık işlerin sektörlere göre cinsiyet dağılımında Şanlıurfa ilinde açık işlerde erkek ve kadınların birbirine yakın oranda talep edildiği görülmektedir.

Tablo 22: Açık İşlerin Sektörlere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Sektör	Kadın	Erkek	Fark etmez
Madencilik ve taş ocakçılığı	0,0%	100,0%	0,0%
İmalat	22,7%	57,9%	19,4%
İnşaat	8,3%	66,7%	25,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	6,5%	8,4%	85,1%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	100,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	14,3%	85,7%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	100,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	28,6%	0,0%	71,4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	80,0%	0,0%	20,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	75,0%	0,0%	25,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	60,0%	0,0%	40,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	13,2%	14,4%	72,4%

KAYNAK: İPA 2015

Tablo 22'deki sektörlere genel olarak bakıldığında; yalnızca bir sektörde çalıştırılmak istenen elemanın cinsiyetinin fark etmeyeceği görülmektedir. Bilgi ve İletişim sektörlerindeki açık işlerde cinsiyet fark

etmemektedir. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ile Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri sektörlerinde yüzde 85 oranında fark etmemektedir. Madencilik ve taş ocakçılığı ile ulaştırma ve depolama sektörlerinde yoğun bir şekilde erkek eleman talep edilmiştir. Benzer şekilde inşaat ve imalat sektörlerinde de açık işlerde yüksek oranda erkek eleman talep etmiştir. Bu sektörlerden hareketle, fizik gücünün çok fazla talep edildiği sektörlerde erkekler için açık iş oranları daha fazla belirginleşmektedir.

Şanlıurfa'da açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımında nitelik gerektirmeyen mesleklerin oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Şanlıurfa'daki açık işler Türkiye geneline göre daha çok mesleki beceri ve nitelik gerektiren meslek gruplarından oluşmaktadır.

Tablo 23: Açık İşlerin Meslek Gruplarına Göre Dağılımı

Meslek Grup	Şanlıurfa			Türkiye	
	Açık İş	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı	Açık İş Dağılımı	Açık İş Oranı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	286	64,8%	7,4%	7,5%	1,1%
Hizmet Ve Satış Elemanları	46	10,3%	0,6%	16,7%	2,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	11	2,4%	0,1%	14,9%	1,5%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	8	1,9%	3,7%	0,4%	1,9%
Profesyonel Meslek Mensupları	36	8,1%	0,7%	7,8%	1,3%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	20	4,5%	0,3%	21,5%	2,2%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	19	4,2%	0,6%	8,1%	1,5%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	16	3,7%	0,2%	22,4%	2,1%
Yöneticiler		0,0%	0,0%	0,6%	0,3%
Genel Toplam	442	100,0%	0,8%	100,0%	1,7%

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin meslek gruplarına göre dağılımı ele alındığında; en yoğun talep Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubundadır. İkinci sırada Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada Profesyonel Meslek Mensupları grubu yer almaktadır. Şanlıurfa ilinde son dönemlerde çağrı merkezleri, kafe, restoran, lokanta ve mağaza vb. türünde birçok işyeri açılmıştır. Dolayısıyla söz konusu piyasada açık iş talepleri de oluşmuştur. Açık iş talebi olmayan meslek grubu ise yöneticiler meslek grubudur. Yönetici pozisyonu genellikle sermayedar olan işletme yöneticisiyle aynı kişi olduğundan bu meslek grubunda açık iş talebi olmamıştır.

Türkiye'de ise açık iş dağılımında birinci sırada tesis ve makine operatörleri ve montajcılar meslek grubu yer almaktadır. İkinci sırada sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubu yer almaktadır. Üçüncü sırada hizmet ve satış elemanları meslek grubu yer almaktadır.

Açık iş oranı sıralamasında açık iş dağılımından farklı bir durum söz konusudur. Şanlıurfa'da açık iş oranında ikinci sırada yer alan Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu, açık iş dağılımında sekizinci sırada yer almaktadır.

Türkiye’de ise açık iş dağılımındaki ilk üç meslek grubu sırasıyla hizmet ve satış elemanları, sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar ve tesis ve makine operatörleri ve montajcılar olarak sıralanmıştır.

Tablo 24: Açık İşlerin Meslek Gruplarına ve Cinsiyete Göre Dağılımı

Meslek Grup	Şanlıurfa			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Fark etmez	Kadın	Erkek	Fark etmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	3,4%	0,4%	96,2%	25,5%	25,0%	49,5%
Hizmet Ve Satış Elemanları	33,5%	26,3%	40,1%	17,6%	19,3%	63,2%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	31,1%	59,1%	9,8%	17,0%	46,5%	36,4%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	59,6%	12,3%	28,1%	23,7%	41,7%	34,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	49,3%	3,0%	47,7%	21,3%	27,5%	51,2%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	5,5%	78,0%	16,5%	12,6%	51,1%	36,3%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	16,7%	71,4%	11,9%	11,0%	73,9%	15,1%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	18,8%	81,2%	0,0%	18,6%	61,3%	20,2%
Yönetici	0,0%	0,0%	0,0%	16,7%	22,3%	61,0%
Genel Toplam	13,2%	14,4%	72,4%	17,8%	45,1%	37,2%

KAYNAK: İPA 2015

Daha önce de ifade edildiği üzere Şanlıurfa ilinin açık işlerinde erkek veya kadın farketmez diyenler ön planda ve Türkiye ortalamasının üzerindedir. Nitelik gerektirmeyen işlerde ağırlıklı olarak erkekler çalışmaktadır. Fiziksel yeterlilik gerektiren işlerde erkeklerin daha fazla çalıştırıldıklarını bu veriler de desteklemektedir.

Açık işlerin meslek gruplarına ve cinsiyete göre dağılımında kadınların en fazla talep edildiği meslek grubu Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubudur. Türkiye genelinde ise erkekler daha yüksek seviyededir. Şanlıurfa ilinde Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Hizmet Ve Satış Elemanları ile Profesyonel Meslek Mensupları meslek gruplarında kadınlar erkeklerden daha yüksek oranda talep edilmiştir. Türkiye genelinde hiçbir meslek grubunda kadınların talebi erkeklerin talebinden fazla değildir. Kadın talebinin erkek talebine en yakın olduğu meslek grupları büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, profesyonel meslek mensupları, hizmet ve satış elemanları ve yönetici meslek gruplarıdır. Profesyonel meslek mensuplarında ise kadın talep oranı erkeklerden fazla olmasına karşın en yüksek oran fark etmez seçeneğindedir. Bu sektörde cinsiyet farklılaştırmasının fazla olmadığı görülmektedir.

Hem Şanlıurfa’da hem de Türkiye’de eleman talebinde fark etmez seçeneği en fazla olan meslek grupları Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar, Hizmet Ve Satış Elemanları ve profesyonel meslek mensuplarıdır. Türkiye genelinde Şanlıurfa’dan farklı olarak yönetici meslek gruplarında talep edilen elemanlarda fark etmez seçeneğini belirtme oranı çok yüksektir. Bu durum işgücü piyasasında fiziksel aktiviteye dayalı icra edilmeyen mesleklerde kadınların başarılı olduklarını ve talep edildiklerini göstermektedir. Tablo 25’te bu yıl ve geçen yıl açık iş olan mesleklerin dağılımı gösterilmiştir.

Tablo 25: Açık İşlerin Mesleklere Göre Dağılımı

	2015		2014	
	Meslekler	Oran	Meslekler	Oran
1	Dokuma Konfeksiyon Makineci	23,8%	Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	21,4%
2	Beden İşçisi (Genel)	11,4%	Beden İşçisi (Genel)	12,9%
3	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	5,6%	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	6,9%
4	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	4,5%	Dokuma Konfeksiyon Makineci	6,6%
5	Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim Ve Ev Tekstili)	4,2%	Elektrikçi (Genel)	4,5%
6	Büro Memuru (Genel)	2,8%	Sekreter	2,7%
7	Akrilik İplik Üretim İşçisi	2,7%	Aşçı Yardımcısı	2,1%
8	Bahçıvan	2,1%	Satış Danışmanı	2,0%
9	Beden İşçisi (Temizlik)	2,0%	Makineci (Dikiş)	2,0%
10	Sekreter	1,6%	Beden İşçisi (Temizlik)	1,8%
11	Güvenlik Görevlisi	1,5%	Cnc Torna Tezgahı Operatörü	1,6%
12	Büro Yönetimi Ve Sekreterlik/Büro Yönetimi Ve Yönetici Asistanı	1,4%	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	1,2%
13	Diğer Teknisyen Ve Teknikerler	1,4%	Elektrik Teknikeri	1,2%
14	Garson (Servis Elemanı)	1,4%	Garson (Servis Elemanı)	1,2%
15	Temizlik Görevlisi (Hastane)	1,3%	Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni	1,1%
16	Satış Danışmanı	1,3%	Diğer Kesiciler, Sayacılar,Dikişçiler Ve İlgili İşçiler	1,1%
17	Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler)	1,2%	Kasiyer	0,9%
18	Zabıta Memuru	1,2%	Pazarlamacı	0,8%
19	Ambalajlama İşçisi (El İle)	1,1%	Meyve Ve Sebze Yetiştiricisi (Sera)	0,8%
20	Ayakkabı İmalatçısı	1,1%	Ziraat Mühendisi	0,7%
21	Diğer Meslekler	26,3%	Diğer Meslekler	26,5%
Toplam		100,0%	Toplam	100,0%

KAYNAK: İPA 2015

Şanlıurfa ili işgücü piyasası araştırması sonuçlarına göre 2015 yılında geçen seneye göre açık işlerde ilk üç sırada sadece ilk meslek değişmiştir. Geçen sene ilk sırada yer alan Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili) ihtiyacı azalarak bu sene beşinci sıraya yerleşmiştir. Geçen sene açık iş sıralamasında dördüncü sırada yer alan Dokuma Konfeksiyon Makineci bu sene ilk meslek arasına girmiştir.

Geçen senenin sonuçlarına göre açık işler bakımından ilk yirmi meslek içerisinde yer alan mesleklerden on tanesi Model Makineci (Dokuma Hazır Giyim ve Ev Tekstili), Beden İşçisi (Genel), Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Dokuma Konfeksiyon Makineci, Sekreter, Satış Danışmanı, Beden İşçisi (Temizlik), Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Garson ve Diğer Meslekler. Bu sene ilk yirmi meslek içerisinde yer almamaktadır. Onların yerine bu sene Büro Memuru (Genel), Akrilik İplik Üretim İşçisi, Bahçıvan, Güvenlik Görevlisi, Büro Yönetimi ve Sekreterlik/Yönetici Asistanı, Diğer Teknisyen ve Teknikerler, Temizlik Görevlisi (Hastane), Destek Personeli (Yardımcı Hizmetler), Zabıta Memuru, Ambalajlama İşçisi (El ile) ve Ayakkabı İmalatçısı meslekleri açık işlerde ilk yirmi meslek arasında yerini almıştır.

Türkiye genelinde açık iş sıralamasında ilk üçte birinci sırada Makineci (Dikiş), ikinci sırada Beden İşçisi (Genel) ve üçüncü sırada Garson (Servis Elemanı) yer almaktadır. Türkiye’de açık iş sıralamasında ilk yirmi meslek içerisinde on bir farklı meslek (Makineci (Dikiş), Gaz Altı Kaynakçısı, Güvenlik Görevlisi, Şoför-Yük Taşıma, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Kasiyer, Plastik Enjeksiyon Üretim Elemanı, Paketleme İşçisi (El ile), Ortacı/Ayakçı (Tekstil), İnşaat Mühendisi, CNC Torna Tezgâhı Operatörü) yer almıştır

Tablo 26: Açık İşlerin Mesleklere Ve Cinsiyete Göre Dağılımı

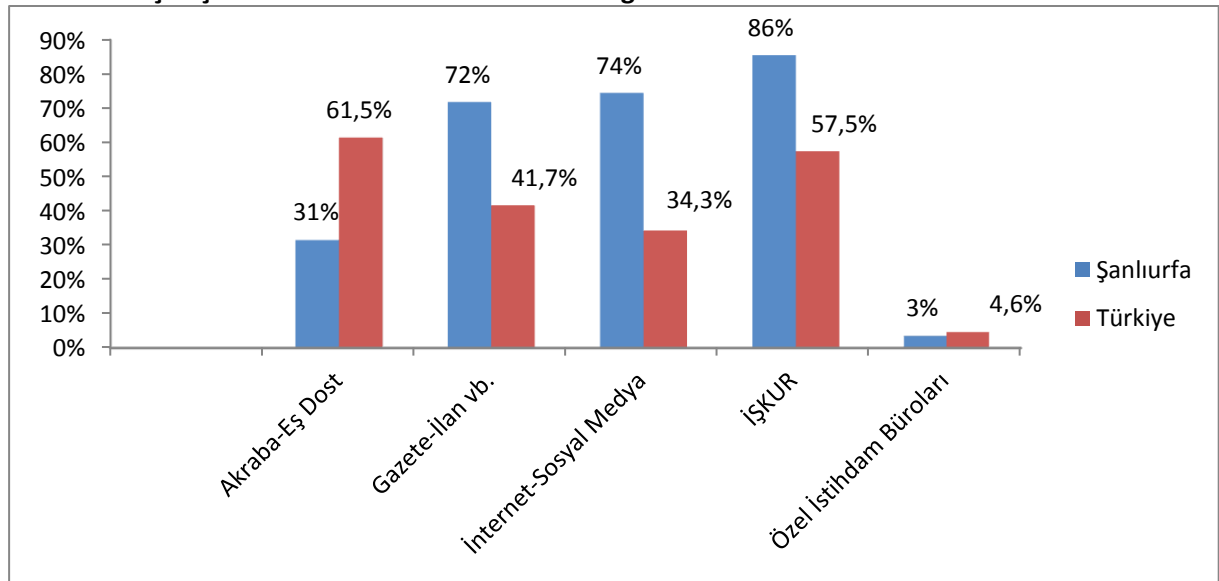
Kadın	Erkek	Farketmez
Satış Danışmanı	Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Operatörü	Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı
Diğer Özel Eğitim Öğretmenleri	Pazarlamacı	Satış Danışmanı
Sekreter	Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	Servis Komisi
Meyve Ve Sebze Yetiştiricisi (Sera)	Kaynakçı (Oksijen Ve Elektrik)	Veteriner Hekim
Grafiker	Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	Muhasebeci
Resepsiyon Görevlisi (Ön Büro Elemanı)	Bobinaj Sarma İşçisi (Elle)-Elektrik	Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller
Temizlik Görevlisi	Beden İşçisi (Genel)	Diğer Hayvan Yetiştirme İşçileri
Güvenlik Görevlisi	Elektrik Tesisatı Ve Pano Montörü Teknisyeni/Elektrik Teknisyeni	Hekim-Pratisyen
Pazarlamacı	Kimya Teknikeri	Çocuk Sağlığı Ve Hastalıkları Uzmanı
Plastik Boru İmal İşçisi	Makine Teknikeri	Kasiyer
Muhasebeci	Spiral Kaynak Yolu Makinesi Operatörü-Metal Boru İmali	Reyon Görevlisi
Büro İşçisi	Güvenlik Görevlisi	Danışma Memuru
Aşçı (Özel Hizmet)	Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	Grafik Tasarımcısı
Ziraat Mühendisi	Lehimci	Acil Tıp Teknisyeni
Acil Tıp Teknisyeni	Minibüs Şoförü	Hemşire

KAYNAK: İPA 2015

Şanlıurfa ilinde kadınlarda açık iş sıralamasında ilk üç meslek Satış Danışmanı, Diğer Özel Eğitim Öğretmenleri ve Sekreter iken, erkeklerde Ekskavatör (Kazıma ve Yükleme) Operatörü, Pazarlamacı ve Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri) yer almaktadır. Açık işlerde fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek

Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Satış Danışmanı ve Servis Komisidir. Şanlıurfa’da son yıllarda artan çağrı merkezleri fark etmez seçeneğinde Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleğinde açık iş sayısını artırmıştır. Türkiye genelinde kadınlarda açık iş talebinin ilk üç sırasında Makineci (Dikiş), Satış Danışmanı ve Beden İşçisi (Genel) yer almaktadır. Şanlıurfa’da kadınlarda Satış Danışmanı Türkiye geneli ile paralellik göstermektedir. Türkiye genelinde erkeklerde Beden İşçisi (Genel), Gaz Altı Kaynakçısı ve Şoför-Yük Taşıma yer almaktadır. Açık işlerde Fark etmez seçeneğinde ise ilk üç meslek Makineci (Dikiş), Garson (Servis Elemanı) ve Satış Danışmanıdır.

Grafik 14: Açık İşlerin Aranma Kanallarına Göre Dağılımı

KAYNAK: İPA 2015

Açık işlerin aranma kanallarına göre dağılımında Türkiye genelinde ve Şanlıurfa’da farklılık söz konusudur. Arama kanalı olarak birinci sırada İŞKUR yer alırken bunu sırasıyla İnternet-Sosyal Medya, Gazete-İlan vb., Akriba-Eş Dost ve Özel İstihdam Büroları takip etmektedir. Şanlıurfa’da “Akriba-Eş Dost” arama kanalının yoğun olarak kullanılmamasının önemli bir sebebi son yıllarda gelen yabancı yatırımcılardır. Şanlıurfa’da 2015 yılında açık iş arama kanalı olarak İŞKUR aracılığı ile açık işlerin aranma oranı yüzde 67 iken bu sene 15 puandan fazla artarak yüzde 86’ya çıkmıştır. Bu da İŞKUR’un kendini günden güne geliştirerek işveren için önemli bir pozisyona ilerlediğinin göstergesidir.

Tablo 27: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Sektör	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Madencilik ve taş ocakçılığı	100%	0%	0%	100%	0%
İmalat	87%	10%	32%	68%	0%
İnşaat	83%	25%	8%	75%	25%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	17%	87%	89%	93%	0%
Ulaştırma ve depolama	100%	0%	0%	0%	0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	100%	0%	0%	100%	0%
Bilgi ve iletişim	100%	0%	100%	100%	0%
Gayrimenkul faaliyetleri	29%	0%	71%	71%	100%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	80%	20%	40%	80%	20%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	75%	25%	0%	75%	0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	55%	75%	45%	5%	15%
Diğer hizmet faaliyetleri	100%	0%	0%	100%	0%
Genel Toplam	31%	72%	74%	86%	3%

KAYNAK: İPA 2015

Şanlıurfa ili için bakıldığı zaman genel anlamda iş arama kanalları olarak Akraba-Eş Dost veya İŞKUR seçilmiştir. Dikkat çeken bir husus yıllar geçtikçe İŞKUR u tercih etme oranı giderek artmaktadır. Türkiye genelinde İŞKUR %57,5 ile tercih edilirken bu oran Şanlıurfa da %86'lara çıkmıştır. Madencilik ve Taş ocakçılığı, Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri, Diğer hizmet faaliyetleri sektörlerinde sadece Akraba-Eş, dost ve İŞKUR tercih edilmiştir. Ulaştırma ve depolama sektörü küçük çaplı aile işletmeleri üzerine kurulu olduğu için personel teminini yakın çevresinden bulabilmektedir.

Tablo 28: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Kanalları

Meslek Gruplarına Göre Açık İşleri Arama Kanalları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	4,2%	95,1%	96,9%	98,1%	0,7%
Hizmet Ve Satış Elemanları	78,8%	23,8%	45,1%	70,9%	11,6%
Profesyonel Meslek Mensupları	72,2%	46,5%	36,7%	21,7%	12,3%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	94,5%	44,0%	27,5%	56,0%	17,9%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	83,3%	17,8%	47,9%	82,2%	0,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	93,9%	0,0%	13,5%	68,4%	0,0%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	68,1%	20,5%	10,1%	100,0%	0,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	100,0%	40,4%	0,0%	100,0%	0,0%
Genel Toplam	31,5%	71,8%	74,5%	85,5%	3,5%

KAYNAK: İPA 2015

Şanlıurfa ilinde Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar, hizmet ve satış elemanları, teknisyenler, teknikerler ve yardımcı profesyonel meslek mensupları, nitelik gerektirmeyen meslekler, nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek gruplarının büyük kısmında İŞKUR arama kanalını kullanılmaktadır. İŞKUR'u oransal olarak en fazla Nitelik Gerektirmeyen Meslekler ve nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri çalışanları meslek grubunda olanlar için kullanılmaktadırlar. Sektörler ve yine aynı zamanda meslek gruplarına göre arama kanalı tercihinde Özel istihdam büroları düşük bir rol oynamıştır. Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubunda akraba oranının düşük olduğu ve işletmelerin daha çok bu meslek grubunda İŞKUR, internet ve gazete gibi kanalları tercih etmiştir

Tablo 29: En Çok Açık İş Olan Mesleklerin Arama Kanalları

Meslekler	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Genel Toplam
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	0,0%	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Satış Danışmanı	83,8%	16,7%	38,4%	77,3%	16,2%	100,0%
Diğer Özel Eğitim Öğretmenleri	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Pazarlamacı	73,4%	14,5%	30,1%	100,0%	0,0%	100,0%
Servis Komisi	100,0%	0,0%	0,0%	82,9%	0,0%	100,0%
Ekskavatör(Kazıma Ve Yükleme) Operatörü	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	100,0%
Muhasebeci	100,0%	20,9%	0,0%	41,9%	0,0%	100,0%
Fırıncı Ustası-Unlu Mamuller	100,0%	60,0%	0,0%	60,0%	0,0%	100,0%
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	100,0%	100,0%	100,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Sekreter	59,7%	0,0%	39,3%	79,6%	0,0%	100,0%
Diğer	77%	22%	31%	63%	12%	100%
Genel Toplam	31,5%	71,8%	74,5%	85,5%	3,5%	100,0%

KAYNAK: İPA 2015

Müşteri hizmetleri görevlisi, Ekskavatör operatörü, Pazarlamacı mesleklerinde arama kanalı olarak İŞKUR %100 tercih edilmiştir. Sekreter, Servis komisi, Satış danışmanı, Fırıncı ustası mesleklerinde yine İŞKUR oranları yüksek gözükmemektedir. İşgücü piyasasında yer alan mesleklerde arama kanalı olarak Özel İstihdam Büroları fazla tercih edilmemektedir. Satış danışmanı mesleğinde eleman aranırken Özel İstihdam Bürosu kullanılma oranı sadece yüzde 16,2'dir.

Tablo 30: Yaş Gruplarına Göre İşyerlerinin Açık İşlerini Arama Kanalları

Arama Kanalları	0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25+
Akraba-Eş Dost	24%	23%	30%	13%	2%	7%
Gazete-İlan vb	90%	3%	5%	0%	0%	2%
İnternet-Sosyal Medya	88%	5%	3%	3%	0%	2%
İŞKUR aracılığıyla	80%	8%	6%	4%	1%	1%
Özel İstihdam Büroları	55%	0%	22%	23%	0%	0%
Genel Toplam	72%	9%	10%	5%	1%	3%

KAYNAK: İPA 2015

Şanlıurfa'da açık iş arama kanalı olarak İŞKUR'u öncelikli olarak tercih eden firmaların yaş gruplarına baktığımızda ilk sırada 0-4 yaşta ki firmalar, ikinci sırada 5-9 yaş arası firmalar, üçüncü sırada ise 10-14 yaş arası firmalar yer almaktadır. Türkiye genelinde ise açık işlerini İŞKUR'dan arayan firmalar içerisinde en fazla 5-9, ikinci sırada 0-4 yaş arası firmalar ve üçüncü sırada ise 25+ yaş firmalar yer almaktadır.

Firmaların yaş grubu arttıkça İŞKUR'u ve diğer arama kanallarını tercih etme oranı düşmüştür. Yeni kurulan işyerleri İŞKUR'u tercih etme sebepleri arasında İŞKUR'un vermiş olduğu teşvik programları etkili olmuştur.

Tablo 31: Arama Kanalına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Arama Kanalı	Türkiye				Şanlıurfa		
	0-30	31-89	90+	Genel Toplam	0-30	31-89	90+
Akraba-Eş Dost	69,7%	15,7%	14,6%	100,0%	65%	13%	21%
Gazete-İlan vb	7,7%	4,5%	87,9%	100,0%	63%	12%	25%
İnternet-Sosyal Medya	11,9%	4,3%	83,7%	100,0%	65%	15%	19%
İŞKUR aracılığıyla	22,1%	2,3%	75,5%	100,0%	70%	12%	17%
Özel İstihdam Büroları	48,2%	0,0%	51,8%	100,0%	57%	22%	22%
Genel Toplam	26,1%	5,4%	68,5%	100,0%	68%	13%	20%

KAYNAK: İPA 2015

Arama kanalına göre açık işlerin aranma süresinde Türkiye ve Şanlıurfa farklılıklar bulunmaktadır. Hem Türkiye genelinde hem de Şanlıurfa'da Arama kanallarının tamamında 0-30 gün arası sürede aranan açık işler ilk sırada yer almaktadır. İŞKUR'un 90 gün ve daha uzun süredir aranan açık işlerdeki oranı diğer arama kanallarına göre daha düşüktür. İŞKUR'a intikal eden açık iş taleplerinin diğer arama kanallarına göre daha kısa sürede sonuçlandırıldığı görülmektedir.

Tablo 32: İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Şanlıurfa			Türkiye		
	Kadın	Erkek	Farketmez	Kadın	Erkek	Farketmez
Akraba-Eş Dost	83,5%	89,6%	10,4%	19%	46%	34%
Gazete-İlan vb	22,8%	16,8%	91,7%	16%	44%	40%
İnternet-Sosyal Medya	37,4%	32,8%	89,5%	15%	39%	47%
İŞKUR aracılığıyla	56,9%	74,2%	93,0%	17%	48%	35%
Özel İstihdam Büroları	5,5%	5,5%	2,7%	13%	28%	58%
Genel Toplam	14,0%	61,8%	14,6%	18%	45%	37%

KAYNAK: İPA 2015

Açık iş arama kanalı olarak Akraba-Eş Dost arama kanalı ile hem Şanlıurfa'da hem de Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. Gazete-İlan vb. arama kanalı ile aranan açık işlerde de Şanlıurfa'da fark etmez olurken Türkiye'de en fazla erkekler aranmaktadır. İnternet-Sosyal Medya aracılığı ile aranan açık işlerde Şanlıurfa'da en fazla fark etmez aranırken, Türkiye'de ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir. İŞKUR arama kanalı ile Şanlıurfa'da fark etmez oranı yüksek iken Türkiye'de erkektir. Özel İstihdam Büroları kullanılarak aranan açık işlerde Şanlıurfa'da en fazla hem kadın hem erkek iken, Türkiye'de ise cinsiyet olarak fark etmez seçeneği bildirilmiştir.

Tablo 33: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Farketmez	Genel Toplam
Akraba-Eş Dost	42,8%	91,1%	2,6%	10,2%
Gazete-İlan vb	43,6%	4,5%	97,4%	89,2%
İnternet-Sosyal Medya	56,1%	40,6%	95,9%	90,8%
İŞKUR aracılığıyla	56,4%	86,6%	95,1%	93,6%
Özel İstihdam Büroları	42,6%	0,0%	2,6%	3,3%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; açık işlerin yüzde 93,6'lık kısmı ile ilk sırada İŞKUR aracılığıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 90,8 ile İnternet-Sosyal Medya arama kanalı takip etmektedir. Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin açık işlerde en çok tercih ettiği arama kanalı olan İŞKUR aracılığı ile yapılan aramalarda işyerleri yüzde 95,1 ile fark etmez derken yüzde 86,6'lık kısım erkek, yüzde 56,4 lük kısım kadın personel aradığını belirtmiştir. Özel istihdam büroları genel pay da küçük bir yer tutarken bu arama kanalında kadın oranı yüksek çıkmıştır.

Tablo 34: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Farketmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	34,6%	100,0%	22,8%	54,7%
Gazete-İlan vb	33,4%	24,0%	39,1%	32,2%
İnternet-Sosyal Medya	32,0%	0,0%	30,3%	19,0%
İŞKUR aracılığıyla	48,7%	100,0%	22,5%	57,4%
Özel İstihdam Büroları	48,7%	0,0%	53,1%	31,8%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerlerinin açık işleri, arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde; bu işyerlerinin açık işlerinin yüzde 57,4 ile İŞKUR arama kanalıyla arandığı görülmektedir. Bunu yüzde 54,7 ile Akraba- Eş, dost arama kanalı takip etmektedir. Part-time çalışanı olan işyerlerine ait açık işlerde en yüksek arama kanalı çıkan İŞKUR arama kanalında en çok erkek tercih edilmiştir. Part-time çalışma sisteminde en çok tercih edilen erkekler olmuştur yine. Özel istihdam bürolarında arama kanalında olan açık işlerde erkek tercih edilmemiştir.

Tablo 35: İhracat Yapan İşyerlerinde Açık İşlerin Arama Kanalına Göre Cinsiyet Dağılımı

Arama Kanalı	Kadın	Erkek	Farketmez	Toplam
Akraba-Eş Dost	54,3%	92,8%	49,5%	70,3%
Gazete-İlan vb	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İnternet-Sosyal Medya	28,6%	63,9%	66,4%	51,8%
İŞKUR aracılığıyla	100,0%	100,0%	66,4%	93,2%
Özel İstihdam Büroları	18,9%	0,0%	84,1%	23,6%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinin açık işleri arama kanalı tercihi bakımından incelendiğinde bu işyerlerine ait açık işlerin yüzde 93,2'lik kısmının İŞKUR arama kanalıyla eleman aradığı görülmektedir. Bunu yüzde 70,3 ile Akraba-Eş, dost takip etmektedir. İhracat yapan işyerlerine ait açık işlerde Gazete-İlan vb. arama kanalı tercih edilmemiştir. Bunun sebeplerinden biri Şanlıurfa ilinde ihracat yapan firma sayısının az olması olabilir. İhracat yapan işyerlerinde açık işlerde tercih edilen İŞKUR hem erkek hem de kadın personel kesinlikle aramaktadır. Özel istihdam büroları aracılığıyla aranan açık işlerde kadın oranı yüzde 18,9 iken erkek oranı 84,1 olmuştur. Yine arama kanallarının kendi içinde oranına bakarsak ihracat yapan işyerlerinde açık işlerde İŞKUR'un işyerleri için verimli olduğu görülmektedir.

Tablo 36: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanan İşyerlerinin Açık İşlerde Arama Kanalına Göre Cinsiyet Ayrımlı Dağılımı

Evet						Hayır				
Arama Kanalı/Cinsiyet	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Kadın	80%	6%	26%	83%	6%	89%	53%	58%	10%	5%
Erkek	84%	3%	22%	95%	9%	100%	42%	53%	38%	0%
Farketmez	6%	94%	94%	97%	2%	59%	69%	40%	50%	9%
Toplam	22%	75%	79%	95%	3%	82%	55%	50%	34%	5%

Kaynak: İPA 2015

İŞKUR'un vermiş olduğu hizmetlerden faydalanan işyerleri ile faydalanmayan işyerlerini karşılaştırıldığında, hizmetlerden yararlanan işyerlerinin açık işlerinde arama kanalı olarak tercihi yüzde 95 ile İŞKUR, ikinci sırada yüzde 79 ile İnternet-Sosyal medya tercih edilmiştir. Hizmetlerden yararlanmayanlar ise açık işlerinin yüzde 82'sinde Akraba-Eş Dost ve yüzde 55'inde Gazete-İlan vb arama kanalı tercih edilmiştir. En düşük oran yüzde 34 ile İŞKUR olmuştur. İŞKUR'u tercih eden işyerleri arama kanalı olarak yine İŞKUR'u yüksek oranda tercih etmiştir. İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri en düşük oranda Özel istihdam bürolarını tercih etmiştir.

Daha önce İŞKUR hizmetlerinden yararlanmayan işyerleri çalışma sırasında var olan açık işlerini İŞKUR vasıtası ile aramaya başlayabilir. Bu işyerleri ilk sorularda İŞKUR hizmetlerinden faydalanma sorusuna “hayır” cevabı verip daha sonra açık işlerinin olduğu tespit edildiğinde İŞKUR ile çalışmaya başlamaktadır. Hizmetlerden faydalanmayan ancak mevcut açık işini İŞKUR vasıtası ile aradığını söyleyen işyerleri bu şekildeki işyerleridir

Açık İşlerde Aranılan Beceriler

Çalışma kapsamında işverenlerden açık işlerde istedikleri becerileri önem sırasına göre ve her meslek için en fazla üç tane seçmesi istenmiştir. Kullanılan yöntemden dolayı geçen yıllarda olduğu gibi beceriler ile ilgili tablolar olmayacaktır. Tablolar yerine açıklamalarda bulunulacaktır.

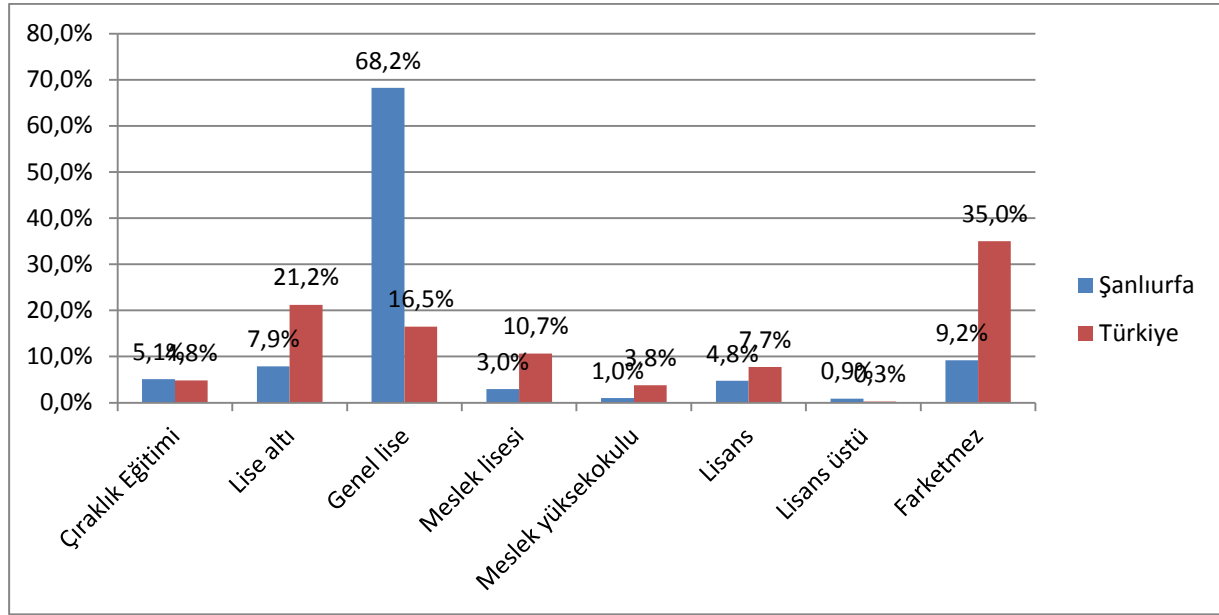
Şanlıurfa’da 441 açık iş bulunmaktadır. Bu açık işlerin sektörel olarak dağılımına baktığımız zaman Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü en çok açık işi olan sektördür. Bunu imalat ve sonra İnsan sağlığı ve sosyal hizmetler sektörü takip etmektedir

İl geneli için aranan açık işlerde cinsiyet tercihi daha çok farketmez olarak belirlenmiştir. Türkiye geneli ile kıyasladığımız zaman erkek ve kadın cinsiyet seçiminde Şanlıurfa daha çok farketmez olarak tercihte bulunmuştur.

Şanlıurfa için açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi Genel lise dir. Bu oran Türkiye ile arasında büyük fark oluşmasına sebep olmuştur. Şanlıurfa için en çok talep edilen eğitim düzeyinde cinsiyet tercihi yüzde 89,5 ile farketmez olmuştur. Lisans mezunu oranlarında kadın oranı yüzde 20,9 iken erkek oranı sıfır çıkmıştır. Yine Şanlıurfa için açık işlerde en çok tercih edilen eğitim durumu genel lise isteyen sektörler baktığımız zaman Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü yüzde 87,2 ile ilk sırada yer almıştır. Meslek gruplarında büro hizmetlerinde çalışan meslek grubu açık işlerde eğitim durumunu Genel lise olarak belirten en yüksek meslek grubudur.

Açık işlerde istenen beceriler ile açık iş olan meslekler ve bu mesleklerdeki çalışma koşulları yakından ilgilidir. Her meslek için belirlenmiş beceriler üzerinden analiz yapılabilmektedir. Meslekler için talep edilen genel beceriler tespit edilmekte, her meslek için o mesleğe özgü beceri tespiti yapılamamaktadır. Açık iş olan mesleklerde talep edilen asgari eğitim düzeyi tespit edilmeye çalışılmıştır.

Grafik 15: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa'da açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi ilk sırada yüzde 68,2 ile Genel lise olurken Türkiye'de ilk sırada yüzde 35 ile fark etmez olmuştur. İkinci sırada Şanlıurfa'da yüzde 9,2 ile fark etmez olurken, Türkiye'de yüzde 21,2 ile Lise altı olmuştur. Üçüncü sırada ise Şanlıurfa'da yüzde 7,9 ile Lise altı iken, Türkiye'de yüzde 16,5 ile Genel lise olmuştur. Buradan Şanlıurfa ve Türkiye için istenilen eğitim düzeyleri farklılık gösterdiği anlaşılmaktadır.

Şanlıurfa'da açık işlerde en çok ihtiyaç duyulan eğitim düzeyi Genel lisenin böyle olmasında il içinde okuma-yazma oranının düşük olması yer almaktadır. İşverenler ile genel konuşmalarda işi yapabilecek genel beceri ve yetkinlik için en az genel lise mezunu olması gerektiği bildirmiştir.

Tablo 37: Açık İşlerde Cinsiyete Göre Talep Edilen Eğitim Düzeyi

Eğitim Düzeyi	Kadın	Erkek	Farketmez	Toplam
Çıraklık Eğitimi	23,4%	14,0%	0,0%	5,1%
Lise altı	20,8%	20,5%	3,0%	7,9%
Genel lise	20,1%	5,3%	89,5%	68,2%
Meslek lisesi	1,9%	15,5%	0,7%	3,0%
Meslek yüksekokulu	0,0%	3,4%	0,7%	1,0%
Lisans	20,9%	0,0%	2,8%	4,8%
Lisans üstü	0,0%	0,0%	1,3%	0,9%
Farketmez	13,0%	41,4%	2,1%	9,2%
Genel Toplam	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa ili için en çok aranan eğitim düzeyi Genel Lise olduğunu biliyorduk. Genel lise eğitim durumunu belirten işyerlerinde açık işlerin yüzde 20,1'i kadın personel isterken erkek oranı yüzde 5,3 ile düşük çıkmıştır. Fark etmez oranı ise yüzde 68,2 ile en yüksek sıradadır. İşyerleri açık işlerinde eğitim durumuna önem

vermektedir. Cinsiyet kısmında bir çok eğitim düzeyi Şanlıurfa için fark etmez olarak belirtilmiştir. Bu da Şanlıurfa için yapılan işin cinsiyetten çok işi yapabilecek donanıma sahip çalışanlar istediğini göstermektedir. Yalnızca Lisans eğitim düzeyi talep eden işyerleri cinsiyet tercihinde daha çok kadın istemiştir. Bu da araştırmanın yapıldığı işyerlerinin istediği meslek türünden kaynaklı olabileceği kanısına varmamızı sağlıyor.

Tablo 38: Sektörlere Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Sektörler	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Farketmez
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	3,2%	6,8%	87,1%	0,0%	0,6%	0,0%	0,0%	2,3%
İmalat	3,2%	3,4%	12,9%	31,8%	0,0%	3,2%	12,9%	32,6%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	0,0%	0,0%	5,0%	10,0%	5,0%	80,0%	0,0%	0,0%
İnşaat	16,7%	8,3%	8,3%	0,0%	0,0%	8,3%	0,0%	58,3%
Gayrimenkul faaliyetleri	0,0%	0,0%	28,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	71,4%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	0,0%	85,7%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	14,3%
Madencilik ve taş ocaklığı	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	60,0%	20,0%	0,0%	0,0%	0,0%	20,0%	0,0%	0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	25,0%	0,0%	0,0%	50,0%
Ulaştırma ve depolama	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Bilgi ve iletişim	0,0%	0,0%	0,0%	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	5,1%	7,9%	68,2%	3,0%	1,0%	4,8%	0,9%	9,2%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlerin talep ettiği eğitim düzeyleri incelendiğinde Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe en çok Genel lise asgari olarak talep edilmektedir. İmalat sektöründe ise daha çok Meslek lisesi oranı yüksek çıkmıştır. Ulaştırma ve Depola sektöründe ise talep edilen asgari eğitim düzeyi Lise altı olarak görünmektedir.

Tablo 39: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerde Talep Edilen Asgari Eğitim Düzeyi

Meslek Grupları	Çıraklık Eğitimi	Lise altı	Genel lise	Meslek lisesi	Meslek yüksekokulu	Lisans	Lisans üstü	Farketmez
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	1,2%	1,1%	97,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	4,8%	42,9%	31,3%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	21,1%
Profesyonel Meslek Mensupları	12,1%	3,1%	2,8%	5,9%	6,3%	55,4%	11,1%	3,3%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	27,5%	16,5%	16,5%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	39,4%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	6,3%	11,7%	22,5%	41,7%	11,8%	6,0%	0,0%	0,0%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	6,6%	20,0%	0,0%	19,6%	0,0%	0,0%	0,0%	53,8%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	0,0%	21,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	79,0%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	59,6%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	40,4%
Genel Toplam	5,1%	7,9%	68,2%	3,0%	1,0%	4,8%	0,9%	9,2%

Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi karşılaştırıldığında Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubu asgari eğitim düzeyini genel lise olarak, Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu Lise altını, Profesyonel meslek mensupları meslek grubunda ise Lisans mezunu talebi ön plandadır. Tesis ve makine operatörü ve montajcılar ile nitelik gerektirmeyen meslekler grubunda Genel lise, MYO, Lisans ve Lisansüstü mezunu talep edilmemiştir. Lisansüstü eğitim düzeyi sadece Profesyonel meslek gruplarında istenmiştir. Açık işlerin arama kanalı türleri ile eğitim düzeyi arasındaki bağlantı üzerinde durulmaya çalışılmıştır.

Tablo 40: Açık İşlerde Talep Edilen Eğitim Düzeylerinin Arama Kanallarına Göre Dağılımı

Eğitim Düzeyi	Akraba-Eş Dost	Gazete-İlan vb	İnternet-Sosyal Medya	İŞKUR aracılığıyla	Özel İstihdam Büroları
Genel lise	7,9%	94,0%	93,6%	96,0%	0,7%
Farketmez	65,0%	13,5%	13,1%	89,5%	21,8%
Lise altı	96,8%	16,0%	40,6%	71,5%	3,2%
Çıraklık Eğitimi	100,0%	24,1%	29,3%	56,6%	0,0%
Lisans	63,1%	68,9%	52,7%	10,9%	15,8%
Meslek lisesi	91,5%	16,9%	75,4%	83,9%	0,0%
Meslek yüksekokulu	75,2%	24,8%	0,0%	26,5%	0,0%
Lisans üstü	100,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	31,5%	71,8%	74,5%	85,5%	3,5%

Kaynak: İPA 2015

Araştırma kapsamında söz konusu olan açık işlerin için talep edilen eğitim düzeyleri itibariyle arama kanalları incelendiğinde eğitim düzeyinin fark etmediğinin belirtildiği açık işlerde işverenlerin ağırlıklı olarak akraba-eş-dost, İŞKUR ve Özel İstihdam büroları arama kanallarını tercih ettiği görülmektedir. Lise altı eğitim düzeyinin talep edildiği açık işlerde ise işverenler söz konusu açık işleri ağırlıklı olarak İŞKUR, Akraba-Eş, Dost arama kanalını aracılığıyla aramaktadır. İŞKUR aracılığıyla verilen ilanlar genelde Genel lise mezunu ağırlık basmaktadır. Bunun en önemli sebeplerinden biride Şanlıurfa için temininde güçlük çekilen mesleklerden birinin Çağrı merkezi/Müşteri temsilcisi mesleği olması. Bu meslek için asgari eğitim düzeyi lisedir. Açık işlerde talep edilen eğitim düzeyi olan Lisansüstü eğitimde tercih edilen arama kanalı sadece Akraba-Eş, Dost olmuştur. İŞKUR bir çok eğitim düzeyinde en çok aranan arama kanallarından biri olmuştur. Açık işlerde istenen eğitim düzeyi ile açık işlerin aranma süresi arasındaki ilişki ele alınmaya çalışılmıştır.

Tablo 41: Asgari Eğitim Düzeyine Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Eğitim düzeyi	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
Genel lise	5,7%	2,5%	91,8%
Farketmez	70,5%	2,6%	26,9%
Lise altı	87,4%	9,4%	3,2%
Çıraklık Eğitimi	61,1%	38,9%	0,0%
Lisans	63,1%	5,3%	31,6%
Meslek lisesi	83,1%	8,5%	8,5%
Meslek yüksekokulu	24,4%	24,4%	51,3%
Lisans üstü	0,0%	0,0%	100,0%
Genel Toplam	26,1%	5,4%	68,5%

Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa'da asgari eğitim düzeyine göre açık işlerin aranma süresi büyük ölçüde 0-30 gün arası temin edilebilmektedir. Yalnızca lisansüstü eğitim düzeyi 90 günden fazla sürmektedir. Bunun sebepleri arasında istenilen kriterlere sahip personel temininde güçlük çekilmesi olabilir. Tablo 41 değerlendirildiğinde genel lise ve meslek yüksekokulu eğitim düzeylerinde süre arttıkça temin etme sıkıntısı yaşanmaktadır. Bu da Şanlıurfa

için temininde güçlük çekilen mesleklerin oluşmasında en büyük etkenin beceriden ziyade eğitim düzeyinin önemli olduğunu göstermektedir.

Tablo 42: Sektörlere Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Sektörler	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
Madencilik ve taş ocakçılığı	100,0%	0,0%	0,0%
İmalat	70,9%	0,0%	29,1%
İnşaat	75,0%	0,0%	25,0%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	12,6%	5,2%	82,2%
Ulaştırma ve depolama	100,0%	0,0%	0,0%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	85,7%	14,3%	0,0%
Bilgi ve iletişim	100,0%	0,0%	0,0%
Gayrimenkul faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	0,0%	80,0%	20,0%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	50,0%	0,0%	50,0%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	50,0%	5,0%	45,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	26,1%	5,4%	68,5%

Kaynak: İPA 2015

Madencilik ve taş Ocakçılığı, Ulaştırma ve Depolama, Bilgi ve İletişim, Gayrimenkul Faaliyetler ve Diğer Hizmet Faaliyetleri personel teminini 30 gün içerisinde karşılamaktadır. Sektörel bazda Toptan ve Perakende Ticaret sektörü eleman temin süresi uzun sürmektedir.

Tablo 43: İşyeri Yaşına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

İşyeri Yaşı	0-30 gün	31-89 gün	90+ gün
0-4	11,2%	3,1%	85,7%
5-9	67,0%	10,9%	22,0%
10-14	60,0%	7,3%	32,7%
15-19	77,0%	0,0%	23,0%
20-24	100,0%	0,0%	0,0%
25+	45,5%	54,5%	0,0%
Genel Toplam	26,1%	5,4%	68,5%

Kaynak: İPA 2015

İşyerlerinin yaşı ile açık işlerin aranma süresi kıyaslandığında 4 yıldan büyük işyerlerinin büyük çoğunluğu 30 gün içerisinde personel teminini gerçekleştirebilmektedir. Yeni kurulan 4 yıldan küçük işyerleri personel teminini yüzde 85,7 oranında 90 günden sonra karşılayabilmektedir. 20-24 yaş arası işyerleri açık işlerini daha kısa sürede karşılamaktadır.

Tablo 44: Meslek Gruplarına Göre Açık İşlerin Aranma Süresi

Meslek Grupları	0-30 Gün	31-89 Gün	90+ Gün
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	4,2%	0,0%	95,8%
Hizmet ve Satış Elemanları	76,1%	21,5%	2,4%
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	62,4%	9,8%	27,8%
Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanı	100,0%	0,0%	0,0%
Profesyonel Meslek Grupları	39,4%	15,4%	45,2%
Sanatkarlar ve İlgili İşlerde Çalışanlar	38,5%	27,5%	33,9%
Teknisyenler, Teknikerler ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	82,2%	11,8%	6,0%
Tesis ve makine Operatörleri ve Montajcılar	100,0%	0,0%	0,0%
Genel Toplam	26,1%	5,4%	68,5%

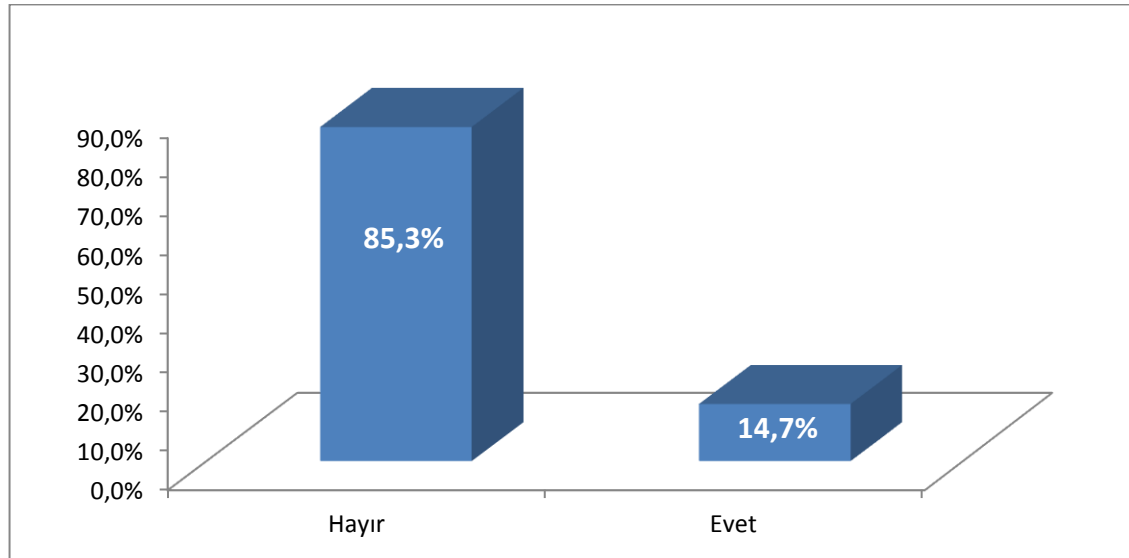
Kaynak: İPA 2015

Meslek grupları ile açık işlerin aranma süreleri incelendiğinde; açık işlerin büyük bir kısmı 30 gün içerisinde bulunduğu görülmektedir. Hatta Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanı ve Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grupları açık işlerini 30 gün içerisinde kapatabilmişlerdir. Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubunda açık işlerin çok geç kapatıldığı görünmüştür.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işyerlerine son bir yıl içerisinde hangi mesleklerde eleman temininde güçlük çektikleri de sorulmuştur. Bu bilgi işverenin açık işlerinin yanı sıra, karşılamakta güçlük çektikleri meslekleri içerdiği için önemli bir bilgidir. İşyerlerinin işgücü piyasasında eleman bulmada güçlük çektikleri meslekler işgücü piyasasının talep yapısı ile ilgili değerli bilgiler sunmaktadır.

Şanlıurfa ilindeki işyerlerinin yüzde 14,7'si eleman bulmakta güçlük çekmektedir. Aynı oran Türkiye genelinde yüzde 26,9'dur. Şanlıurfa ilinin işgücü piyasasında işyerleri aradığı elemanı bulmakta pek sıkıntı çekmediği görülmektedir.

Grafik 16: İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa ilinde işyerleri bakımından temininde güçlük çeken işyeri oranı yüzde 14,7 ile düşük çıkmıştır. Bu da işyerlerinin eleman temininde pek güçlük çekmediğini göstermektedir. 2014 İşgücü Piyasası Analiz

Raporunda eleman temininde güçlük çeken işyeri oranı yüzde 26,1 iken bu oran bu yıl düşmüştür. Bu da işyerlerinin arama kanalı olarak İŞKUR’u tercih etme oranı ile bağlantılı olarak İŞKUR’u tercih eden işyeri sayısı arttıkça daha hızlı ve düzgün sonuçlarla eleman temini karşılanmaktadır.

Tablo 45: Teminde Güçlük Çekilen Mesleklerin Sektörel Dağılımı

Sektörler	2014 10+			2015 10+		
	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran	İşyeri Sayısı	TGM Bildiren İşyeri Sayısı	Oran
Madencilik ve taş ocaklığı	16	2	15,4%	14	3	25,0%
İmalat	267	102	38,0%	248	54	21,9%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	4	1	33,3%	4	1	33,3%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	6	1	16,7%	4		0,0%
İnşaat	553	110	19,9%	511	44	8,5%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	505	144	28,4%	480	79	16,6%
Ulaştırma ve depolama	212	15	7,3%	190	9	4,6%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	58	27	47,3%	54	16	29,4%
Bilgi ve iletişim	11	8	72,7%	10	8	80,0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	11	3	27,3%	9	1	11,1%
Gayrimenkul faaliyetleri	19	2	12,5%	18	1	5,9%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	89	33	36,8%	82	20	24,3%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	202	25	12,5%	165	12	7,2%
Eğitim	74	20	27,4%	71	8	11,8%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	115	61	53,0%	104	33	31,9%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	7	2	33,3%	7		0,0%
Diğer hizmet faaliyetleri	46,9995	14,6045	31,1%	45	5	11,4%
Genel Toplam	2196	572	26,1%	2016	295	14,7%

Kaynak: İPA 2015

2015 yılı İPA çalışması kapsamında ziyaret edilerek cevap alınan 10 ve daha fazla çalışanı olan işyeri sayısı, 2014 yılı İPA çalışmasında cevap alınan işyeri sayısından 180 işyeri eksik olarak karşımıza çıkmaktadır. Ancak bununla beraber söz konusu işyerlerinde temininde güçlük çektiğini belirten işyeri sayısında önemli oranda azalış gerçekleşmiştir. Daha önceden bahsettiğimiz gibi işyerleri her geçen gün eleman temininde sıkıntı çekmediğini belirtmektedir.

En fazla eleman temininde sıkıntı çektiğini belirten sektör Bilgi ve İletişim sektörü olmuştur. Burada ki her 10 sektörden 8’inin eleman temininde sıkıntı çekmesi istenilen asgari eğitim düzeyinin Genel lise olması(ki Genel lise açık işlerde en çok talep edilen eğitim düzeyi idi) etkilidir. Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektörü geçen yıl eleman temininde güçlük çektiğini belirtmişken bu yıl eleman temininde güçlük çekmediğini belirtmiştir.

Şanlıurfa ilinde eleman temininde güçlük çekilme oranı aynı zamanda Türkiye ortalaması olan yüzde 26'dan daha küçük çıkmıştır.

Tablo 46: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekilme ve Açık İş Sayısı

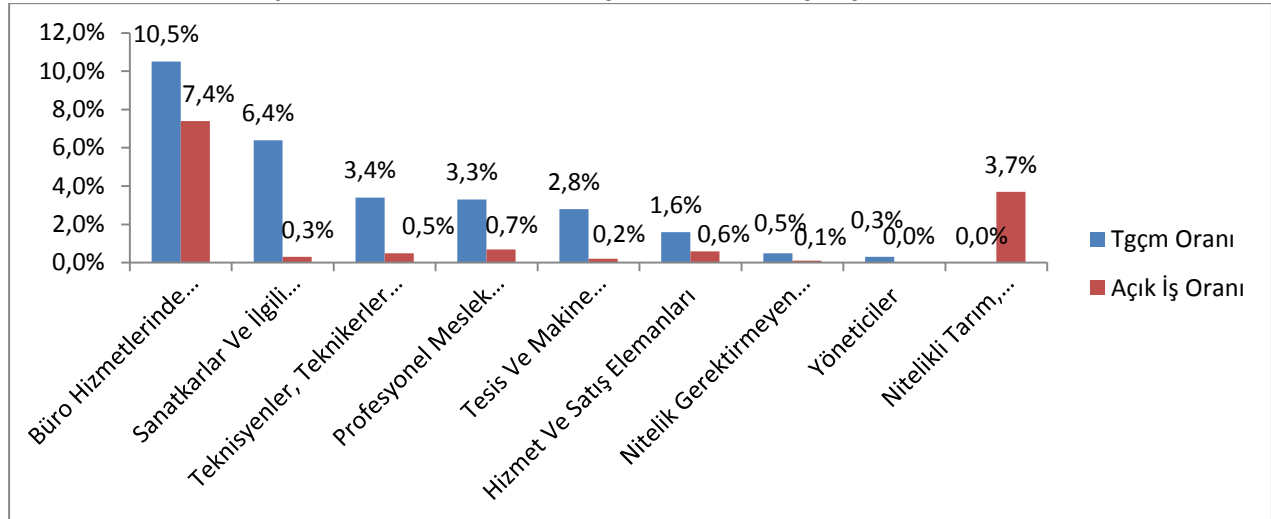
Meslek Grupları	Tgçm Kişi Sayısı	Açık İş Eleman Sayısı
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	377	286
Hizmet Ve Satış Elemanları	126	46
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	74	11
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	0	8
Profesyonel Meslek Mensupları	172	36
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	402	20
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	113	19
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	263	16
Yöneticiler	2	0
Genel Toplam	1529	442

Kaynak: İPA 2015

Temininde güçlük çekilen kişiler meslek grupları bazında irdelendiğinde en yüksek oran yüzde 26 ile Sanatkarlar ve İlgili İşlerde çalışanlar meslek grubu ile 402 kişidir. Bunu sırasıyla yüzde 25 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu ve yüzde 17 ile Tesis ve Makine Operatörleri ve Montajcılar meslek grubu takip etmektedir. Açık işler meslek grubu bazında incelendiğinde yüzde 65 ile Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar meslek grubu ilk sırada yer almaktadır. İkinci sırada yüzde 10 ile Hizmet ve Satış Elemanları meslek grubu takip etmektedir. Nitelikli Tarım, Ormancılık ve Su Ürünleri Çalışanları meslek grubu eleman temininde güçlük çekmediklerini belirtmedikleri halde İŞKUR üzerinden açık iş talepleri bulunmaktadır.

Şanlıurfa ilinde meslek gruplarına göre açık iş oranları ile toplam çalışan sayısına temininde güçlük çekilen kişilerin oranlandığı temininde güçlük çekilme oranı Grafik 17'de beraber değerlendirilmiştir.

Grafik 17: Meslek Gruplarına Göre Temininde Güçlük Çekme ve Açık İş Oranı

Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışması sonuçlarına göre Şanlıurfa'da Büro hizmetlerinde çalışanlar meslek grubunda çalışanların yüzde 910,5'inin temininde güçlük çekilmektedir. Bunu sırası ile yüzde 6,4 ile Sanatkarlar ve ilgili

meslekler takip etmektedir. Bazı meslek gruplarında eleman temininde güçlük çekilmesi belirtmişken açık iş oranı o oranda değişmemektedir. Bazı meslek gruplarında temininde güçlük çektiğini belirten işyerleri aynı oranda açık işi bulunmamaktadır.

2015 yılı İPA çalışması kapsamında Şanlıurfa'da eleman temininde en fazla güçlük çekilen meslekler tabloda gösterilmiştir.

Tablo 47: Teminde Güçlük Çekilen Meslekler

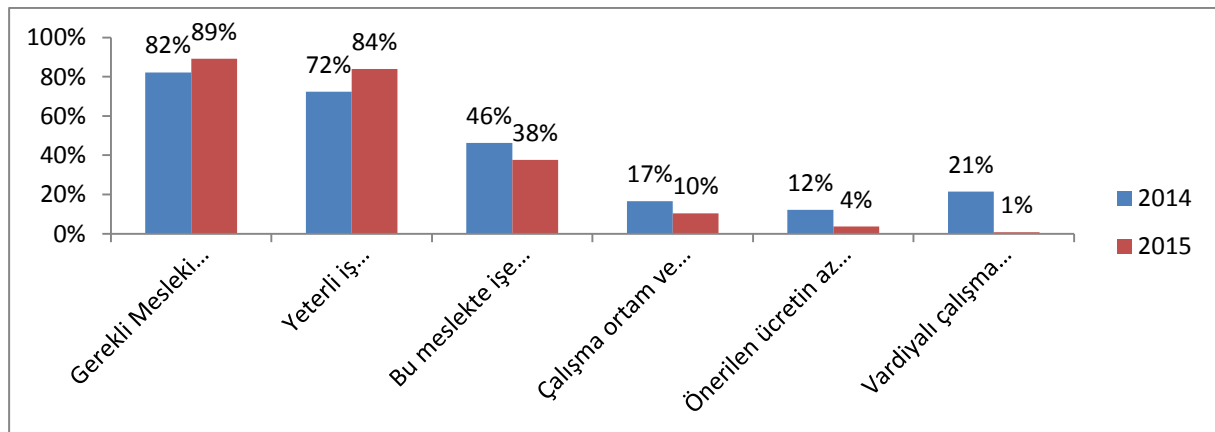
Meslek	Dağılım
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	17,8%
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	5,2%
Elektrikçi (Genel)	4,8%
Boru Döşemecisi	3,8%
Pazarlamacı	3,1%
Satış Danışmanı	3,0%
Open End Makinesi Operatörü	2,4%
İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)	1,8%
Beden İşçisi (Genel)	1,7%
Diğer	56%
Genel Toplam	100,0%

Kaynak: İPA 2015

Müşteri Hizmetleri Görevlisi mesleği yüzde 17,8 ile Şanlıurfa da temininde en güçlük çekilen meslek olmuştur. Bunu yüzde 5,2 ile Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi mesleği almıştır. Bu mesleklerde güçlük çekilme sebepleri işyerlerinin eğitim düzeyi olarak Genel liseyi belirlemiş olması paralellik göstermiştir.

Temininde güçlük çekilme nedenleri eleman temininde güçlük çekilen mesleklerde teşhisi doğru koyabilmemizi sağlamaktadır.

Grafik 18: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

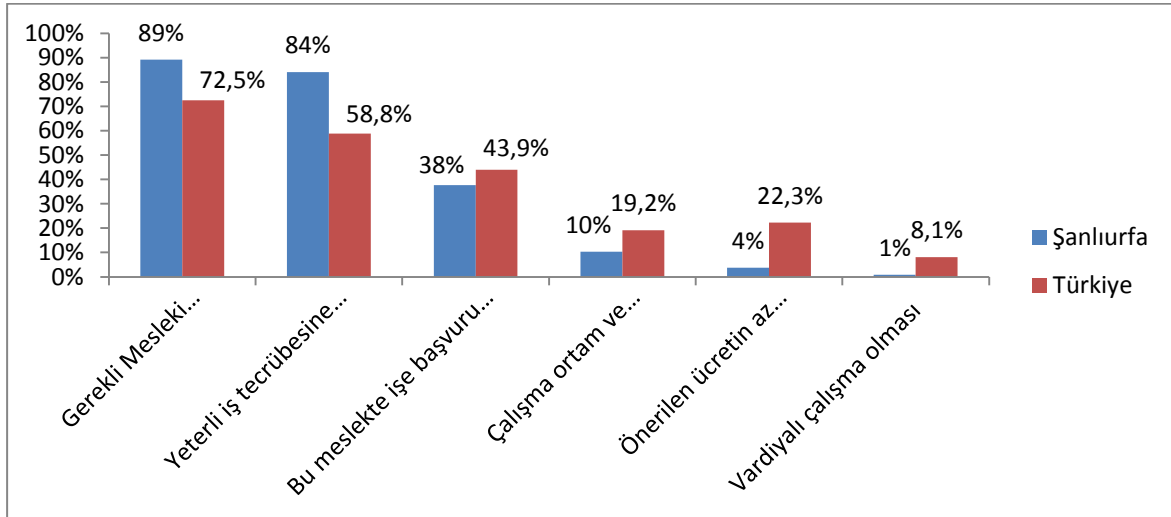
Kaynak: İPA 2015

2015 İPA çalışmasında işverenlere temininde güçlük çektikleri işgücü için;

- Bu Meslekte İşe Başvuru Yapılmaması,
- Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması,
- Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması,
- Çalışma Ortam ve Koşullarının Beğenilmemesi,
- Önerilen Ücretin Az Bulunması,
- Vardiyalı Çalışma Olması

nedenlerinden kendilerine uygun olanlarını seçmeleri istenmiştir. 2014 ve 2015 yılı İPA çalışmasının talep tarafını oluşturan işverenler tarafından doldurulan nedenler Grafik 18’de karşılaştırılmıştır. Buna göre farklılaşmanın en çok olduğu neden “Vardiyalı Çalışma Olması” olarak karşımıza çıkmaktadır. Bunu haricinde çalışma geçen yıl ile paralellik göstermekte olup bu yıl eleman temininde güçlük çekme nedeni Gerekli mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması olarak gösterilmiştir. 2014 İPA’da işverenler Önerilen ücretin az olması seçeneğini yüzde 12 ile belirlerken bu yıl bu oran yüzde 4’lere düşmüştür. Bu da Şanlıurfa içindeki işverenler bu konuda daha gerçekçi baktıklarının bir göstergesidir.

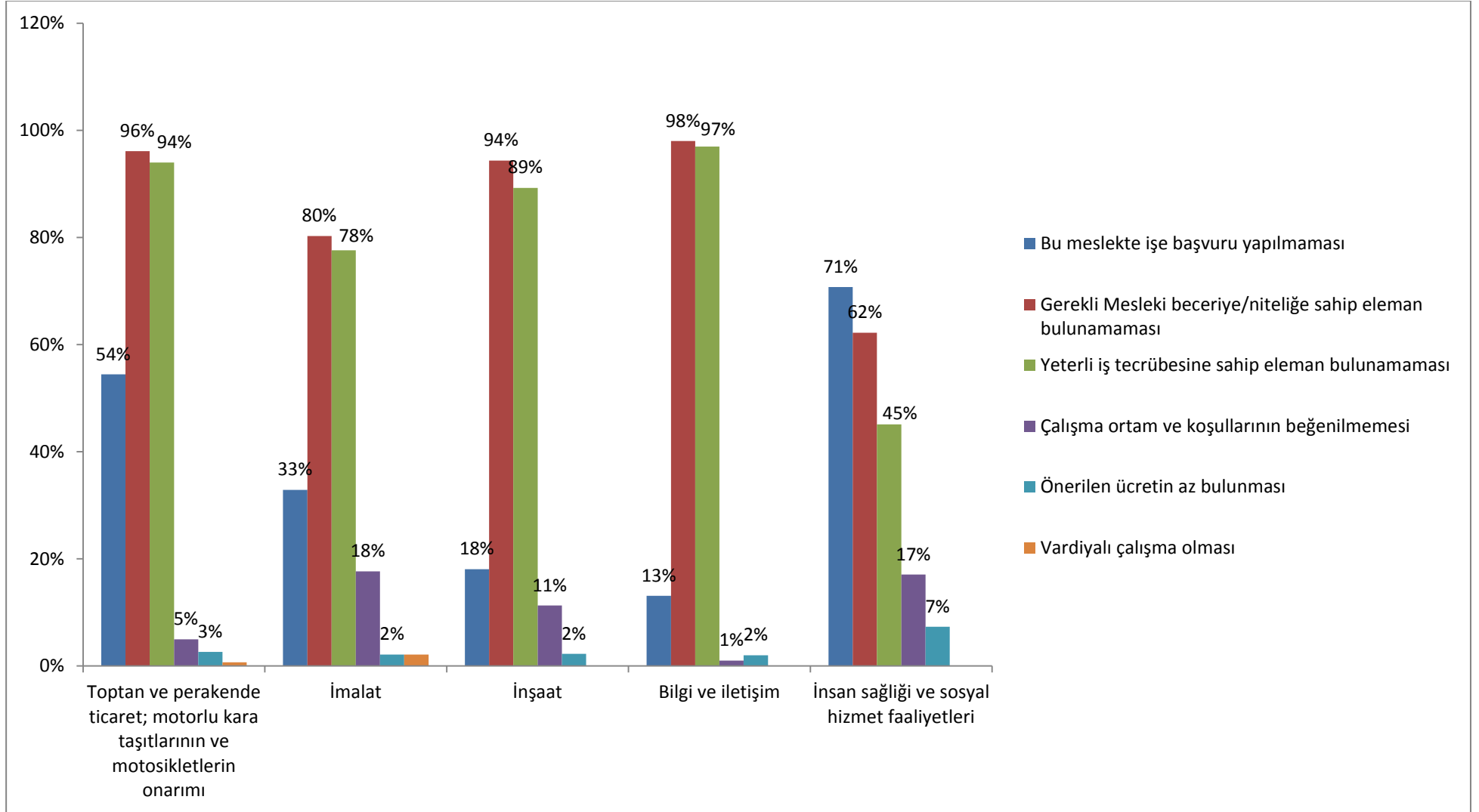
Grafik 19: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

İşgücü temininde güçlük çekme nedenleri Şanlıurfa ve Türkiye genelinde değerlendirildiğinde ilk üç neden sıralamasının aynı olduğu görülmektedir. Bununla beraber Şanlıurfa’da işverenlerin Türkiye geneli işverenlerinden daha yüksek oranlarla “Gerekli Mesleki Beceriye/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması” ve “Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması” nedenlerini işaretlediği görülmektedir. Diğer nedenler Türkiye ortalamasının altındadır. En büyük farklılıklar Önerilen ücretin az bulunması yüzde 4 olarak Şanlıurfa için belirlenmiştir. Türkiye ortalaması yüzde 22,3 olan ücret noktası Şanlıurfa için pek sorun teşkil etmemektedir. Bu grafikten anlaşıldığı üzere Şanlıurfa için en büyük sıkıntı yeterli beceriye sahip ve deneyime sahip eleman bulunamamasıdır. Bunun için İŞKUR işbaşı eğitim programları ile Şanlıurfa’nın büyük sıkıntı çektiği noktayı gidermeye çalışmaktadır.

Grafik 20: Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Kaynak: İPA 2015

*Grafikte Sektörler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Temininde güçlük çekme nedenleri sektörel olarak incelendiği zaman tüm sektörler için iki neden ön plana çıkmaktadır. Bunlar yeterli iş tecrübesi ve gerekli mesleki/teknik beceriye sahip olmaması nedenleri ön plandadır. Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü için eleman temininde güçlük çekilme sebepleri olarak bu ilk iki neden dışında bu meslekte işe başvuru yapılmaması nedeni ön plana çıkmaktadır. İmalat sektöründe de ve diğer sektörlerde de aynı neden ön plana çıkmaktadır. İl bazında geçen yıla göre kıyasladığımız zaman önerilen ücretin az bulunması tercihi bu yıl azalarak daha çok çalışacak kişinin yetkinliği üzerinde durulmuştur.

Tablo 48: Meslekler Bazında Teminde Güçlük Çekilme Nedenleri*

Meslekler	Bu meslekte işe başvuru yapılmaması	Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması	Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması	Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi	Önerilen ücretin az bulunması	Vardiyalı çalışma olması
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	100%	100%	100%	0%	0%	0%
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	0%	100%	100%	0%	0%	0%
Elektrikçi (Genel)	0%	100%	100%	3%	0%	0%
Boru Döşemecisi	0%	100%	100%	0%	0%	0%
Pazarlamacı	2%	100%	71%	0%	2%	0%
Satış Danışmanı	54%	88%	98%	7%	5%	0%
Open End Makinesi Operatörü	83%	86%	86%	14%	14%	14%
İnşaat Elemanları Kalıpcısı (Elle)	0%	100%	100%	0%	0%	0%
Beden İşçisi (Genel)	0%	0%	0%	100%	0%	0%
Muhasebeci	27%	100%	96%	13%	0%	0%
Şoför (Yolcu Taşıma)	0%	100%	100%	96%	0%	0%
Örgü Makinası Operatörü	0%	100%	100%	0%	0%	0%
Oto Bakım-Onarımcısı (Oto Mekanikeri)	100%	79%	79%	53%	0%	0%
İş Makineleri Operatörü	24%	100%	100%	77%	0%	0%
Mobilya Döşeme İşçisi	0%	100%	62%	0%	0%	0%
Asfalt Plenti Operatörü	100%	100%	100%	0%	0%	0%
Sıvacı	0%	100%	100%	0%	0%	0%
Zihinsel Engelliler Öğretmeni-Özel Eğitim	53%	73%	53%	40%	13%	0%
Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı)	0%	87%	87%	0%	13%	0%
Ağır Kamyon Şoförü	0%	100%	100%	43%	0%	0%

Kaynak: İPA 2015

*Meslekler Temininde Güçlük Çekilen İşgücü Sayısına Göre Sıralanmıştır.

Tabloda da görüldüğü gibi temininde güçlük yaşanan mesleklerin başında yer alan Müşteri Hizmetleri Görevlisi mesleğinde yeterli başvuru olmaması, başvuranlar içinde yeterli beceriye ve iş tecrübesine sahip kişilerin olmaması en büyük sıkıntılar arasında gösterilmektedir. İkinci sırada yer alan çağrı merkezi görevlisi mesleğinde ise işe başvuru olmamasından ziyade beceri ve tecrübe ön plandadır. Beden İşçisi(Genel), Şoför(Yolcu Taşıma), iş makineleri operatörü mesleğinde diğerlerinden ayrılan çalışma ortam ve Koşullarının beğenilmemesi ön plandadır. Yine Open end makinası Operatörü ve Zihinsel Engelliler Öğretmeni mesleğinde önerilen ücret az bulunurken, Open end Makinası operatörü mesleğinde Vardiyalı çalışma olması eleman temininde güçlük çekilme sebebi olarak gösterilmiştir.

Tablo 49: İŞKUR Hizmetlerinden Faydalanma Durumuna Göre Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

İşkur Hizmetleri	Eleman Temininde Güçlük Çekmeyen İşyeri	Eleman Temininde Güçlük Çeken İşyeri
Çalışanlara Yönelik Eğitim	0%	100%
KÇÖ	36%	64%
Kurs	63%	37%
Mevzuat Danışmanlığı	67%	33%
İEP	68%	32%
Eleman Talebi	74%	26%
İşveren Danışmanlığı	79%	21%

Kaynak: İPA 2015

Raporun bu kısmında İŞKUR hizmetlerinden faydalanan işyerleri temininde güçlük çekme durumlarına göre incelenmiştir. Buna göre işgücü temininde güçlük çeken işyerleri, güçlük çekmeyen işyerlerine göre Çalışanlara Yönelik eğitim, KÇÖ gibi hizmetlerinden daha yüksek oranda faydalandığı görülmektedir. Dikkat çeken noktalar ise İşverenler beceri, yetkinlik ve tecrübe noktasında çektikleri sıkıntıları daha çok çalışanlarına yönelik eğitim ile tamamlamaktadır. Eleman talebini ve İşveren Danışmanlığını daha çok eleman temininde güçlük çekmeyen işyerleri faydalanmaktadır.

İşgücü temininde güçlük çekme ve çekmeme durumlarına göre farklılaşmanın en çok olduğu hizmet Çalışanlara yönelik eğitimidir. Farklılaşmanın belirgin olduğu diğer bir hizmet ise İşveren Danışmanlığı olarak karşımıza çıkmaktadır. İşgücü temininde güçlük yaşayan işverenlerin, güçlük çekmeyen işverenlere göre KÇÖ'den daha fazla faydalandıkları görülmektedir.

Tablo 50: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

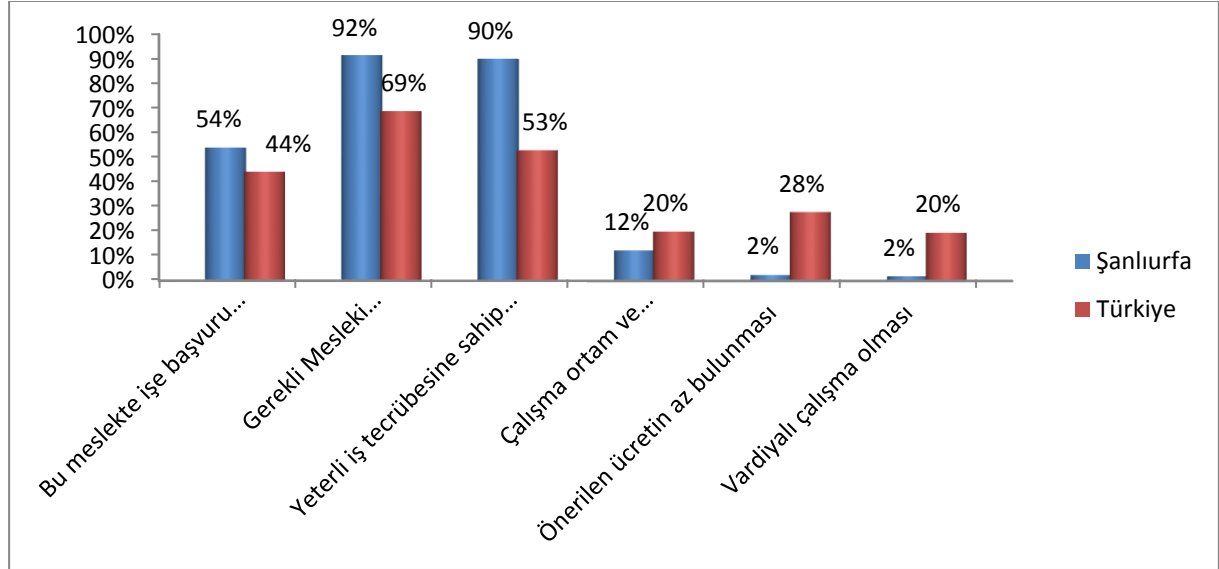
Sektör	10 +		
	TGÇM HAYIR	TGÇM EVET	Genel Toplam
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	67	16	84
İmalat	39	20	58
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	13	12	24
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	13	11	24
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	21	2	24
İnşaat	21	2	23
Ulaştırma ve depolama	13	2	15
Bilgi ve iletişim	2	3	5
Eğitim	3		3
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	1	1	3
Gayrimenkul faaliyetleri	2		2
Madencilik ve taş ocaklığı		1	1
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1		1
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	1		1
Finans ve sigorta faaliyetleri	1		1
Genel Toplam	199	71	270

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin sektörel bazda eleman temininde güçlük çekme durumları incelendiği zaman sayısal olarak en fazla İmalat sektörü sıkıntı çekmektedir. Bunu sırasıyla Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerinin onarımı sektöründe 16 işyeri sıkıntı çekmektedir.

Sektörel olarak incelediğimizde ise; kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor, Su temini; kanalizasyonu atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri ve Finans ve sigorta faaliyetleri sektörlerinde vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinin tamamı eleman temininde güçlük çekmemektedir.

Genel olarak vardiyalı çalışma yapan 270 işyerinden 71'ileman temininde güçlük çekmektedir. Yani her 4 işyerinden yaklaşık 1'i eleman temininde güçlük çektiğini belirtmektedir.

Grafik 21: Vardiyalı Çalışma Yapılan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

Vardiyalı çalışma yapan işyerlerinin eleman temininde güçlük çekilme nedeni oransal olarak incelendiği zaman normal işyerleri ile hemen hemen aynı problemleri yaşadığı görülmektedir. Ek olarak yüzde 54 ile bu meslekte işe başvuru olmaması ön plana çıkmaktadır. Türkiye ile en büyük farklılaşmanın görüldüğü Önerilen ücretin az bulunması nedeni Şanlıurfa için düşük bir düzeyde çıkmıştır. Yine aynı zamanda Türkiye ile farklılığın olduğu diğer bir neden ise vardiyalı çalışma olması Türkiye'ye göre düşük çıkmıştır.

Yine genel tabloda en büyük sıkıntılar vardiyalı çalışma yapan işyerleri içinde aynı olmuştur. Gerekli mesleki ve teknik beceriye sahip olmaması ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunmaması ortaktır.

Tablo 51: İhracat Yapan İşyerlerinin Sektörel Bazda Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektörler	10 +		
	TGÇM HAYIR	TGÇM EVET	Genel Toplam
İmalat	20	11	32
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	17	8	25
İnşaat	5	2	7
Ulaştırma ve depolama	3		3
Bilgi ve iletişim	1	1	2
İdari ve destek hizmet faaliyetleri		1	1
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1		1
Gayrimenkul faaliyetleri	1		1
Diğer hizmet faaliyetleri	1		1
Genel Toplam	50	23	73

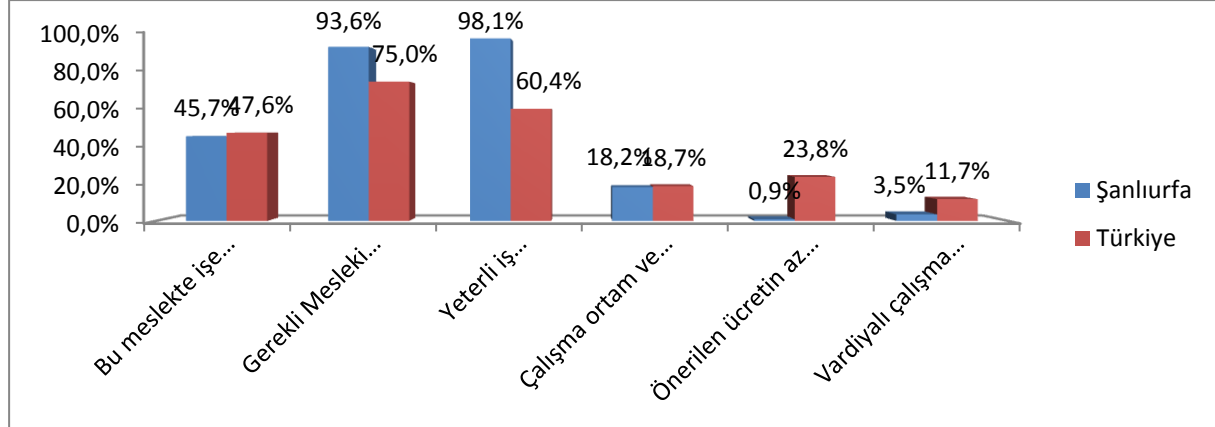
Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekilme oranı ihracat yapmayan işyerlerine göre daha düşüktür. İhracat yapan her 3 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir.

Şanlıurfa'da ihracat yapan işyerlerinde eleman temininde en fazla güçlük çeken işyeri saısal bakımdan İmalat sektörüdür. Bunu Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı ve sonra İnşaat sektörü takip etmektedir.

İhracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 22'de sunulmuştur

Grafik 22: İhracat Yapan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

İhracat yapan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin ihracat yapan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin Türkiye geneli sıralaması ile Şanlıurfa ili sıralaması birbirine yakındır.

Şanlıurfa'da işyerlerinin yüzde 31,5'i eleman temininde güçlük çektiğini belirtmiştir. Şanlıurfa ili Yeterli iş tecrübesine sahip olamama nedeni Türkiye ortalaması ile büyük ölçüde ayrılmaktadır. Türkiye'de bu oran yüzde 60,4 iken, Şanlıurfa için bu oran yüzde 98,1'dir. Bir diğer farklılık olarak Önerilen ücretin az bulunması nedeni Türkiye ile büyük farklılaşma bulunmaktadır.

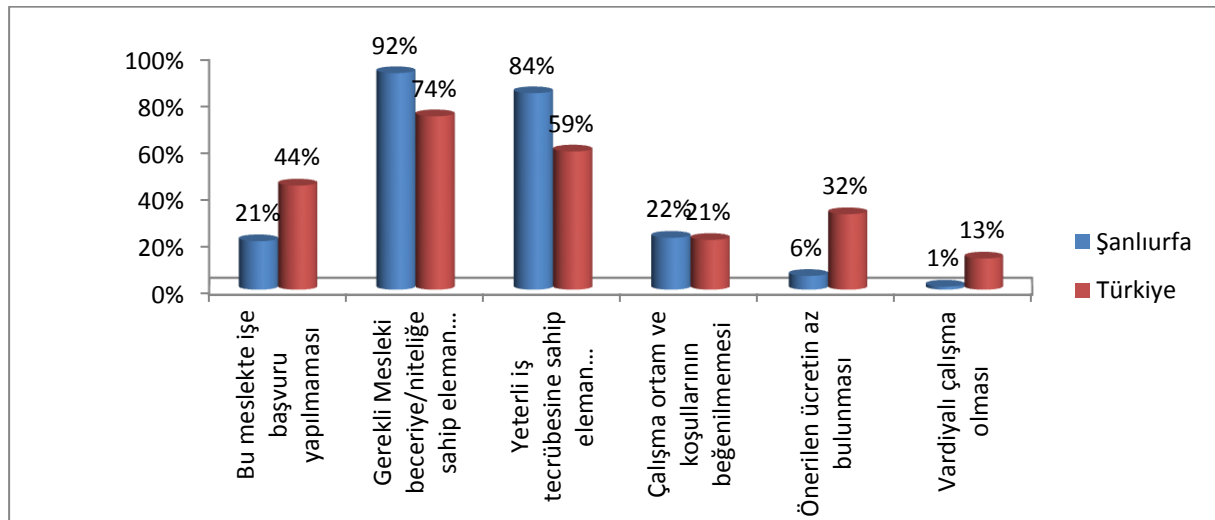
Tablo 52: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Durumu

Sektör	10 +		
	Tgçm Hayır	Tgçm Evet	Genel Toplam
Ulaştırma ve depolama	31	1	32
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	11	14	25
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	14	9	23
İnşaat	9	5	14
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	6	5	12
İmalat	8	1	9
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	6	2	8
Eğitim	5	2	7
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	1	3	4
Bilgi ve iletişim	1	3	4
Gayrimenkul faaliyetleri	2		2
Diğer hizmet faaliyetleri	2		2
Madencilik ve taş ocaklığı		1	1
Finans ve sigorta faaliyetleri	1		1
Genel Toplam	98	47	145

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan her 3 işyerinden 1'i eleman temin ederken güçlük çekmiştir. Bu oran yüzde 32'dir. Şanlıurfa'da sayısal olarak en fazla eleman temininde güçlük çektiğini belirten sektör İnsan Sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörüdür. Bunu Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörü takip etmektedir.

Part-time çalışanı olan ve eleman temininde güçlük çeken işyerlerinin neden eleman temininde güçlük çektiğine ilişkin bilgiler Grafik 23'te sunulmuştur.

Grafik 23: Part-Time Çalışanı Olan İşyerlerinin Eleman Temininde Güçlük Çekme Nedenleri

Kaynak: İPA 2015

Part-time çalışanı olan işyerleri ağırlıklı olarak Gerekli Mesleki Beceri/Niteliğe Sahip Eleman Bulunamaması noktasında sıkıntı çektiklerini bildirmişlerdir. Daha sonra sırası ile Yeterli İş Tecrübesine Sahip Eleman Bulunamaması ile İlgili Meslekte Eleman Bulunamaması gelmiştir. Temininde güçlük çekilme nedenlerinin Şanlıurfa ile Türkiye geneli sıralaması birbirine yakın olmakla beraber bazı nedenlerde ayrıldığı görülmektedir. Şanlıurfa ilinde part-time çalışanı olan işyerlerinde eleman temininde güçlük çekme nedenleri içerisinde Önerilen Ücretin Düşük Bulunması oranı Türkiye geneline göre oldukça düşüktür. Part-time çalışan istenen işlerde ücretler çalışmak isteyenler için problem teşkil etmemektedir.

İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşgücü Piyasası Araştırması kapsamındaki işverenlerin işyerlerindeki istihdamı gelecek dönemlerde ne kadar artırmayı veya azaltmayı planladıklarına ilişkin tahminleri derlenmiştir. Bu kapsamda işverenlere 2016 yılı Mart-Nisan döneminin öngören istihdam artış ya da azalışına ilişkin tahminleri alınmıştır. İşverenlerin şu an ki mevcut istihdamlarını esas alarak dört seçenekli bir yanıtlama vermeleri talep edilmiştir. Buna göre mevcut istihdam işverenin öngörüsüne göre ya artış gösterecek ya azalacak ya da değişmeyecektir. Bu üç seçeneğin dışında işverenin fikrim yok söyleme seçeneği de mevcuttur.

İşyerlerinin çalışma biçimlerine göre diğer bir anlamda özelliklerine göre net istihdam değişim oranları tabloda gösterilmiştir.

Tablo 53: İşyerlerinin Çalışma Biçimine Göre Net İstihdam Değişim Oranları

İşyerinin Çalışma Biçimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerleri	6,6%
İhracat Yapan İşyerleri	6,5%
Part-time Çalışanı Olan İşyerleri	7,3%
Genel Toplam	5,0%

Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa'da vardiyalı çalışma yapılan işyerlerinde yüzde 6,6 oranında mevcut istihdamın artacağı beklenmektedir. İhracat yapan işyerlerinde istihdam artışı yüzde 6,5, part-time çalışanı olan işyerlerinde ise yüzde 7,3 oranında istihdam artışı beklenmektedir. İl genelinde istihdam artış beklentisi yüzde 5'dir. Part-time çalışanı olan işyerleri en fazla istihdam artışı beklemektedir. Bu üç sektör il ortalamasının üzerinde olduğu görülmektedir.

2016 yılının Mart-Nisan aylarında çalışmanın yapıldığı döneme göre Şanlıurfa'da yüksek oranda istihdam artışı beklenmektedir. Bu istihdam artışı beklentisi doğru okunmalı ve ona göre tedbirler alınmalıdır. İPA çalışmasında Şanlıurfa, işverenlerin aradıkları elemanı bulmada zorlandıkları bir il olarak dikkat çekmiştir. Bu nedenle istihdam artışı beklenen alanlarda işgücü piyasasının aradığı niteliklerde eleman yetiştirilmeye ve gerekli diğer tedbirleri almaya hemen başlanmalıdır.

Sektörlere göre Net İstihdam Değişimi incelendiğinde istihdam azalışı beklenen yalnızca bir sektör olduğu görülmektedir. Aynı tabloyu Türkiye geneli için incelediğimizde sadece eğitim sektöründe istihdam azalışı beklendiğini diğer sektörlerde ise istihdam artışı beklendiği görülmektedir.

Tablo 54: Sektörler İtibariyle Net İstihdam Değişimi ve Oranları

Sektörler	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Gayrimenkul faaliyetleri	114	42%
Madencilik ve taş ocaklığı	30	16%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	1258	13%
Bilgi ve iletişim	110	12%
Diğer hizmet faaliyetleri	68	9%
İmalat	330	5%
İnşaat	420	4%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	35	4%
Ulaştırma ve depolama	104	2%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	77	2%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	22	2%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	5	2%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	37	0%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0	0%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0	0%
Eğitim	-6	0%
Finans ve sigorta faaliyetleri	-1	-1%
Genel Toplam	2604	5%

Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa ilinde birçok sektör istihdam artışı beklerken istihdam değişimi olacağı yönünde de bilgi vermiştir. İdari ve destek hizmetleri faaliyetleri sektörü istihdam artışı olacağını belirtmesine rağmen değişim olacağını belirtmemiştir. Yine eğitim sektörü istihdam değişimi noktasında azalışa giderken net değişim olmayacağı ortaya çıkmıştır.

Bunun yanı sıra Gayrimenkul faaliyetler yüzde 42 ile net istihdam değişimi olacağını belirtmiştir ve sayısal olarak 114 kişilik bir değişim söz konusudur. Bunu sırasıyla yüzde 16 ile madencilik ve Taş ocaklığı sektörü, yüzde 13 ile Toptan ve Perakende ticaret sektörü takip etmektedir.

Meslek gruplarına göre net istihdam değişimlerine baktığımızda istihdam azalışı beklenen meslek grubu iki tanedir. Türkiye genelinde tüm meslek gruplarında istihdam artışı beklenmektedir.

Tablo 55: Meslek Grupları İtibariyle Net İstihdam Değişim Oranları

Meslek Grupları	Net İstihdam Değişimi	Net İstihdam Değişim Oranı
Nitelik Gerektirmeyen Meslekler	617	4%
Tesis Ve Makine Operatörleri Ve Montajcılar	390	4%
Hizmet Ve Satış Elemanları	165	2%
Sanatkarlar Ve İlgili İşlerde Çalışanlar	424	7%
Profesyonel Meslek Mensupları	105	2%
Büro Hizmetlerinde Çalışan Elemanlar	653	18%
Teknisyenler, Teknikerler Ve Yardımcı Profesyonel Meslek Mensupları	138	4%
Yöneticiler	4	1%
Nitelikli Tarım, Ormancılık Ve Su Ürünleri Çalışanları	109	49%
Genel Toplam	2604	5,0%

Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa'da meslek grupları itibariyle net istihdam değişiminde hiçbir meslek grubunda azalış olduğu görülmemektedir. Net istihdam değişim oranının en yüksek olduğu oran yüzde49 ile Nitelikli tarım, ormancılık ve su ürünleri meslek grubudur ve bunu yüzde 18 ile Büro hizmetlerinde çalışan elemanlar meslek grubu takip etmektedir.

Meslek gruplarında net istihdam değişimine sayısal olarak baktığımız zaman en fazla değişim 653 ile Büro hizmetlerinde çalışanlar meslek grubu, sonra sırasıyla 617 kişilik değişim ile Nitelik gerektirmeyen meslekler izlemektedir.

En düşük artışın beklendiği yöneticiler meslek grubunda ise 4 kişilik artış yüzde 1'lik bir dilime tekabül etmektedir.

Türkiye genelinde de en yüksek oranda sanatkârlar ve ilgili işlerde çalışanlar meslek grubunda istihdam artışı beklenmektedir. Daha sonra tesis ve makine operatörleri ile hizmet ve satış elemanları gelmektedir.

Tablo 56: Net İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen İlk 10 Meslek

Net İstihdam Artışı Beklenen Meslekler	Net İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Beden İşçisi (Temizlik)
Beden İşçisi (İnşaat)	Beden İşçisi (İnşaat)
Beden İşçisi (Temizlik)	Beton Ve Betonarme Kalıpcısı
Şoför-Yük Taşıma	Sıhhi Tesisatçı/Isıtma Ve Sıhhi Tesisatçı
Beden İşçisi (Genel)	Sıvacı (Çimento Alçı)
Temizlik Görevlisi	Sıvacı
Bahçıvan	Taş Ve Tuğla Duvarcısı/Yapı Duvarcısı
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Soğuk Demirci
Servis Şoförü (Okul)	Beden İşçisi (Genel)
Boru Döşemecisi	Diğer Boyacılar (İnşaat Ve Bakım Hariç)

Kaynak: İPA 2015

En fazla istihdam artışı beklenen meslekler ile en fazla istihdam azalışı beklenen mesleklerin içerisinde İnşaat sektörüne ait mesleklerin ağırlığı dikkat çekicidir. İstihdam artışı ve azalışı beklenen meslekler daha çok aynı sektör olan İnşaat sektörüne aittir. Bu sektörde sirkülasyonun çok olması böyle bir sonucu doğurmaktadır.

Mesleklerdeki istihdam artışı veya azalışının olacağının bilinmesi işgücü piyasasının hareketliliğinin sağlanması açısından önemli bir analizdir. Bu çalışma ile doğru ve kalıcı istihdamın sağlanmasına ve kaynakların verimli kullanılmasına rehberlik ve veri kaynağı teşkil etmek amaçlanmaktadır. Toplam 170 farklı meslekte 3355 kişilik istihdam artışı beklenirken, 58 farklı meslekte de 750 kişilik istihdam azalışı beklenmektedir.

Tablo 57: Özelliklerine Göre İşyerlerinin Net Artış Beklediği Meslekler

Vardiyalı Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	İhracat Yapan İşyerlerinin Pozitif yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler	Kısmi Çalışma Yapan İşyerlerinin Pozitif yönde Net İstihdam Değişimi Beklediği Meslekler
Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı	Raf Üretim İşçisi	Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi
Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi	Paketleme İşçisi (Cam)	Servis Şoförü (Okul)
Beden İşçisi (İnşaat)	Mermer İşçisi	Beden İşçisi (Temizlik)
İnşaat Ustası	Sır Üstü Dekorlamacı	İnşaat Ustası
Paketleme İşçisi (Cam)	Konfeksiyon İşçisi	Mermer İşçisi
Garson (Servis Elemanı)	Satış Danışmanı	Satış Danışmanı
Beden İşçisi (Temizlik)	Asfalt Plenti Operatörü	Hemşire
Mermer İşçisi	Karo İmal İşçisi	İş Makineleri Operatörü
Sır Üstü Dekorlamacı	Makine Bakım Onarım Teknisyeni/Makine Bakım Onarımcısı	Beden İşçisi (İnşaat)
Satış Danışmanı	Dokuma Konfeksiyon Makineci	Acil Tıp Teknisyeni

Kaynak: İPA 2015

Net istihdam artışı veya azalışı beklenen meslekler işyerlerinin özelliklerine göre değişiklik göstermektedir.

Örneğin net istihdam artışı beklenen ilk meslek Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı mesleği iken bu vardiyalı çalışma yapan ve part-time çalışma yapan işyerlerinde de aynıdır. Fakat ihracat yapan firmalar bazında ilk sırada Raf Üretim İşçisi yer almaktadır. Benzer şekilde net istihdam azalışı olan tüm meslekleri işyerleri özelliklerine göre sıralandığında da oluşmaktadır. Bu çalışma bize işyerlerinin özelliklerine göre ihtiyaçları doğrultusunda istihdam artışı veya azalışı beklenen mesleklerin değişebileceğini diğer bir deyişle ihtiyacın mesleğe yansıtacağını göstermektedir.

İstihdam artış/azalış beklentisi bölümünde buraya kadar istihdam artış/azalış beklenen kişi sayısına ve özelliklerine ilişkin veriler sunulmuştur. Bu tabloda ise istihdam artışı/azalış bekleyen veya fikri olmayan işyerlerine ilişkin verilere yer verilecektir.

Tablo 58: Sektörlere Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

Sektörler	İstihdam Artışı %	İstihdam Azalışı %	Fikrim Yok	İstihdam Değişmeyecek
Madencilik ve taş ocaklığı	8%	8%	75%	8%
İmalat	11%	2%	61%	26%
Elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtımı	0%	0%	67%	33%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	0%	0%	100%	0%
İnşaat	9%	4%	74%	14%
Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı	12%	3%	63%	22%
Ulaştırma ve depolama	5%	1%	83%	11%
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	14%	4%	63%	20%
Bilgi ve iletişim	50%	0%	20%	30%
Finans ve sigorta faaliyetleri	0%	11%	44%	44%
Gayrimenkul faaliyetleri	18%	0%	53%	29%
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	19%	7%	57%	18%
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	4%	1%	84%	10%
Eğitim	3%	6%	78%	13%
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	17%	1%	63%	19%
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	17%	0%	83%	0%
Diğer hizmet faaliyetleri	9%	2%	73%	16%
Genel Toplam	10%	3%	69%	18%

Kaynak: İPA 2015

Sektörlere göre Şanlıurfa'daki işverenlerin istihdam artışı-azalışı beklediği ya da değişiklik olmayacağını belirttiği ya da fikrim yok diye bahsettiği işyeri oranları Tablo 58'de görülmektedir.

Araştırma kapsamına giren Şanlıurfa'daki işyerlerinin yaklaşık yüzde 69'unun geleceğe ilişkin bir fikri veya öngörüsü bulunmamaktadır. Türkiye genelinde ise bu oran yaklaşık yüzde 42'dir. Yine Şanlıurfa'da işyerlerinin yaklaşık yüzde 18'i istihdamının değişmeyeceğini belirtirken bu oran Türkiye genelinde yüzde

38,6'dır. Şanlıurfa ilinde her on işyerlerinden biri geleceğe pozitif şekilde bakarak istihdamlarının artacağını tahmin ederken sadece yüzde 3'ü istihdamlarında azalış beklentisi içindedir. Türkiye genelinde ise yüzde 16,4'ü istihdam artışı beklerken, yüzde 3,2'si istihdam azalışı beklemektedir.

Sektörel olarak bakıldığında ise; Şanlıurfa'da en yüksek oranda istihdam artışı bekleyen sektör yüzde 50 ile Bilgi ve iletişim sektörü iken en çok azalış Finans ve Sigorta Faaliyetleri sektöründe yüzde 11 oranındadır. Araştırmada dikkat çeken bir diğer nokta ise Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri sektöründe ne artış ne de azalış olacağının belirtilmemiştir. Bu sektörde değişim olmayacaktır.

Bunun yanı sıra istihdam azalışını en çok bekleyen sektör olan Finans ve Sigortacılık Faaliyetleri sektörü istihdam değişmeyecek diye en yüksek sektördür yüzde 44 ile.

Tablo 59'da Şanlıurfa ilindeki işyerlerinin özelliklerine göre istihdam beklentileri değerlendirilmiştir.

Tablo 59: İşyeri Özelliklerine Göre İstihdam Artış/Azalış Beklentisi

İşyeri özellikleri	İstihdam Artışı Bekleyen İşyeri %	İstihdam Azalışı Bekleyen İşyeri %	Fikrim Yok İşyeri%	Değişmeyecek Olan İşyeri %
İhracat Yapan İşyeri	18,8%	2,9%	61,0%	17,2%
Vardiyalı Çalışma Yapan İşyeri	15,5%	2,4%	55,8%	26,2%
Kısmi Çalışma Yapan İşyeri	22,6%	2,9%	62,6%	11,9%

Kaynak: İPA 2015

Şanlıurfa ilindeki işyerlerinden belirli özelliğe sahip olanların istihdam beklentilerine bakıldığında hepsinin birbirine yakın özellikler içinde olduğu görünmektedir. İhracat yapan işyerleri, Vardiyalı çalışma yapan işyerleri ve kısmi zamanlı çalışma yapan işyerlerinin yarısında fazlası istihdam değişimi için fikrim yok demişlerdir. Bunun haricinde kalan kısımda en çok istihdam artışı yapacağını belirten işyeri tipi yüzde 22,6 ile kısmi zamanlı çalışma yapan işyeridir. En fazla istihdam azalışının olduğu işyeri ise yüzde 2,9 ile Kısmi zamanlı çalışma yapan işyeri ve İhracat yapan işyeri olduğu görülmektedir. Yüzde 26,2 ile vardiyalı çalışma yapan işyeri değişim olmayacağı yönünde bilgi vermiştir.

SONUÇ

Şanlıurfa İli İşgücü Piyasası Analizi raporunun temel yaklaşımı işsizliğin azaltılması ve istihdamın artırılmasına yönelik politikaların geliştirilmesine yardımcı olmaktır. Bu doğrultuda ele alınacak temel husus işgücü arzı ve talebi arasındaki eşleşme, diğer bir ifade ile dengesizliktir. Dengesizliği ortaya çıkartabilmek için ilin işgücü arz ve talep yapılarının birlikte ele alınarak analiz edilmesi gerekmektedir.

Giriş bölümünde de açıklandığı gibi ilin işgücü piyasasını etkileyen değişkenler eldeki mevcut veriler kullanılarak analiz edilmiştir. Bu verilerin önemli bir TÜİK ve İŞKUR'dan alınmıştır.

Talep boyutunun tespiti için özel bir araştırma düzenlenmesine rağmen bu araştırmanın da kısıtları mevcuttur. En önemli kısıt araştırmanın temelini oluşturan adres listesinden kaynaklanmaktadır. Adres listesi güncelleştirilmesine ve araştırma 10+çalışanı olan işyerlerini kapsayacak şekilde düzenlenmesine rağmen, 1-9 çalışanı olan işyerlerine ciddi oranda kayma ile karşılaşmıştır. 10+ işyerlerinden 1-9'a kayma, 10 kişiden az çalışanı olan işyerlerinin de büyüme olasılığının olduğunu ortaya koymaktadır, fakat bu olasılığı ölçebilecek veri seti mevcut değildir.

Diğer bir önemli kısıt ise Türk işgücü piyasasının yapılanmasından kaynaklanmaktadır. Türkiye'de kayıt dışı çalışma oranı çok yüksektir. İşverenlerin çalışanlarına yönelik araştırmalarda sadece kayıtlı elemanlarını bildirdiği, kayıt dışı çalışanlarına dair bir bilgi vermedikleri bilinen bir olgudur.

Araştırmanın diğer bir kısıt da işverenlerden mesleklerle ilişkin yeterli bilgiyi ayrıntılı almada problem yaşanmasıdır. Bu durum özellikle kendini beden işçiliği mesleğinde yoğun olarak hissettirmektedir. İşverenlerin genel eğilimi temizlik, taşıma ve inşaat işlerine yönelik meslekleri tek bir kalem altında, beden işçisi olarak bildirmeleridir. Ayrıca birçok işveren vasıflı çalışanlarını da beden işçisi(genel) olarak kaydını yaptırdıkları bu araştırmanın diğer önemli ayrıntısıdır. Mesleklerle yönelik diğer bir kısıt da Meslekler Sözlüğünde bazı mesleklerin tanımlanmasındaki eksikliklerdir. Bazı meslekler Sözlükte yer almamaktadır. Tüm bu kısıtlara rağmen gerçekleştirilen Talep Araştırması bu güne kadar tüm iller itibarıyla karşılaştırmaya imkan sağlayacak şekilde standartlaştırılmış bir araştırmadır ve zengin bir bilgi tabanına sahiptir.

Şanlıurfa'da bulunan işyerleri daha çok asgari düzeyde genel lise mezunu çalışan aramaktadır. Kadınlar arasında özellikle diplomasızlık durumu erkeklerle göre çok daha yaygındır. Bu yapının işgücü piyasasını derinden etkilemesi kaçınılmazdır. Eğitim oranlarının düşüklüğü işgücü piyasasına girişi zorlaştırmamaktadır. Şanlıurfa ilinde nüfusun kırsal alandaki yoğunluğu tarım sektöründe ücretsiz çalışmayı da beraberinde getirmekte ve bu durum istihdam oranının Türkiye ortalamasına üstünde olmasını sağlamakta ve bir nevi işsizliği de perdelemektedir.

Geçen yıllarda bölgede istihdam oranı artarken, işsizlik oranı azalmaktaydı 2013 verilerinde ise istihdam oranı ve işgücüne katılım oranı bir önceki yıla göre artarken işsizlik oranı da artmıştır. İşsizlik oranının artmasındaki etken Suriye'den gelen göçmen insanların işgücüne ucuz işçi olarak katılmasıdır. 2013 yılı TÜİK verilerine göre il işsizlik oranı % 16,3'tür. İşgücüne katılım oranı %38,7'tir.

İstihdam oranı %32,4'tür. İŞKUR'a kayıtlı işsizler incelendiğinde Şanlıurfa ilinde yine beden işçisi mesleği geçen yıl en fazla iken bu yıl çağrı merkezi sektöründe artan talep sonrası en çok aranan meslek Çağrı merkezi/Müşteri hizmetleri Görevlisi mesleği en fazla olduğu görülmektedir. Şanlıurfa'nın işsizlik oranı Türkiye ortalamasının üstündedir.

2014 yılı talep araştırması sonuçlarına göre toplam çalışanların sadece %14'ü kadındır. Bu oran 2015 yılı talep araştırmasında artarak %11,7'ye düşmüştür. Kadın çalışanların görece olarak ağırlıklı çalıştıkları sektörler insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri sektörleri, Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı gibi sektörlerdir. Erkek ağırlıklı olmasına rağmen örneğin İmalat sektöründe kadın çalışanların meslekleri, belirli bir eğitim düzeyinden ziyade, belirli beceri isteyen mesleklerdir.

Araştırma sonuçlarına göre kadınların ve erkeklerin yoğunlukla yer aldığı meslek türü Temizlik Görevlisi mesleğidir. Bu meslek türü belirli bir eğitim ve beceri istemeyen mesleklerdir. Bu meslekler en fazla icra edilen mesleklerdir. Daha sonra beden işçisi(temizlik), beden işçisi(genel) meslekleri gibi meslekler gelmektedir. Kadınlarda biraz farklılık oluşmuştur. Kadınlarda ikinci sırada yer alan meslek Çağrı merkezi/müşteri temsilcisi mesleğidir ve bunun için en az genel lise mezunu şartı aranmaktadır.

İŞKUR istatistiklerine göre toplam işe yerleştirmelerin bir önceki yıla düşük çıktığı gözlenmiştir. İşe yerleştirmelerde beden işçisi(genel) ve Dokuma Konfeksiyon Makinacı meslekleri bir önceki yıla beraber ilk sırayı alırken bu yıl müşteri hizmetleri görevlisi/asistanı mesleği ön plana çıkmaktadır. Kadınların işe yerleştirilmelerinde kurslar vasıtasıyla yapılan işe yerleştirmeler önemli yer tutmaktadır. Kurslar vasıtasıyla yapılan yerleştirmelerin yarıya yakını kadınlar oluşturmaktadır. Kadın istihdamı ile ilgili hedeflere il özelinde

ulaşmak oldukça zordur. Bunun için kadınların eğitim seviyesinin artırılması ve düşük eğitim seviyesine sahip kadınların da istihdamına yönelik teşviklerin ve girişimcilik programlarının geliştirilmesi gerekliliktir.

Talep boyutu itibariyle, araştırma sonuçlarına göre Şanlıurfa ilinde 10+ özel sektör yerel birim işyerlerinde çalışanlar sayısına göre lokomotif sektör İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüdür.

Açık iş oranları itibariyle Toptan ve perakende ticaret; motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektörüdür.

Araştırmanın yapıldığı tarih itibariyle işyerleri Şanlıurfa genelinde 447 açık iş bildirmişlerdir. Açık işlerin sektörlere göre dağılımına bakıldığında, açık işlerin en çok toptan ve perakende ticaret; Motorlu kara taşıtlarının ve motosikletlerin onarımı sektöründe olduğu görülmektedir. Bu sektörü İmalat, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri ile inşaat sektörleri izlemektedir. İlk 3 sırada yer alan sektörlerin ağırlığının oldukça yüksek olması bu sektörlerin açık işlerde lokomotif olduğunu göstermektedir. Buna paralel olarak diğer sektörlerin ağırlıkları ise çok düşüktür. Açık iş oranının yüksekliğinin iki anlamı vardır. Ya istihdamda yaşanan yüksek artış, doldurulması gereken işler yaratmaktadır; ya da yüksek bir eleman devri nedeniyle yüksek açık iş yaşanmaktadır.

Ana meslek grupları itibariyle en yüksek açık iş oranının olduğu grup Büro hizmetlerinde çalışanlar meslek grubudur. İkinci sırada Nitelikli tarım, Ormanlık ve su ürünleri çalışanları yer almaktadır. Meslekler itibariyle de açık işin en fazla olduğu meslek Dokuma Konfeksiyon Makinacı mesleğidir. Bunu sırasıyla Beden işçisi(Genel), Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Çağrıkı merkezi Müşteri Temsilcisi takip etmektedir. Temininde en çok zorluk çekilen meslekler sırasıyla Müşteri Hizmetleri Görevlisi/Asistanı, Çağrı Merkezi Müşteri Temsilcisi, Elektrikçi(Genel) ve Boru Döşemecisi meslekleridir.

İlde açık işlerde işverenlerin aradıkları elemanlarda istenilen eğitim düzeyine verdikleri “Genel Lise” cevabı dikkat çekicidir. Beden işçisi (genel) belirli bir eğitim ve beceri istemeyen meslek olmasına rağmen bu meslek için de istenen eğitim düzeyi sorusuna verilen cevap “fark etmez” değil “lise altı” olmuştur. Bunun arkasında işverenlerin belirli bir eğitim düzeyine sahip olmalarını istemeleri etkindir.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin bulunmama nedenleri sıralaması da bu görüşü teyit etmektedir. İşverenlerin büyük çoğunluğu beceriye/niteliğe sahip eleman olmaması belirtmişlerdir.

İkinci sırada elemanların yeterli iş tecrübesine uygun eleman olmaması, üçüncü sırada Bu meslekte yeterli başvuru yapılmaması gelmektedir. Becerilerin geliştirilerek işverenlerin istekleri doğrultusunda açık işlerin karşılanması bu mesleklere ve yukarıda belirtilen meslek gruplarına yönelik eğitim programlarını öncelikli hale getirmek gerekmektedir.

Araştırmaya cevap veren işyerlerinin istihdam artışı beklenmektedir. En çok istihdam artışı bekleyen işyerleri bilgi ve iletişim sektörüdür. Bunu mesleki, teknik ve bilimsel faaliyetler ve Gayrimenkul faaliyetler sektörü takip etmektedir.

Sanayi sektörünün ihtiyaç duyduğu nitelikli ara kademe insan gücünün yetiştirilmesi, ekonomik kalkınmanın hızlandırılmasına katkı sağlanması amacıyla; dar meslek alanları yerine geniş tabanlı

sektörel eğitimin verildiği, modüler yapıyla esneklik özelliğine sahip ve çalışma yaşamının ihtiyaçlarına cevap verebilen bir mesleki ve teknik eğitim sistemi hedeflenmelidir. Verilecek eğitimlerin gerçekten nitelikli olması, işletmelerin ihtiyaç duyduğu becerileri kazandırması ve istihdam garantili olması gerekir. Bu amaçla verilecek eğitimlerin biçim ve içerik açısından belirlenmesi noktasında mesleki eğitim uzmanlarının yanı sıra ilgili alanlardan işveren temsilcilerinin görüşlerinin alınması çok önemlidir.

İlde dikkat çeken diğer bir husus da Suriye’de yaşanan sorunlardan dolayı Şanlıurfa’da bulunan Suriyeli nüfustur. Oradan buraya göç eden ucuz işçilik Şanlıurfa işgücü piyasasını etkileyen büyük bir unsur olmuştur. Bundan dolayı ilde yüksek bir kayıtdışı istihdamın olduğuna dair kanaat oluşturmaktadır. Hem kayıt dışılığın önlenmesinde hem de devrimin tekrar sağlanması ve işyerleri için maliyetlerinin azaltılmasında da İŞKUR’a görev düşmektedir; işletmelerin eleman alımlarında İŞKUR’u daha fazla kullanmaları için oluşturulmuş olan teşvik sistemlerini işverenlere daha etkili yollarla anlatmak ve işe yerleştirilen elemanların takibini daha etkin yapmak gerekmektedir.

KAYNAKÇA

Ekonomi Bakanlığı İstatistikleri

İŞKUR, İstatistik Yıllıkları

Kalkınma Bakanlığı İstatistikleri

MEB, İstatistik Yıllıkları

SGK, Aylık İstatistik Bülteni

TOBB İstatistikleri

TÜİK, Adrese Dayalı Nüfus İstatistikleri

TÜİK, Hanehalkı İşgücü Anketleri

DPT (2007) Dokuzuncu Kalkınma Planı (2007-2013) İşgücü Piyasası, Özel İhtisas Komisyonu Raporu, Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara.

EKLER

Ek 1- 2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu

2015 YILI İŞGÜCÜ PİYASASI ARAŞTIRMASI

2015 YILI İPA İŞYERİ BİLGİ FORMU

Sayın İşyeri Yetkilisi,

Türkiye İş Kurumu (İŞKUR) tarafından gerçekleştirilecek olan işgücü piyasası araştırması ile ilimizde istihdam ve işsizlik sorununun çözümü için işgücünün yapısı, sektörler bazında personel, eğitim, nitelik vb. ihtiyaçlarının belirlenmesine yönelik bilgi derlenmesi amaçlanmaktadır.

Bilgi Verme ve Gizlilik

1- Kurum ve kuruluşlardan alınan bu bilgiler, yalnızca istatistiksel çalışmalarda kullanılmak amacıyla toplanmakta olup, gizliliği 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu ile teminat altına alınmıştır. Kanun uyarınca sizden alınan bu bilgilerden şahsınıza özel olanlar; idari, adli ve askeri hiçbir organ, makam, merci veya kişiye verilemez, istatistik amacı dışında kullanılamaz.

2- 4904 sayılı Türkiye İş Kurumu Kanunu'nun 21 inci maddesi gereğince Kurum tarafından, kamu ve özel kesim işyerlerinden iş ve işgücü konularında bilgi istenildiğinde, belirtilen süre içinde bilgi verilmesi zorunludur. Bildirim yükümlülüğüne aykırı hareket eden özel kesim işyerlerine (3.350 TL) **üçbinüçyüzelli Türk Lirası İdari Para Cezası** verilir.

3- İşverenlerden toplanan bilgiler, Kurum hizmetlerinden başka amaçla kullanılamaz. İkinci fıkraya aykırı davranışlar hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 136 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Kapsam

İşyeri Bilgi Formunun, işyeri sahibi veya ortakları, insan kaynakları, personel, işyeri veya muhasebe müdürleri tarafından doldurulması önerilmektedir. Yukarıdaki açıklamalar doğrultusunda bilgi formunu doldurarak verdiğiniz bilgiler ve çalışmaya yapmış olduğunuz katkılardan dolayı teşekkür eder, saygılar sunarız.

İŞYERİ BİLGİLERİ

SGK İşyeri Sicil Numarası :

Örnek No :

İşletmenin Yasal Unvanı :

ADRES BİLGİLERİ

İL /İLÇE	:	
MAHALLE	:	
Cadde/Sokak	:	
İÇ/DİŞ KAPI NO	:	
TELEFON/FAKS/E-POSTA	:	

FORMU CEVAPLAYAN İŞYERİ YETKİLİSİNİN

Adı-Soyadı:	Unvanı :
Tarih :	Telefonu :
E-Posta :	İmza/Kase:

Bu kısım Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüğü'nde Bilgi Formunun uygulamasından sorumlu olan "kamu görevlilerince" doldurulacaktır.

BU İŞYERİ BİLGİ FORMU ZİYARETÇİ VE KOORDİNATOR EL KİTABI OKUNDUKTAN SONRA UYGULANMIŞ VE VERİ GİRİŞİ ZİYARETÇİ VE KOORDİNATÖR EL KİTABINA UYGUN YAPILMIŞTIR. ARZ EDERİM.

	ZİYARETÇİ	KONTROLÖR	VERİ GİRİŞ PERSONELİ
Adı-Soyadı			
Tarih-İmza			

1) İşyerinizin kuruluş tarihini yıl olarak belirtiniz.

.....

2) İŞKUR'un hizmetlerinden faydalanıp faydalanmadığınızı belirtiniz.

(Cevabınız Hayırsa 4. Soruya geçebilirsiniz)

Evet ☐ Hayır ☐
↓
(.....) Yılından bu yana

3) İŞKUR'un hangi hizmetlerinden faydalandığınızı belirtiniz.

(Birden fazla seçenek işaretlenebilir)

Eleman Talebi ☐ İşbaşı Eğitim Programları ☐ Çalışanlara Yönelik Eğitim ☐

İşbirliği ile Mesleki Eğitim (Kurs) ☐ Kısa Çalışma Ödeneği ☐

Mevzuat Danışmanlığı ☐ İşveren Danışmanlığı ☐

4) İşyerinizde vardiyalı çalışma yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

5) İşyerinizde ihracat yapılıp yapılmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

6) İşyerinizde kısmi (part-time) çalışmanın var olup olmadığını belirtiniz.

Evet ☐ Hayır ☐

BÖLÜM I-MEVcut İSTİHDAM

7) İşyerinizde çalışmakta olan mevcut personeli fiilen yaptıkları işlere göre sıralayınız?

[illegible]

BÖLÜM II-AÇIK İŞLER 8)Şu an işyerinize herhangi bir yolla eleman arıyor musunuz? 8.1)Eleman aramıyoruz 9.Soruya geçiniz.

[illegible]

*En önemli 3 beceriyi 1'den başlayarak SIRALAMA yapınız. (1-En önemli)

****Kullandığımız arama kanallarından HERHANGİ 3 tanesini işaretleyiniz.**

BÖLÜM III - 30 NİSAN 2016 TARİHİ İTİBARIYLA ÇALIŞAN SAYISINDA NET DEĞİŞİKLİK OLACAĞI DÜŞÜNÜLEN MESLEKLER

9) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam artışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	9.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	10. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	10. soruya geçiniz.
9.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam artışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?				
Net istihdam ARTIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler				Net sayısal artış
10) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde herhangi bir meslekte net istihdam azalışı bekliyor musunuz?	Evet	☐	⇒	10.1'e geçiniz.
	Hayır	☐	⇒	11. soruya geçiniz.
	Fikrim Yok	☐	⇒	11. soruya geçiniz.
10.1) 30 Nisan 2016 tarihi itibarıyla işyerinizde çalışan sayısında net istihdam azalışı olacağını düşündüğünüz meslekleri belirtiniz?				
Net istihdam AZALIŞI olacağını düşündüğünüz meslekler				Net sayısal azalış

BÖLÜM IV - ELEMAN TEMİNİNDE GÜÇLÜK ÇEKİLEN MESLEKLER

11) Son 1 yıl içerisinde işyerinizde eleman temininde güçlük çektiğiniz meslekleri ve bu mesleklerde temininde güçlük çektiğiniz eleman sayısını belirtiniz?

11.1) Eleman temininde güçlük çektiğimiz meslek yolu Görüşme Bismillir. TEŞEKKÜRLER.

[illegible]

*Birden Fazla Seçenek İşaretlenebilir.

2015 Yılı İşgücü Piyasası Araştırmasına yaptığınız katkıdan dolayı teşekkür ederiz.

İşverenin görüşleri:

Ziyaretçinin görüşleri:

Ek 2 - Örnekleme Yapılan İller Listesi ve Örnek Sayıları

Tamsayım Yapılan İller	10+ İstihdamlı İşyeri Sayısı	2-9 İstihdamlı İşyeri Sayısı	Toplam
ADANA	4.255	240	4.495
ADIYAMAN	800	22	822
AFYONKARAHİSAR	1.375	59	1.434
AĞRI	461	9	470
AKSARAY	785	29	814
AMASYA	627	27	654
ARDAHAN	95	5	100
ARTVİN	343	21	364
AYDIN	1.962	116	2.078
BALIKESİR	2.252	135	2.387
BARTIN	421	22	443
BATMAN	1.039	16	1.055
BAYBURT	99	3	102
BİLECİK	431	23	454
BİNGÖL	541	6	547
BİTLİS	433	8	441
BOLU	629	36	665
BURDUR	507	31	538
ÇANAKKALE	988	60	1.048
ÇANKIRI	253	15	268
ÇORUM	1.043	36	1.079
DENİZLİ	2.961	148	3.109
DİYARBAKIR	2.502	56	2.558
DÜZCE	1.028	24	1.052
EDİRNE	715	52	767
ELAZIĞ	1.310	38	1.348
ERZİNCAN	393	11	404
ERZURUM	1.199	40	1.239
ESKİŞEHİR	2.068	115	2.183
GAZİANTEP	3.435	207	3.642
GİRESUN	842	26	868
GÜMÜŞHANE	192	3	195
HAKKARİ	201	8	209
HATAY	2.208	128	2.336
IĞDIR	238	6	244
ISPARTA	675	54	729
KAHRAMANMARAŞ	1.805	59	1.864
KARABÜK	458	26	484
KARAMAN	486	26	512
KARS	279	14	293
KASTAMONU	701	36	737
KAYSERİ	3.307	153	3.460

KIRIKKALE	405	32	437
KIRKLARELİ	658	47	705
KIRŞEHİR	377	13	390
KİLİS	172	5	177
KONYA	4.466	200	4.666
KÜTAHYA	1.106	46	1.152
MALATYA	1.431	52	1.483
MANİSA	2.331	125	2.456
MARDİN	1.333	21	1.354
MERSİN	3.638	180	3.818
MUĞLA	2.537	231	2.768
MUŞ	426	10	436
NEVŞEHİR	780	23	803
NİĞDE	535	34	569
ORDU	1.313	52	1.365
OSMANİYE	897	34	931
RİZE	808	35	843
SAKARYA	1.984	113	2.097
SAMSUN	2.246	119	2.365
SİİRT	369	12	381
SİNOP	370	16	386
SİVAS	1.129	53	1.182
ŞANLIURFA	2.365	62	2.427
ŞIRNAK	613	5	618
TEKİRDAĞ	2.447	108	2.555
TOKAT	918	32	950
TRABZON	2.283	92	2.375
TUNCELİ	152	5	157
UŞAK	889	35	924
VAN	1.194	23	1.217
YALOVA	581	35	616
YOZGAT	613	29	642
ZONGULDAK	1.014	62	1.076
Tamsayım Toplam	88.722	4.090	92.812
Örnekleme Yapılan İller	10+ Örneklem İşyeri Sayısı	2-9 İşyeri Sayısı	Toplam
ANKARA	6.911	979	7.890
ANTALYA	4.289	444	4.733
BURSA	2.931	427	3.358
İSTANBUL	8.493	3.311	11.804
İZMİR	6.276	750	7.026
KOCAELİ	4.201	210	4.411
Örnekleme Toplam	33.101	6.121	39.222
Genel Toplam	121.823	10.211	132.034

Ek 3- Tanım ve Kavramlar Sözlüğü

Açık İş: Kuruma işverenlerden intikal eden işçi istemidir.

Açık İş: İşveren tarafından hemen veya yakın gelecekte doldurulmak istenen ve işverenin işyeri dışından uygun bir adayın bulunması için aktif adımları attığı yeni yaratılan, boş veya boşalacak iştir. (EUROSTAT) . Bu tanıma göre açık iş muhakkak işyeri dışına açılmalıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında derlenen açık işler bu kapsamdadır.

Açık İş Oranı: Açık işlerin, açık işler ile mevcut çalışanların sayısının toplamına bölünmesi ile elde edilen bir orandır. Temel olarak, işyerleri tarafından fiilen doldurulmak istenen ve bu doğrultuda gerekli girişimlerin yapıldığı pozisyonları göstermektedir. İşyerinde çalışanlar yardımıyla doldurulmayı bekleyen pozisyonlar ise açık iş kavramı kapsamında yer almamaktadır. İşgücü arzına ilişkin işsizlik oranına kıyasla işgücü talebinin bir göstergesi olarak ekonominin konjonktürel hareketlerine dair daha kullanışlı bir göstergedir. Örneğin ekonominin büyüme dönemlerinde açık iş oranında nispi olarak yükseliş görülürken, açık iş oranının gerilediği dönemler ekonomide yavaşlama işareti olarak değerlendirilmektedir.

Aktif Kayıt: Son işlem tarihinden itibaren 18 ay süre ile işe gönderilmek üzere hazır olan kayıttır.

Başvuru: İş arayanların, gereksinimlerinin karşılanması için Kurum il Müdürlüklerine doğrudan yaptıkları müracaatlardır. (İŞKUR)

Beceri: Eğitim, öğretim ve deneyimin ürünü olan beceri, ilişkin olduğu konudaki bilgiyle bir araya geldiği zaman uzman kişinin niteliğini oluşturur. Beceri, genel olarak iş ve görevleri başarabilmek için gerekli olan sistematik zihinsel ve fiziksel eylemleri, yatkınlıkları, etkinlikleri ifade eder.

Beceri Açığı: Beceri açığının yapısı ve düzeyini belirtir. İşgücü piyasasında becerili işgücüne ihtiyacın, mevcut işgücü arzından ne kadar fazla olduğunu gösterir. Dünyanın birçok ülkesinde işgücü piyasaları, artan işsizlik, yetersiz eğitilmiş personel, ekonomik ve teknolojik koşulların hızla değişmesi ve bu değişime ayak uydurma güçlükleri gibi sorunlarla karşı karşıyadır. beceri açığının nedenleri arasında, (1) iş gereksinimleriyle karşılaştırıldığında yetersiz kalan ehliyetler, (2) Ehliyetlerle karşılaştırıldığında yetersiz kalan işler, (3) İşsizlik, gizli işsizlik, (4) sayısal olarak becerili işçi açığı yer alır.

Beceri Eksiği: İşgücünün sahip olduğu genel uzmanlığın işin gerekleriyle uyumsuzluğudur.

Beceri İhtiyacı: Belirli bir organizasyon, sektör veya ulusal ekonomide, farklı türdeki faaliyet, iş veya mesleki rol için gereksinim duyulan beceridir.

Çalışma Çağındaki Nüfus: İşgücü+ İşgücüne dâhil olmayanlar

Genç İşsizlik: Gelişmişlik seviyesine bakmaksızın bir çok ülkede genç işsizliği en önemli politika konusu olarak değerlendirilir. Bu kavramda genç 15-24 yaş grubunu ifade eder.

Genç İşsizlik Oranı : 15-24 yaş grubundaki işsiz sayısının aynı yaş grubundaki işgücü içindeki oranıdır.

$$\text{Genç İşsizlik Oranı} = \frac{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşsiz}}{15 - 24 \text{ Yaş Grubu İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}$$

Genç Nüfus: 15-24 yaş grubundaki nüfustur.

Girişim: Yasal birimlerin oluşturduğu en küçük özellikle mevcut kaynaklarının tahsisi için belirli derecede karar alma özerkliğini kullanarak, mal ve hizmet üreten bir organizasyon birimidir. Girişim, bir veya birden fazla yerde, bir veya birden fazla faaliyet yürütebilir.

Eğitim Durumu: 6 ve yukarı yaştaki tüm fertlerin eğitim durumları hakkındaki bilgilerdir. Uluslararası Standart Eğitim Sınıflaması (ISCED,1997) uygun olarak sınıflandırılmaktadır, ana gruplar aşağıdadır:

1. Okuma yazma bilmeyen
2. Okuma yazma bilip bir okul bitirmeyen
3. İlkokul
4. İlköğretim
5. Ortaokul veya mesleki ortaokul
6. Genel Lise
7. Mesleki veya teknik lise
8. Yüksek öğretim

Eğitim Seviyelerine Göre İşgücü: Bu gösterge toplam işgücünü eğitim durumlarına göre analiz ederken, 25-29 yaş grubundaki yüksek eğitimlilerin işgücü içindeki oranına da özel önem verir.

Eksik İstihdam: Uluslararası Çalışma Örgütü tarafından düzenlenen 16. Çalışma İstatistikçileri Konferansında, mevcut eksik istihdam tanımı, yaşanan ölçüm zorlukları nedeniyle yeniden ele alınarak, eksik istihdam sorununu daha net ortaya koyabilecek “zamana bağlı eksik istihdam” ve “yetersiz istihdam” kavramlarına geçilmesine karar verilmiştir.

İktisadi Faaliyetlere Göre İstihdam: Bu gösterge istihdamın hangi ekonomik faaliyetlerde yer aldığının ifadesidir. İstihdam genelde tarım, sanayi ve hizmetler olarak üç temel iktisadi faaliyete ayrılır. Bu gösterge toplam istihdamın sektörlere göre oransal dağılımını gösterir. Böylelikle sektörlere göre ekonomik gelişmeyi veya daralmayı, trendleri, gelişmiş ve gelişmekte olan ülke ekonomileri arasındaki seviye farkını ortaya koyar. Sektörel istihdam akışları verimlilik analizlerinde çok önemli yer teşkil eder. Toplam verimliliğin artması için, istihdamın daha az verimliliğe sahip sektörlerden daha yüksek verimliliğe sahip sektörlere geçmesi gerekir.

Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev2.0 esas olmak üzere aşağıda yer alan sektörler kapsamı oluşturmaktadır.

A	Tarım, Ormancılık ve Balıkçılık
B	Madencilik ve Taş Ocakçılığı
C	İmalat
D	Elektrik, Gaz, Buhar ve İklimlendirme Üretimi Ve Dağıtımı
E	Su Temini; Kanalizasyon, Atık Yönetimi ve İyileştirme Faaliyetleri
F	İnşaat
G	Toptan ve Perakende Ticaret; Motorlu Kara Taşıtlarının ve Motosikletlerin Onarımı
H	Ulaştırma ve Depolama
I	Konaklama ve Yiyecek Hizmeti Faaliyetleri
J	Bilgi ve İletişim
K	Finans ve Sigorta Faaliyetleri
L	Gayrimenkul Faaliyetleri
M	Mesleki, Bilimsel ve Teknik Faaliyetleri
N	İdari ve Destek Hizmet Faaliyetleri
O	Kamu Yönetimi ve Savunma
P	Eğitim
Q	İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmet Faaliyetleri
R	Kültür, Sanat Eğlence, Dinlence ve Spor
S	Diğer Hizmet Faaliyetleri
T	Hanehalklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri: Hanehalkları Tarafından Kendi Kullanımlarına Yönelik Olarak Ayrım Yapılmamış Mal Ve Hizmet Üretim Faaliyetleri
U	Uluslar Arası Örgütler Ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri

İstihdam Edilenler: Aşağıda yer alan işbaşında olanlar ve işbaşında olmayanlar grubuna dâhil olan kurumsal olmayan çalışma çağındaki tüm nüfus istihdam edilen nüfustur.

İstihdam Oranı: Çalışanların çalışabilir yaştaki nüfusa oranıdır. Ülke ekonomisinin istihdam yaratma gücünü gösterir. Özellikle yaş, cinsiyet ve iktisadi faaliyetlere göre istihdama katılım oranı istihdam politikalarının oluşturulmasında kilit unsurlardır.

$$\text{İstihdam Oranı} = \frac{\text{Toplam İstihdam}}{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Yüksek istihdam oranı ülke ekonomisinin pozitif olarak değerlendirilmesine yol açmasına rağmen, bu gösterge tek başına yeterli değildir. İstihdam oranının değerlendirilmesinde ücretler, çalışma saatleri, kayıt dışı istihdam, eksik istihdam ve çalışma saatleri de önemlidir.

Düşük istihdama katılım oranı ise nüfusun ekonomik faaliyetlere katılmadığını, ekonominin ya yüksek işsizlik oranına ya da çok sayıda ekonomik anlamda aktif olmayan nüfusa sahip olduğunu gösterir.

İş Başında Olanlar: Yevmiyeli, ücretli, maaşlı, kendi hesabına, işveren ya da ücretsiz aile işçisi olarak referans dönemi içinde en az bir saat bir iktisadi faaliyette bulunan kişilerdir.

İş Başında Olmayanlar: İşi ile bağlantısı devam ettiği halde, referans haftası içinde çeşitli nedenlerle işinin başında olmayan kendi hesabına veya işveren olarak çalışanlar istihdamda kabul edilmektedir.

Üretici kooperatifi üyeleri, bir iş ya da meslekte bilgi veya beceri kazanmak amacıyla belirli bir menfaat (aynı ya da nakdi gelir, sosyal güvence, yol parası, cep harçlığı vb.) karşılığında çalışan çıraklar ve stajyer öğrenciler de istihdam halinde olanlar kapsamına dâhil edilmektedirler.

İşe Yerleştirme: İş arayanların Kurumca işe yerleştirilmesidir.

İşgücü: İstihdam edilenler ile işsizlerin oluşturduğu tüm nüfusu kapsar.

$$\text{İşgücü} = \text{İstihdam Edilenler} + \text{İşsizler}$$

İşgücü Arzı: Bireylerin her türden işgücü piyasasına pazarlamak üzere sundukları işgücü toplamıdır. Tanımlanmış bir zaman dilimi (referans dönemi) içinde belirli bir yaş üzerindeki nüfus, işgücü bakımından üç temel gruba ayrılmaktadır; istihdam edilenler, işsizler ve işgücüne dâhil olmayanlar. İstihdam edilenler ve işsizler, birlikte işgücünü oluştururlar.

İşgücü Talebi: İşgücü talebi işverenlerin istihdam etmeyi istedikleri işçi sayısıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması: İŞKUR tarafından 16 Mart - 30 Nisan tarihleri arasında yapılan işyeri ziyaretleri kapsamında “İl İşgücü Piyasası Araştırması İşyeri Bilgi Formu” uygulamasıdır.

İşgücü Piyasası Araştırması Çerçevesi: Maliye Bakanlığı ve SGK kayıtları kullanılarak TÜİK tarafından hazırlanan “Türkiye İşyeri Kayıt Sistemi” üzerinden en güncel veri olan 2013 yılı kayıtlarıdır. İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında çeşitli nedenlerle görüşülemeyen işyerleri için “işyeri cevapsızlık formu” doldurulmuştur.

İşgücü Piyasası: Potansiyel çalışanların emeklerini arz ettikleri, işverenlerin de, ihtiyaç duydukları işgücünü talep ettikleri piyasadır. Çalışanlar öncelikle mesleki olmak üzere işe ilişkin beceri ve yeterliliklerini sunarken karşılığında ücret talep ederler.

İl İşgücü Piyasası: İşgücünün il düzeyinde arz ve talep olduğu pazardır. İl düzeyinde işverenler birçok iş için çeşitli meslek dallarında işçi, çalışanlar da iş talep eder. Bu işler bakımından piyasa, il işgücü piyasasıdır.

İşgücü Piyasası Analizi: Belirli bir yer, bölge ya da ülkenin işgücü piyasasının niteliklerinin ve ayırıcı özelliklerinin incelenip çözümlenmesidir.

İşgücüne Katılım Oranı (İKO): İşgücü katılım oranı bir ekonomide çalışan veya işsiz, ekonomik olarak aktif olan nüfusun çalışabilir yaştaki nüfusa olan oranını ifade eder.

$$\text{İşgücüne Katılım Oranı} = \frac{\text{İşgücü Arzı (İstihdam + İşsiz)}}{\text{Kurumal Olmayan Sivil Nüfus}} \times 100$$

Çalışma hayatına katılımı ölçen bu gösterge, çalışma yaşındaki nüfusun ekonomik olarak aktif olan kesimini gösterir. Ülke mal ve hizmet üretiminde yer alabilecek işgücü arzının büyüklüğü hakkında bilgi verir. Cinsiyet ve

yaş gruplarına ve eğitim durumuna göre işgücüne katılım oranı ekonomik olarak aktif nüfusun yapısı hakkında bir resim çizer.

İşgücüne Dahil Olmayan (İnaktif) Nüfus: İşsiz veya istihdamda bulunmayan kurumsal olmayan çalışma çağındaki nüfustur. Bu gösterge, özellikle kişilerin neden işgücü içinde yer almadıklarını açıklamaları bakımından çok önemlidir. Kişiler , çeşitli nedenlerle işgücü piyasası içinde yer almayabilirler. Çalışmak istedikleri halde kendilerine uygun iş bulamayacakları gibi düşüncelerle iş aramayan kesim potansiyel işsiz olmaları nedeniyle işgücü piyasasını yakından ilgilendiren kavramdır. İşgücüne dahil olmayanlar aşağıdaki gruplara ayrılmıştır.

1. İş Aramayıp Çalışmaya Hazır Olanlar: Çeşitli nedenlerle iş aramayıp, ancak 2 hafta içinde işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.1. İş Bulma Ümidi Olmayanlar: Daha önce iş aradığı halde bulamayan veya kendi vasıflarına uygun bir iş bulabileceğine inanmadığı için iş aramayan ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

1.2. Diğer: Mevsimlik çalışma, ev kadını olma, öğrencilik, irad sahibi olma, emeklilik ve çalışamaz halde olma gibi nedenlerle iş aramayıp ancak işbaşı yapmaya hazır olduğunu belirten kişilerdir.

2. Mevsimlik çalışanlar: Mevsimlik çalışması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

3. Ev işleriyle meşgul: Kendi evinde ev işleriyle meşgul olması nedeniyle iş aramayan ve işbaşı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

4. Eğitim/Öğretime devam ediyor: Bir öğrenim kurumuna, kursa vb. devam etmesi

nedeniyle iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

5. Emekli: Bir sosyal güvenlik kuruluşundan emekli olduğu için iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

6. Çalışamaz halde: Bedensel özür, hastalık veya yaşlılık nedeniyle iş aramayan ve iş başı

yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

7. Diğer: Ailevi ve kişisel nedenler ve bunun dışındaki diğer nedenler ile iş aramayan ve iş başı yapmaya hazır olmayan kişilerdir.

$$\text{İşgücüne Dahil Olmayan Nüfus Oranı} = \frac{\text{Kurumsal Olmayan Sivil Nüfus} - \text{İşgücü}}{\text{Kurumsal Olmayan Nüfus}} \times 100$$

İşsiz: Çalışma yaşında olup, işi olmayan, aktif olarak iş arayan ve çalışmaya hazır kesimi ifade eder. Referans dönemi içinde istihdam halinde olmayan (kâr karşılığı, yevmiyeli, ücretli ya da ücretsiz olarak hiç bir işte

çalışmamış ve böyle bir iş ile bağlantısı da olmayan) kişilerden iş aramak için son dört hafta içinde iş arama kanallarından en az birini kullanmış ve 2 hafta içinde işbaşı yapabilecek durumda olan tüm kişiler işsiz nüfusa dâhildirler. Ayrıca, dört hafta içinde başlayabileceği bir iş bulmuş ya da kendi işini kurmuş ancak işe başlamak ya da işbaşı yapmak için çeşitli eksikliklerini tamamlamak amacıyla bekleyenler de işsiz nüfus kapsamına dahildirler.

İşsizlik Oranı: İşgücü piyasasının en çok bilinen ve medya tarafından da üzerine en çok değinilen göstergesi işsizlik oranıdır. Toplam işsiz sayısının işgücü arzına oranıdır. İşsizliğin değerlendirilmesinde toplam işsizlik oranı tek başına yeterli olmaz. Gelecek planlaması için genç işsizlik ve uzun süreli işsizlik oranlarının da ayrıca dikkate alınması gerekir.

$$\text{İşsizlik Oranı} = \frac{\text{İşsiz}}{\text{İşgücü Arzı}(\text{İstihdam} + \text{İşsiz})} \times 100$$

İşteki Durum: Ücretliler, kendi hesabına çalışanlar, işverenler ve ücretsiz aile işçileri olarak dört kategori altında toplanan işteki durum, işgücü piyasasının dinamiklerini ve ülke ekonomisinin gelişimini gösterir. Gelişen bir ülkede genel olarak beklenen tarım sektöründen sanayi ve hizmet sektörlerine geçişle birlikte, ücretli ve maaşlı çalışanların sayısındaki artış; kendi hesabına ve ücretsiz aile işçisi olarak çalışan sayısındaki azalıştır.

Kayıt Dışı İstihdam: Referans haftasında yaptığı işten dolayı herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kayıtlı olmayanlardır.

Birçok ülkede kayıtdışı istihdam, gelir ve üretim yaratmada önemli bir rol oynar. Kayıtdışı istihdam sosyal güvenlik sisteminin ve yasal yaptırımlarının dışında olmasına rağmen, yüksek nüfus artış hızına veya kentleşmeye sahip ülkelerde bir seçenek olarak karşımıza çıkmaktadır.

Kayıt Dışı İstihdam Oranı: Bu gösterge kayıt dışı istihdamın toplam istihdam içindeki oranı olarak hesaplanmaktadır. Oranın büyüklüğü çalışma hayatının sosyal güvenceden uzaklığı hakkında bilgi verir.

$$\text{Kayıtdışı İstihdam Oranı} = \frac{\text{Kayıtdışı İstihdam}}{\text{Toplam İstihdam}} \times 100$$

Kayıtlı İşsiz: Çalışma yaşında ve gücünde olan, çalışmak isteyen, Kuruma başvurduğunda asgari ücret düzeyinde gelir getirici bir işi olmayan, Kurum tarafından henüz kendisine iş bulunamayan aktif kayıtlardaki kişilerdir. Kayıtlı işgücünden, daha iyi şartlarda iş arayanlar, emeklilerden iş arayanlar ve belli bir iş yerinde çalışmak isteyenler çıkarıldığında geriye kalanlar kayıtlı işsiz sayılmaktadır. (İŞKUR)

Kayıtlı İşgücü: İş arayanlardan aktif kayıtlarda yer alanların tümüdür.

Kurumsal Olmayan Nüfus: Üniversite yurtları, yetiştirme yurtları (yetimhane), huzurevi, özel nitelikteki hastane, hapisane, kışla vb. yerlerde ikamet edenler dışında kalan nüfustur.

Kurumsal Olmayan Çalışma Çağındaki Nüfus: Kurumsal olmayan nüfus içerisindeki 15 ve daha yukarı yaştaki nüfustur.

Mesleklere Göre İstihdam: Meslek sınıflaması olarak kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü, Uluslararası Çalışma Örgütü'nün ISCO-88 Uluslararası Standart Meslek Sınıflandırma Sistemi esaslarına göre hazırlanan ve meslek sınıflandırma sistemi içinde yer alan meslek unvanlarını, özetlenmiş meslek tanımlarını ve meslek kodlarını kapsayan bir sözlüktür.

Meslek sınıflaması dört rakamlı kodlanmış olup 9 ana grup altında toplanmaktadır. Ana grupların altında 2 basamaklı alt gruplar, alt grupların altında 3 basamaklı meslek grupları ve meslek gruplarının da altında 4 basamaklı meslekler yer almaktadır. İŞKUR tarafından kullanılan Türk Meslekler Sözlüğü (TMS) ISCO-08 ile uyumlu daha ayrıntılı bir sözlüktür. ISCO'da söz konusu olan meslek grubu iken TMS'de mesleklerin en ayrıntılı hali bulunmaktadır.

Bu gösterge özellikle farklı işgücü piyasalarında arz ve talep dengesizliklerin analizinde çok önemlidir. Karar vericiler ve politika yapıcıların ekonomik ve sosyal politikaların formüle edilmesinde ve işgücü, öğretim ve mesleki eğitimin planlanarak uygulanmasında, yürütülmesinde istihdamın mesleklere göre dağılımı önem arz etmektedir.

Net İstihdam Değişim Oranı: Beklenen istihdam artışından, beklenen istihdam azalışının çıkarılması ile elde edilen sayının mevcut çalışan sayısına bölünmesi ile elde edilen orandır.

Temininde Güçlük Çekilen Meslekler: İşverenler açık işlerini istedikleri becerilere sahip çalışanlarla doldurmadıkları takdirde, bu durumu temininde güçlük çekilen meslekler veya beceri eksikliği açık işler olarak ifade ederler.

Yaş Bağımlılık Oranı : 0-14 ve 65 ve daha yukarı yaştaki nüfusun, 15-64 yaş grubundaki nüfusa oranının yüzde olarak ifadesidir.

$$\text{Yaş Bağımlılık Oranı} = \frac{0 - 14 \text{ Yaş Nüfus} + 65 \text{ Yaş ve üstü Nüfus}}{15 - 64 \text{ Yaş Nüfus}} \times 100$$

Yerel Birim: Coğrafi olarak tanımlanan bir yere yerleşmiş girişim veya onun bir parçasıdır.

Ekonomik faaliyet, coğrafi olarak tanımlanan bu yerde veya bu yerden tek ve aynı girişim için bir veya daha fazla kişinin çalışması halinde yürütülür.

Yetersiz İstihdam: Zamana bağlı eksik istihdam kapsamında yer almamak koşuluyla, referans haftasında istihdamda olan, son 4 hafta içinde mevcut işini değiştirmek için veya mevcut işine ek olarak bir iş aramış olan ve böyle bir iş bulduğu takdirde 2 hafta içinde çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Zamana Bağlı Eksik İstihdam: Referans haftasında istihdamda olan, esas işinde ve diğer işinde/işlerinde toplam olarak 40 saatten daha az süre çalışmış olup, daha fazla süre çalışmak istediğini belirten ve mümkün olduğu takdirde daha fazla çalışmaya başlayabilecek olan kişilerdir.

Ek 4- Ek Tablolar

SEKTÖRLERE GÖRE İPA SONUÇLARI-2015						
Sektörler	İşyeri Sayısı	Çalışan Sayısı	Açık İş Sayısı	Mart-Nisan 2016 İçin Belirlenen Net İstihdam Değişimi	Açık İş Oranı	Net İstihdam Değişim Oranı Mart-Nisan 2016
Madencilik ve Taş Ocakçılığı	14	190	6	30	3,0%	15,95%
İmalat	248	7034	31	330	0,4%	4,69%
Elektrik, Gaz, Buhar Üretimi	4	356		0	0,0%	0,00%
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	4	73		0	0,0%	0,00%
İnşaat	511	9680	14	420	0,1%	4,34%
Toptan ve Perakende Ticaret	480	9472	336	1258	3,4%	13,29%
Ulaştırma ve Depolama	190	4980	1	104	0,0%	2,10%
Konaklama ve Yiyecek Hizmetleri	54	1252	7	22	0,6%	1,78%
Bilgi ve İletişim	10	908	1	110	0,1%	12,11%
Finans ve Sigorta Faaliyetleri	9	68		-1	0,0%	-1,47%
Gayrimenkul Faaliyetleri	18	270	7	114	2,7%	42,35%
Mesleki ve Teknik Faaliyetler	82	868	6	35	0,6%	4,09%
İdari ve Destek Hizmetleri	165	10052	5	37	0,0%	0,37%
Eğitim	71	1873		-6	0,0%	-0,33%
İnsan Sağlığı ve Sosyal Hizmetler	104	3736	22	77	0,6%	2,07%
Kültür, Sanat ve Spor	7	268		5	0,0%	1,74%
Diğer Hizmetler	45	782	5	68	0,6%	8,63%
Genel Toplam	2.016	51.861	442	2.603	0,8%	5,02%

EK:5 2 İle 9 Kişi Arası İstihdamlı İşyeri Bilgileri ŞANLIURFA

2015 yılı İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin yanında 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri de ziyaret edilmiştir.

Türkiye İş Kurumu, 2015 Yılı Yerel Düzeyde İşgücü Piyasası Araştırması kapsamında 16 Mart – 30 Nisan 2015 tarihleri arasında Türkiye genelinde 132.034 işyerine yüze görüşme yöntemiyle anket uygulamıştır. TÜİK İşyeri Kayıtları Sistemi altlık kullanılarak sektörel kapsam dâhilinde yer alan 2 ile 9 9 kişi arası istihdamlı işyerleri ve 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri, araştırmada örnekleme çerçevesi olarak kullanılmıştır. Araştırmanın kapsamında Türkiye genelinde Avrupa Topluluğu Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması (NACE) Rev. 2 sınıflandırmasına göre Tarım, Kamu Yönetimi ve Savunma; Zorunlu Sosyal Güvenlik, Hane Halklarının İşverenler Olarak Faaliyetleri ve Uluslararası Örgütler ve Temsilciliklerinin Faaliyetleri dışındaki 17 alt sektörde yer alan, 2-9 arası kişi istihdam eden ile 10 ve daha fazla çalışana sahip işyerleri örnekleme çerçevesi olarak kabul edilmiştir. Örnekleme birimi işyeri olarak belirlenmiş ve 17 sektör bazında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için il ve Türkiye, 2-9 arası kişi istihdam eden işyerleri için ise Türkiye geneli tahmini verilmiştir.

Çalışma kapsamında 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerleri için hem Türkiye geneli il düzeyinde tahmin üretilebilirken 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerleri için sadece Türkiye geneli için tahmin üretilebilmektedir. Söz konusu işyerleri için il düzeyinde tahmin üretilmemiştir. Bu nedenle raporun bu bölümüne kadar 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerinin verileri kullanılmamıştır. Bu bölümde Çalışma ve İş Kurumu İl Müdürlüklerinin illerinde ziyaret ettikleri 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine ilişkin veriler paylaşılacaktır.

2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyerlerine de 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerine uygulanan soru kâğıdı uygulanmıştır. Çalışmanın metodolojisi açısından her iki büyüklükteki işyerleri için bir farklılık bulunmamaktadır.

Türkiye genelinde çalışma kapsamında toplam 10 bin 211 adet 2 ile 9 kişi arası istihdamlı işyeri ziyaret edilmiştir. Bu işyerlerinin 6 bin 512 tanesine soru kâğıdı uygulanırken 3 bin 699 tanesinden çeşitli nedenlerle cevap alınamamıştır.

Bu kapsamda Şanlıurfa ilinde 62 işyeri ziyaret edilmiş olup, söz konusu işyerlerinin 37 tanesi için soru kâğıdı uygulanmıştır. Bu bölümde 37 işyerinden elde edilen veriler üzerinde durulacaktır. Söz konusu veriler ham veriler olup, genelleştirme katsayısı Türkiye geneli tahmin üretecek şekilde verildiği için genelleştirilmiş verilerin il düzeyinde bilgi veren bir çalışmada kullanılmasının uygun olmayacağı düşünülmüştür. Ayrıca 2 ile 9 kişi arası işyerlerine ait veriler ili genellemediği için 10 ve daha fazla kişi istihdam eden işyerlerinin verileri ile karşılaştırma yapılmamıştır.

Çalışma kapsamında Şanlıurfa ilinde 2 ile 9 kişi arası istihdamlı 37 işyerine soru kâğıdı uygulanmış olup bu işyerlerinin yaklaşık yüzde 32'si Toptan ve Perakende Ticaret ve Ulaştırma ve depolama sektörlerinden oluşmaktadır.

Tablo 6 İşyerlerinin Sektörel Dağılımı

Sektör	İşyeri	Erkek	Kadın	Toplam
Toptan ve perakende ticaret	6	30	1	31
Ulaştırma ve depolama	6	8	0	8
Su temini; kanalizasyon, atık yönetimi ve iyileştirme faaliyetleri	4	14	3	17
İmalat	4	9	0	9
İdari ve destek hizmet faaliyetleri	3	44	13	57
İnşaat	3	15	0	15
Eğitim	2	18	0	18
İnsan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri	2	9	4	13
Mesleki, bilimsel ve teknik faaliyetler	2	6	5	11
Konaklama ve yiyecek hizmeti faaliyetleri	2	7	0	7
Gayrimenkul faaliyetleri	1	7	0	7
Kültür, sanat eğlence, dinlence ve spor	1	4	0	4
Finans ve sigorta faaliyetleri	1	0	1	1
Toplam	37	171	27	198

Kaynak: İPA 2015

Söz konusu işyerlerinde toplam 198 kişi çalışmaktadır. Bu işyerlerinde çalışanların yaklaşık yüzde 13'ü kadın, yüzde 87'si erkektir. En fazla işyeri Toptan ve Perakende Ticaret sektöründe ve Ulaştırma ve depolama sektörlerinde olmasına rağmen en fazla çalışan İdari ve destek hizmet faaliyetleri sektörüne aittir.

37 işyerinden 2 tanesinde 3 kişilik açık iş olduğu tespit edilmiştir. Açık iş olan meslekler ise Plastik Mamuller İmal İşçisi ve Direksiyon Eğitmenidir.

Toplamda 20 kişinin temininde güçlük çekildiği tespit edilmiştir. Temininde en fazla güçlük çekilen meslekler sırasıyla Asansör Montaj Ustası, Asansör Bakım Ve Onarım Ustası, Akaryakıt Satış Elemanı (Pompacı), Çevre Mühendisi, Plastik Mamuller İmal İşçisi, Kimyager, Ustabaşı/Postabaşı/Formen/Atölye Sorumlusu, Fizyoterapist, Sigortacılık Meslek Elemanıdır.

Temininde güçlük çekilen mesleklerin temininde güçlük çekilme nedenine bakıldığında yüzde 95 oranında Gerekli Mesleki beceriye/niteliğe sahip eleman bulunamaması ve Yeterli iş tecrübesine sahip eleman bulunamaması, yüzde 20 oranında Çalışma ortam ve koşullarının beğenilmemesi, yüzde 5 oranında Bu meslekte işe başvuru yapılmamasıdır. Önerilen ücretin az bulunması, Vardiyalı çalışma olması teminde güçlük çekme nedeni olarak gösterilmemektedir.

Şanlıurfa ilinde çalışma kapsamında ziyaret edilen 2 ile 9 kişi arası istihdam eden işyerlerinde istihdamın bir yıl sonra toplamda artacağı tahmin edilmiştir. İstihdamın yüzde 11,6 oranında artacağı öngörülmüştür.

Tablo 2 İstihdam Artışı ve Azalışı Beklenen Meslekler

İstihdam Artışı Beklenen Meslekler		İstihdam Azalışı Beklenen Meslekler	
Meslek	Sayı	Meslek	Sayı
Plastik Mamuller İmal İşçisi	8		
Deterjan Üretim İşçisi	7		
Kepçe Operatörü	4		
Kamyonet Şoförü	2		
Kimyager	1		
Çevre Mühendisi	1		

Kaynak: İPA 2015

İstihdam atışı verilen mesleklerle ait toplamda 23 kişilik bir istihdam artışı olduğu belirtilmiştir. Şanlıurfa iline ait çalışma yapılan 37 işyerinden hiçbirisi istihdam azalışı belirtilmemiştir.